

T.C.
NIĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ 21.YÜZYIL ÖĞRENEN
BECERİLERİNİ KULLANIM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Büşra PEKER

Niğde

Aralık, 2019

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ 21.YÜZYIL ÖĞRENEN
BECERİLERİNİ KULLANIM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Büşra PEKER

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ebru AY

Niğde

Aralık, 2019

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Öğrenen Becerilerini Kullanım Düzeyi” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 10/12/2019

Büşra PEKER

ONAY SAYFASI

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Ebru AY danışmanlığında Büşra PEKER tarafından hazırlanan “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının 21.Yüzyıl Öğrenen Becerilerini Kullanım Düzeylerinin İncelenmesi” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

10/12/2019

JÜRİ:

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Ebru AY
Üye : Doç. Dr. Yavuz TOPKAYA
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Nurhan ATALAY

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun Tarih vesayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mesut SAĞNAK
Enstitü Müdürü V.

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ 21. YÜZYIL ÖĞRENEN
BECERİLERİNİ KULLANIM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

PEKER, Büşra

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ebru AY

Aralık 2019, 97 sayfa

21. yüzyıl öğrenen becerileri bireyin sahip olması gereken eleştirel düşünme, problem çözme, yaratıcı düşünme, bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı gibi becerilerden oluşmakta olup sosyal bilgiler dersi kapsamında bireylere kazandırılması gereken temel beceriler içerisinde yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerilerini kullanım düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi'nde sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Araştırmada tarama modellerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ve Orhan Göksün (2016) tarafından geliştirilen "21.Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesinde, IBM SPSS 24.0 programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde; varyansların homojenliği varsayımı Levene F testi ile sınanmıştır. Puan dağılımları normal dağılım gösterdiği için parametrik yöntemlerden Bağımsız Örneklem t testi ve Tek Yönlü ANOVA'dan yararlanılmıştır. Her gruptaki öğrenci sayısı 30'un altında olan değişkenlerde puanlar arasında anlamlı fark olup olmadığı Kruskal Wallis testi ile sınanmıştır.

Araştırma sonucunda, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerinin genellikle düzeyinde olduğu görülmektedir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri; cinsiyet, sınıf düzeyi, bilgiye erişimde en çok kullanılan kaynak, yıllık kitap okuma sayısı, ileriye dönük kariyer planı, bir konuyu en iyi öğrenme şekli ve boş zamanlarda

en sık yapılan aktivite değişkenlerine göre çeşitli alt boyutlarda istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar göstermektedir. Fakat sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri; yaş, teknolojik araçlardan en çok yararlanma alanı, mezun olduğu ortaöğretim kurumu ve bir konuyu en iyi öğrenme şekli değişkenlerine göre çeşitli alt boyutlarda istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 21. Yüzyıl Becerileri, 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri, Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayı

ABSTRACT
MASTER THESIS

**AN INVESTIGATION OF THE LEVELS OF PROSPECTIVE SOCIAL
STUDIES TEACHERS IN TERMS OF USING THE 21ST CENTURY LEARNER
SKILLS**

PEKER, Büşra

Turkish and Social Sciences Education Department

Thesis Advisor: Asst. Prof. Dr. Ebru AY

December 2019, 97 pages

The 21st century learner skills consist of critical thinking, problem solving, creative thinking, information literacy, media literacy, and are included in the basic skills that should be gained to individuals within the scope of social studies course. The aim of this study is to investigate the levels of prospective social studies teachers in terms of using the 21st century learner skills according to several variables. The study group of the research consists of the prospective teachers receiving education at the Department of Social Studies Teaching in Niğde Ömer Halisdemir University, within the academic year of 2018-2019. In the research, descriptive survey model was used. As data collection tool in the research, “Personal Information Form” prepared by the researcher and “The Scale for Using the 21st Century Learner Skills” developed by Orhan Göksün (2016) were used. IBM SPSS 24.0 program was used to analyze the data obtained. In the analysis of the data, homogeneity of variances was tested by Levene F test. Since score distributions were normal, independent samples t test and One-way ANOVA were used. Kruskal Wallis test was used to test whether there was a significant difference between the scores in the variables with the number of students in each group below 30.

As a result of the research, it is seen that the levels of prospective social studies teachers for using the 21st century learner skills are generally at the normal level. 21st century learner skills usage levels of prospective social studies teachers show statistically significant differences in various sub-dimensions, according to the

variables of gender, grade level, the most commonly used resource in accessing information, the number of books to be read annually, prospective career plan, the best way of learning a subject and the most common leisure activity. However, it was concluded that the levels of prospective social studies teachers in using the 21st century learner skills did not vary as statistically significant in various sub-dimensions, by age, the way preferred to benefit from technological tools at most, the secondary education institution they had graduated from and the best way of learning a subject.

Keywords: 21st Century Skills, 21st Century Learner Skills, Social Studies, Prospective Social Studies Teachers

ÖN SÖZ

21. yüzyıl öğrenen becerileri hayatımızın her alanında önemli bir paya sahiptir. İçinde bulunduğumuz dönem olan 21. yüzyılda da bireylere kazandırılması gereken temel konu ve temaların çerçevesinde bütünleşmiş olan öğrenme ve yenilik becerileri, dijital okuryazarlık becerileri ile kariyer ve yaşam becerileri bireylerin sahip olması gereken önemli beceriler arasında yer almaktadır. Çevreye ve en önemlisi insanlara karşı daha duyarlı, insan haklarına saygılı, demokratik ve laik bir yaşam koşullarını benimseyen, iyi bir vatandaş yetiştirebilmeyi temel alan sosyal bilgiler dersinin nihai amaçları bireylere beceriler yoluyla kazandırabilir. Bahsedilen 21. yüzyıl konu ve temaları etrafında şekillenmiş olan bu beceriler ile sosyal bilgiler dersinin amaçları ve genel özellikleri itibariyle birbiriyle iç içe olan konulardır. Dolayısıyla bu becerilerin bireylere kazandırılması noktasında sosyal bilgiler dersine büyük bir vizyon yüklenmektedir. Bu sebeple bu araştırmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri incelenmiştir.

Araştırmanın birinci bölümü olan giriş kısmında problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, problem cümlesi ve alt problemler, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır. Araştırmanın ikinci bölümü olan ilgili alan yazın kısmında konu ile ilgili bilgiler ve yapılan araştırmalar sunulmuştur. Üçüncü bölüm olan yöntem kısmında araştırmanın modeli, araştırmanın temel amacı ve gerçekleştirilmesinde izlenen yol, çalışma gurubu, veri toplama aracı hakkında bilgiler ve verilerin analizi yer almaktadır. Dördüncü bölüm olan bulgular ve yorum kısmında araştırmanın alt problemleri için toplanan verilerden hareketle elde edilen bulgular ve yorumlamalar sunulmuştur. Son olarak beşinci bölüm olan sonuç ve öneriler kısmında ise gerek alan yazında gerekse araştırmanın amaçları ve alt amaçları kapsamında elde edilen bulgular neticesinde ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlar ele alınarak gerçekleştirilen tartışmalar ile birlikte elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak daha sonra yapılacak olan araştırmalara ve uygulamalara dönük öneriler yer almaktadır.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Öğrenen Becerilerini Kullanım Düzeylerinin İncelenmesine yönelik olarak yapılan bu araştırmada birçok kişinin kıymetli katkıları olmuştur. Araştırma sürecinde rehber olan ve bu süreçte gereken yönlendirmelerde bulunan danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Ebru AY'ya hiçbir

zaman yardımlarını esirgemeyen değerli öğretmenim İbrahim KAYA'ya ve çalışmada ölçeğinden yararlandığım ve uzman görüşü aldığım kıymetli hocam Derya ORHAN GÖKSÜN'e teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca bu araştırmanın uygulama kısmında yardımlarını esirgemeyen çalışma grubu içerisinde yer alan Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören değerli öğretmen adaylarına kıymetli zamanlarını ayırarak bu çalışmaya katkı sağladıkları için teşekkür ediyorum.

Çalışmam boyunca hiçbir zaman elimi bırakmayan, her zaman yanımda olan, yardımlarını esirgemeyen Adem ve Aslı AYGÜN'e, Keriman SİLAV'a teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Gökkuşuğu gibi hiç beklenmedik anlarda ortaya çıkan, bu çalışmaya olan inancımı diri tutan ve bu süreçte bana yoldaşlık eden Alpay SOYALP'a teşekkürlerimi ve sevgilerimi sunuyorum.

Ve her zorluğun üstesinden gelen, mücadele etmeyi hiç bırakmayan ve benim bu günlere gelebilmemdeki en önemli varlığım olan biricik anneme ve kardeşime sonsuz teşekkürlerimi ve minnetlerimi sunuyorum.

Büşra PEKER

Aralık, 2019

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	i
ONAY SAYFASI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
ÖN SÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
EKLER LİSTESİ.....	xiv
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Varsayımlar.....	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.6. Tanımlar.....	6
1.7. Kısaltmalar.....	7
İLGİLİ ALAN YAZIN.....	8
2.1. Sosyal Bilgiler.....	8
2.2. Beceri.....	11
2.3. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Beceriler.....	12
2.4. 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri.....	15
2.4.1. Öğrenme ve Yenilenme Becerileri.....	17
2.4.2. Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri.....	20
2.4.3. Kariyer ve Yaşam Becerileri.....	22
2.5. İlgili Araştırmalar.....	25
YÖNTEM.....	33
3.1. Araştırmanın Modeli.....	33
3.2. Araştırmanın Temel Amacı ve Bu Amaca Ulaşmak İçin İzlenen Yol.....	34
3.3. Çalışma Grubu.....	35
3.4. Veri Toplama Aracı.....	36
3.4.1. Kişisel Bilgi Formu.....	36

3.4.2. 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği.....	36
3.5. Verilerin Toplanması	37
3.6. Verilerin Analizi	37
BULGULAR VE YORUM.....	39
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	39
4.1.1. 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistiklerden Elde Edilen Bulgular	39
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	40
4.2.1 Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular	40
4.2.2. Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular	42
4.2.3. Sınıf Düzeyi Değişkenine İlişkin Bulgular	44
4.2.4. Mezun Olduğu Ortaöğretim Kurumu Değişkenine İlişkin Bulgular.....	48
4.2.5. Boş Zamanlarda En Sık Yapılan Aktivite Değişkenine İlişkin Bulgular	52
4.2.6. Bilgiye Erişimde En Çok Kullandıkları Kaynak Değişkenine İlişkin Bulgular.....	57
4.2.7. Teknolojik Araçlardan En Çok Yararlanma Amacı Değişkenine İlişkin Bulgular	61
4.2.8. Yıllık Kitap Okuma Sayısı Değişkenine İlişkin Bulgular.....	65
4.2.9. İleriye Dönük Kariyer Planı Değişkenine İlişkin Bulgular	68
4.2.10. Bir Konuyu En İyi Öğrenme Şekli Değişkenine İlişkin Bulgular.....	71
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	76
5.1. Sonuçlar	76
5.2.Öneriler	84
KAYNAKÇA.....	86
EKLER.....	93
Ek 1:Araştırma İzni.....	93
Ek 2: Kişisel Bilgi Formu ve 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği.....	95
ÖZGEÇMİŞ	97

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Temel Beceriler.....	14
Tablo 2. Yaratıcı düşünme özelliklerine sahip bireylerin taşıması gereken kişilik özellikleri	19
Tablo 3. Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Özelliklerinin Dağılımları	35
Tablo 4. Puanlara ilişkin Betimsel İstatistikler	39
Tablo 5. Cinsiyete Göre Bağımsız Örneklem İçin t-Testi Sonuçları	41
Tablo 6. Yaşa Göre Bağımsız Örneklem İçin t-Testi Sonuçları	43
Tablo 7. Sınıf Düzeyine Göre Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları	45
Tablo 8. Mezun Olduğu Ortaöğretim Kurumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları	49
Tablo 9. Boş Zamanlarında En Sık Yapılan Aktiviteye Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları	53
Tablo 10. Bilgiye Erişimde En Çok Kullanılan Kaynağa Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları	58
Tablo 11. Teknolojik Araçlardan En Çok Yararlanma Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları	61
Tablo 12. Yıllık Kitap Okuma Sayısına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları	65
Tablo 13. Kariyer Planına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları	69
Tablo 14. Öğrenme Şekline Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları	72

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Sosyal Bilgilerin İçeriği.....	9
Şekil 2. 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri.....	16
Şekil 3. Araştırmanın Temel Amacı ve Bu Amaca Ulaşmak İçin İzlenen Yol.....	34

KISALTMALAR LİSTESİ

- ABD** : Amerika Birleşik Devletleri
- MEB** : Milli Eğitim Bakanlığı
- TDK** : Türk Dil Kurumu
- P21** : Partnership for 21st century skills
- Ünv** : Üniversite
- Ed.** : Editör
- Çev** : Çeviri
- ss** : Standart Sapma
- x** : Aritmetik Ortalama
- yy.** : Yüzyıl
- vd.** : Ve Diğerleri
- vb.** :Ve Benzeri
- vs.** : Vesaire
- s.** :Sayfa

EKLER LİSTESİ

Ek 1:Araştırma İzni.....	93
Ek 2: Kişisel Bilgi Formu ve 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği.....	95

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu bölümde problem durumuna, araştırmanın amacına, araştırmanın önemine, problem cümlesine, alt problemlere, varsayımlara, araştırmanın sınırlılıklara ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

21. yüzyılda teknoloji çok hızlı bir biçimde gelişme göstermektedir. Teknolojinin hızlı bir şekilde gelişme göstermesi ile beraber değerler dizisi de çağa uygun bir şekilde değişmektedir. Değerler dizisinin değişmesi ile 21. yüzyılda bireylerin sahip olması gereken beceriler de dönüşüm sağlamaktadır (Akgündüz ve Akpınar, 2018: 2). Bireylerin meydana gelen değişimlere entegre olmaları veya tepki vermeleri, teknolojiyi yakalayabilmeleri, hızlı bir şekilde çoğalan bilgiler yığını içerisinde bilgiyi seçip, analiz edip ve değerlendirip elde etmeleri, elde edilen bilgiyi gündelik hayatlarında kullanabilmeleri ve bir ürüne dönüştürmeleri amacıyla belli başlı temel becerilerine ek olarak birtakım üst düzey beceri, değer ve yeterliliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bilginin hızla çoğaldığı bu dönemde bireylerde bulunması gereken bu beceri, değer ve yeterlilikler 21. yüzyıl becerileri olarak isimlendirilmektedir (Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar, 2016: 161). 21. yüzyıl becerileri; kişilere yeni ve değişik bakış açıları kazanmak, farklı fikirler geliştirmek ve bu fikirleri hayata geçirmek, eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri kazandırmak, karmaşık seçimlerde bulunmak ve bunların arasında en uygun olana karar vermek, olası problemler ile karşılaşıldığında çözüm üretmek ve bunların içinden en doğru ve etkili çözüme kanaat getirmek, işbirliğine dayalı çalışmalarda bulunmak, sorumluluk alma bilincine sahip olmak, bilgi okur-yazarlığı kazanmak, bilgiye yeterli ve etkili düzeyde ulaşmak, medya okuryazarlığı kazandırmak ve bununla birlikte bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı kazandırmak, bilgiyi ayrıntılı bir şekilde araştırmak, düzenlemek, değerlendirmek üzere dijital teknolojileri ve iletişim araçlarını kullanmak, içinde yer aldığı toplumun yararını düşünerek sorumluluk bilinciyle hareket etmek gibi öğelerinden oluşmaktadır. Bu becerileri

bünyesinde barındıran bireylerin hem gündelik hem de iş hayatlarında daha mutlu ve başarılı olmaları kaçınılmaz bir sonuçtur (Bilici, Akdur, Yıldızbaşı, Günday ve Çiçek, 2011).

21. yüzyıl becerilerini birtakım kurum ve kuruluşlar; değişik biçimlerde sınıflandırmaya çalışmışlardır. (Murat, 2018: 1). Birçok kurum ve kuruluşlarca 21. yüzyıl becerileri içerisinde değerlendirilen ve yapılan bütün araştırmalarda üzerinde durulan ortak 4 adet beceri yer almaktadır. Bu beceriler; *iletişim, işbirliği, bilgi-medya-teknoloji (ICT) okuryazarlığı, sosyal ve kültürel yeteneklerdir*. Bununla birlikte *yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, problem çözme, üreticilik* becerileri yine üzerinde en fazla durulan (P21, EnGauge, ATCS ve NETS/ISTE) beceriler olarak belirtilmektedir. *Öğrenmeyi öğrenme* (ATCS, EU), *öz-denetim* (P21, En Gauge, OECD), *planlama* (En Gauge, OECD), *esneklik ve uyumluluk* (P21, EnGauge) gibi beceriler ise birtakım kurum ve kuruluşça 21. yüzyıl becerileri çerçevesinde ele alınmıştır (Kotluk ve Kocakaya, 2015: 356). Günümüzde de bireylerde bulunması gereken beceriler 21. yüzyıl becerileri başlığı çerçevesinde yaratıcılık, karar verme, eleştirel düşünme, sorumluluk alma, problem çözme, iletişim, işbirliğinde bulunma, bilgi, teknoloji ve medya okuryazarlığı gibi beceriler ile ifade edilmektedir (Gürdoğan Bayır, 2016: 512, 513).

21. yüzyıl becerileri İrlanda, Belçika, Avustralya, Finlandiya, İtalya, Kanada, Yeni Zelanda, Norveç gibi ülkelerin eğitim programları içerisinde bulunmaktadır. Ülkemizde ise 2004 yılında uygulamaya konulan ilköğretim programları içinde bütün dersler içinde, ortak beceriler kapsamında bilgi teknolojilerini kullanma, iletişim, problem çözme, araştırma yapma, eleştirel düşünme, karar verme, yaratıcılık, girişimcilik becerileri yer almıştır (Murat, 2018: 2).

İçinde bulunduğumuz dönem olan 21. yüzyılda da bireylere kazandırılması gereken temel konu ve temaların çerçevesi etrafından toplanmış olan öğrenme ve yenilik becerileri, bilgi, medya ve teknoloji becerileri ile kariyer ve yaşam becerileri bireylerlere kazandırılması gereken önemli 21. yüzyıl öğrenen becerileri arasında yer almaktadır. İnsanlara ve doğaya karşı daha duyarlı, insan haklarına saygılı, demokratik ve laik bir yaşam koşullarını benimseyen, iyi bir vatandaş yetiştirebilmeyi temel alan sosyal bilgiler dersinin nihai amaçları bireylere beceriler yoluyla kazandırılabilir. Bahsedilen 21. yüzyıl konu ve temaları etrafında şekillenmiş olan 21.

yüzyıl öğrenen becerileri ile sosyal bilgiler dersinin amaçları ve genel özellikleri itibariyle birbiriyle iç içe olan konulardır. Dolayısıyla 21. yüzyıl öğrenen becerilerinin bireylere kazandırılması noktasında sosyal bilgiler dersine ve bu dersi verecek öğretmenlere büyük bir görev yüklenmektedir. Bu sebeple bu araştırmada geleceğin öğrencilerini yetiştirecek olan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerilerini kullanım düzeyleri incelenmiştir.

1.2.Araştırmanın Amacı

Tarama modelleri içerisinde betimsel tarama modelinin kullanıldığı bu araştırmanın amacı, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerilerini kullanım düzeylerinin incelenmesidir. Araştırmada katılımcılara 21. yüzyıl öğrenen becerileri ölçeği uygulanarak, seçilen değişkenlerin (cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, mezun oldukları ortaöğretim kurumu, boş zamanlarda en sık yapılan aktivite, bilgiye erişimde en çok kullanılan kaynak, teknolojik araçlardan en çok yararlanma amacı, yıllık kitap okuma sayısı, ileriye dönük kariyer planı ve bir konuyu en iyi öğrenme şekli) katılımcıların 21. yüzyıl öğrenen becerilerini kullanımlarını ne düzeyde etkilediğine bakılmıştır. Bu amaca ilişkin olarak “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanımları ne düzeydedir ve çeşitli değişkenlere göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” sorusuna cevap aranmıştır. Bu kapsamda araştırma soruları ise şunlardır:

1. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanımları ne düzeydedir?

2. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri;

- a. Cinsiyet değişkenine,
- b. Yaş değişkenine,
- c. Sınıf düzeyi değişkenine,
- d. Mezun oldukları ortaöğretim kurumu değişkenine,
- e. Boş zamanlarında en sık yaptığı aktivite değişkenine,

- f. Bilgiye erişimde en çok kullandıkları kaynak değişkenine,
- g. Teknolojik araçlardan en çok yararlanma amacı değişkenine,
- h. Yıllık kitap okuma sayısı değişkenine,
- i. İleriye dönük kariyer planı değişkenine,
- j. Bir konuyu en iyi öğrenme şekli değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Önemi

İçinde bulunduğumuz yüzyılın eğitim ihtiyaçları farklı bir boyuta ulaşmış olup öğrencilerin hayati beceri ve bilgilerinin de önemi artmıştır. 21. yüzyıl becerileri, bireylerin farklı kültürlerle saygı göstererek onlarla iletişim sağlaması neticesinde küresel dünyadaki mesafe engelini ortadan kaldırır ve 'küresel olarak yetkili bir kişi'yi tanımlar (Gülhan ve Şahin, 2016: 605). Dolayısıyla küresel olarak yetkili bir kişi olan bireyler için içinde bulunduğumuz yüzyılda bahsedilen bu becerilerin önemi yadsınamayacak derecede büyüktür(Karakaş, 2015: 3).

Sürekli değişen ve gelişen dünya çerçevesinde araştırma yapan, daima sorgulayan, kendini farklı alanlarda geliştiren ve özgüven duygusu gelişmiş bireylerin yetiştirmesini sağlamak, bireyin davranışlarında meydana gelen bu değişiklikleri kalıcı olabilmelerini sağlamak, dünyada yaşanan gelişmelere uyum sağlamak, içinde bulunduğumuz yüzyılın beklentilerini karşılayabilecek nitelikte olmasını sağlamak yalnızca eğitim ile mümkün olmaktadır (Baykal, 2017: 76). Bu kapsamda eğitim kurumlarının da bu amaçları gerçekleştirebilmek için farkındalık ve çok kültürlülük gibi birtakım uygulamalara yönelik yapılan çalışmalar hız kazanmıştır. Yapılacak olan uygulamaların ve genel olarak verilen eğitimin tek bir öğretmenin kontrolü altında gerçekleştirilmesinden, öğretmenin rehberlik ettiği, sahada araştırarak yapılan katılımcı eğitime geçilmiştir (Durukan, 2015: 107). Davranışçı anlayıştan yapılandırmacı anlayışa, öğretmenin bilgiyi aktaran uzman rolünden, yol gösteren, kılavuzluk eden öğretmen rolüne, pasif öğrenci anlayışından, aktif bir şekilde öğrenen, araştırma yapan ve sorgulamalarda bulunan öğrenci anlayışına kadar birçok alanda değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerin nedenleri arasında bilginin yayılma ve ulaşılma sürecinin teknolojinin hızlı gelişimiyle daha kolay hale gelmesi gösterilebilir. Dolayısıyla elde edilen bilginin akıl süzgecinden geçirilmesi, yorumlamalarda bulunma sürecinin ve elde edilen sonuçlar üzerinden yeni bilgiler

üretmesini gerçekleştirecek bireylere gereksinim duyulmaktadır. Bu bireylerin elde edilen bilgilerin ayıklanması, yorumlanması ve elde edilen sonuçlardan yeni bilgiler üretebilmesi için yaratıcılık, karar verme, yeniliklere açık olma, eleştirel düşünme, araştırma yapma ve problem çözme gibi 21. yüzyıl becerilerine sahip olması gerekir (Çolak, 2018: 9,10).

İlgili alan yazında 21. yüzyıl öğrenen becerilerine yönelik farklı araştırmalar bulunmaktadır. Fakat sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerilerini kullanım düzeylerine yönelik bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Dolayısıyla yapılan bu araştırma ilgili alan yazında önemli bir eksiği doldurarak sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanımlarına yönelik olarak ileriki süreçlerde bu alanda çalışma yapacak olan araştırmacılar için önemli bir veri kaynağı olacaktır.

1.4. Varsayımlar

1. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ölçekte yer alan maddelere gerçek görüş ve düşüncelerini belirttikleri varsayılmıştır.
2. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yürütülen araştırmaya gönüllü bir şekilde katıldıkları varsayılmıştır.
3. Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının araştırmanın amacına uygun olduğu varsayılmıştır.
4. Veri toplamak için kullanılan 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım ölçeğindeki maddelerin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerilerini ölçmek için yeterli düzeyde olduğu varsayılmıştır.
5. Araştırmada veri toplamak amacıyla kullanılan 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım ölçeği yoluyla elde edilen verilerin gerçeği yansıtacağı varsayılmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. 2018-2019 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır.

2. 2018-2019 eğitim-öğretim yılında, örneklem kapsamında yer alan Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören sosyal bilgiler öğretmen adayları ile sınırlıdır.

3. 2018-2019 eğitim-öğretim yılında belirlenen üniversitenin sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin görüşleri ile sınırlıdır.

4. Araştırmada kullanılan "21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği" ile sınırlıdır.

5. Araştırma kapsamında elde edilen veriler ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Bu bölümde tez içerisinde yer alan farklı anlamlara yol açabilecek kavramların tezin amacı doğrultusunda kullanılan tanımları verilmiştir.

Sosyal Bilgiler: Sosyal bilgiler, kritik sosyal konularda vatandaşlık becerilerinin uygulanması amacıyla, sosyal ve beşeri bilimler kavramlarının disiplinlerarası bir yaklaşımla kaynaştırılmasıdır (Öztürk, 2015: 3).

Öğretmen Adayı: Öğretmenlik programlarına devam eden, öğretmeni olacağı öğretim düzeyi ve alanında, okul ortamında, öğretmenlik uygulaması yapan yüksek öğretim kurumu öğrencisini ifade eder (MEB M., 1998: 1).

Beceri: Beceri, tekniğe dönük araştırmalarda vasıflı olan ve böylelikle onu kişisel bir niteliğe dönüştüren bireyler tarafından öğrenilebilen ve uygulanabilen daha çok bir teknik ya da bir işi-görevi yerine getirme (ifa etme) yoludur (Kaya, 2015: 264).

21. Yüzyıl Becerileri: Bireylerin meydana gelen değişimlere uyum sağlaması ya da tepki vermesi, teknolojiyi yakalayabilmeleri, hızla üretilen bilgi yığınları arasında bilgiyi seçerek, analiz ederek ve değerlendirerek elde etmeleri, elde ettikleri bilgiyi günlük yaşamlarında kullanabilmeleri ve ürüne dönüştürebilmeleri için temel becerilerinin yanı sıra üst düzey beceri ve yeterliliklere sahip olması gerekmektedir. Bilgi toplumunda bireylerin sahip olması gereken bu beceri ve yeterlilikler 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılmaktadır (Anagün, Atalay, Kılıç, & Yaşar, 2016: 161)

21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri: 21. yüzyıl temel konu ve temaların çerçevesinde şekillenmiş olan öğrenme ve yenilik becerileri(bilgi ve beceri kuşağı, yenilenmeyi ve öğrenmeyi öğrenme), dijital okuryazarlık becerileri(bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı) ile kariyer ve yaşam becerileri(esneklik ve uyum sağlayabilme, girişim ve öz yönlendirme, sosyal ve kültürler arası etkileşimi üretkenlik ve hesap verebilirlik, liderlik ve sorumluluk alma) (Orhan Göksün, 2016) olmak üzere üç başlıktan oluşan ve her bir başlığın altında çeşitli sayılarda alt başlıkların yer aldığı becerilerin genel adıdır.

1.7. Kısaltmalar

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
TDK	: Türk Dil Kurumu
P21	: Partnership for 21 st century skills
Ünv	: Üniversite
Ed.	: Editör
Çev	: Çeviri
ss	: Standart Sapma
x	: Aritmetik Ortalama
yy.	: Yüzyıl
vd.	: Ve Diğerleri
vb.	: Ve Benzeri
vs.	: Vesaire
s.	: Sayfa

II. BÖLÜM

İLGİLİ ALAN YAZIN

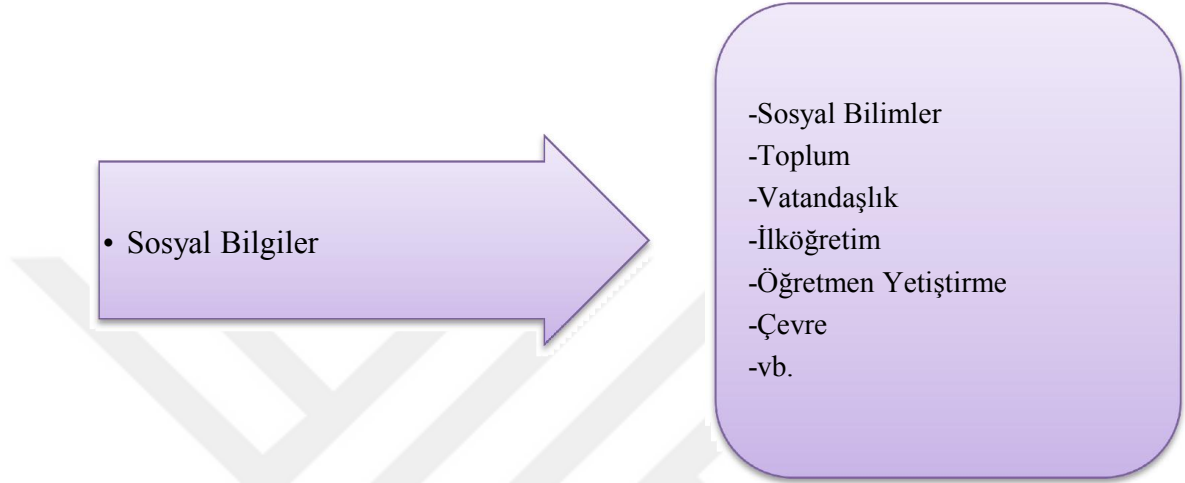
Bu bölümde araştırmanın kavramsal çerçevesine, temel kavram ve terimlerin detaylı bir biçimde açıklanmasına ve konu ile ilgili yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Sosyal Bilgiler

Sosyal Bilgiler eğitimi anlayışı toplumsal, kültürel, siyasi, ekonomik vb. alanlarda meydana gelen ve ilerleyen süreçlerde de devam eden büyük sosyal dönüşümün sebebiyet verdiği problemlere çözüm getirme uğraşlarının bir sonucu olarak ABD’de yirminci yüzyılın başlarında ortaya çıkmıştır (Geçit ve Kartal, 2010: 101). Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi [NCSS] 1992 senesinde sosyal bilgileri oldukça ayrıntılı bir şekilde tanımlamıştır. 1992 senesinden itibaren sosyal bilgiler uzmanlarınca üzerinde karar kılınmış ve temel referans olarak kabul görmüş tanım şu şekildedir (Öztürk, 2015: 3,4): “Sosyal bilgiler, sosyal ve beşeri bilimleri vatandaşlık yeterliklerini geliştirmek amacıyla kaynaştıran bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde Sosyal Bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyaset bilimi, psikoloji, din ve sosyolojinin yanı sıra beşeri bilimler, matematik ve doğa bilimlerden kendine mal ettiği içerik üzerinde sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma sağlar. Sosyal Bilgilerin öncelikli amacı, karşılıklı olarak birbirine bağlı bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumda, genç insanlara bilgiye dayalı ve mantıklı karar alabilme yeteneklerini geliştirmede yardımcı olmaktır.” Sosyal Bilgiler öğretim programında (2005) ise sosyal bilgiler tanımı şu şekildedir (MEB, 2005a): “Sosyal Bilgiler bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir.”

Sosyal Bilgiler ile ilgili kaynaklar incelendiğinde birçok farklı tanımlamaların yer aldığı görülmektedir. Ancak tanımlamalardaki en önemli husus aynı noktayı vurguluyor olmalarıdır. Gerek kaynaklardan yapılan tanımlar gerekse yüksek öğretim basamağında yer alan sosyal bilgiler için şu çıkarımlarda bulunulabilir;

Şekil 1. Sosyal Bilgilerin İçeriği

Yukarıda yer alan Şekil 1.'de görülen alanlara bakıldığında sosyal bilimlerin çekirdeği insan olup, insana ait tüm alanlar akla gelebilir. İnsanın insanlar, insanın çevreyle ve insanın nesne ile olan ilişkileri de bu içerik kapsamında değerlendirilebilir. Sosyal bilimlerin içeriğinde yer alan vatandaşlık, tarih, coğrafya, ekonomi, insan hakları ve yurttaşlık, felsefe, psikoloji, sosyal psikoloji, sosyoloji, hukuk, antropoloji, eğitim vb. sosyal içerikli alanlardan meydana gelmektedir. Sosyal bilgiler için birçok çıkarım yapılmakla birlikte yapılan bu çıkarımlardan birisi de toplumdur. Toplumun sosyal bilgiler öğretimi bakımından önemi bireyin veya öğrencinin içinde yer aldığı toplumda sosyalleşmesini sağlamaktır. Sosyalleşmeyi sağlaması yönünden sosyal bilgiler toplumun ihtiyaçlarına yanıt verebilecek durumda olmalıdır. Dolayısıyla sosyal bilgilere bu bağlamda önemli bir vizyon yüklenmektedir. Toplumun sosyalleşmeden beklentisi, devamlılığı sağlamak için gelecek kuşaklara nitelikli nesiller yetiştirmektir. Vatandaşlık konusu ise bireyin ailede, okulda, toplumda kısacası hayatın her bölümünde bireyden beklenen davranışları yapması veya yapmaması gereken durumları kapsamaktadır. Bu davranışların normal olup olmama durumu toplum tarafından belirlenir. İlköğretim ise sosyal bilgiler dersinin yer aldığı öğretim yeridir. İlköğretim belli bir zamanda,

mekânda ve belli bir yaş grubuna (7-14) uzman eğitimciler tarafından sistemli bir biçimde öğretim yapılan yerdir. Öğretmen yetiştirme açısından sosyal bilgiler, söz konusu ders için uzman eğitimcilerin yetiştirilmesidir. Çevre ise bireyin yaşadığı sosyal ve fiziki çevre açısından değerlendirilmelidir. Sosyal bilgiler öğretiminde bireyin içinde bulunduğu çevre şartları da dikkate alınması gereken noktalardan birisidir. Bireyin hayatının şekillenmesi yaşadığı sosyal ve fiziki çevre ile mümkün olmaktadır. Sosyal bilgiler açısından yapılan bu çıkarımlar daha fazla çoğaltılabilir. Yapılan çıkarımların tamamı birbiriyle iç içedir ve tümü zincirin halkaları gibi birbirine bağlı olup bir bütün içerisinde değerlendirilmelidir (Akdağ, 2014: 5). Dolayısıyla sosyal bilgiler gündelik yaşam ile daima iç içe olması gereken bir ders kapsamında yer almaktadır. Bu sayede bireyler çevresinde olup biten olay ve durumlara karşı daha duyarlı, insanları ve doğayı seven, yardımsever, sorumluluk duygusuna sahip, problemler karşısında çözüm yolları üreten, aktif ve istekli vatandaşlar haline gelmektedir (Demirkaya Gedik, 2008: 120).

Sosyal bilgilerin en nihai gayesi demokratik bir toplum yapısı için en iyi vatandaşın yetişmesini sağlamak olarak ifade edilmektedir (Çengelci, 2013: 220). Bununla birlikte bireyin bilgiyi üretebilmesi, onu kullanabilmesi, başka alanlara transfer edebilmesi ve başkalarıyla bunu paylaşabilmesi için sahip olması gereken temel beceri, kavram ve değerler ile donatarak bireyi aktif bir vatandaş haline getirmeyi amaçlamaktadır (Çelik ve Katılmış, 2010: 129). Günümüzde de bireyden beklenen en önemli amaçlardan biri aktif, problem çözebilen, mutlu, üretken ve demokratik ilkeler bağlamında toplumsal hayatın gereklerini kavrayabilmiş bireylerin yetişmesini sağlamaktır. Amaç toplumsal hayatı kavramış bireylerin yetişmesi ile birlikte hayata ve topluma yönelik olumlu tutum geliştirmiş bireylerin yetişmesini de sağlamaktır. Öğretim programları incelendiğinde hayatla ve toplum yapısıyla iç içe olan önemi daha fazla olan derslerden birisinin de sosyal bilgiler dersi olduğu açıkça görülmektedir. İlköğretim kademelerinde okutulan derslerin içeriklerine bakıldığında hayatsal bilgi, tutum, değer ve becerilerin öğretimi ve bunların geliştirilmesi kapsamında bu ders daha fazla önem arz etmekte ve daha büyük bir görev üstlenmektedir (Karakuş, 2009: 125).

2.2. Beceri

Son yıllarda daha da karmaşık hale gelen günümüzde toplumsal, kültürel, ekonomik, siyasi, bireysel vb. farklı alanlarda birtakım değişiklikler meydana getirmiştir. Ortaya çıkan bu değişiklikler birçok alanı farklı boyutlar etrafında etkilemiştir. Özellikle eğitim ile ilgili konular ortaya çıkan bu gelişmeler sonucunda sürekli değişime uğramıştır. Bu gelişmelerin akabinde bireyler meydana gelen birtakım değişimlere ayak uydurmaya çalışmışlardır. Yaratıcı düşünme, olay ve durumlara dikkat çekme gibi öğeler bu sürecin bir ürünü olarak belirgin hale gelmiştir. Genel olarak beceri eğitim programları bakımından önemi ve çıkış noktası bahsedilen bu süreç ile yakın doğrultuda gelişme göstermiştir (Taşkiran, Baş, ve Bulut, 2016: 2). Geçmişte de önemli bir yere sahip olan beceriler günümüzde yönü ve yoğunluğu değişmeye uğrayarak karmaşık hale gelmiştir. Bu bilgi ve beceriler, gündelik yaşamda bireyin varlığını devam ettirebilmesi, içinde bulunduğu toplum ile entegre olabilmesi ve topluma katkıda bulunabilmesi için her daim önemli ve gerekli görülmüştür (Hayırsever ve Kısakürek, 2014: 24).

Beceri, ‘‘Elinden iş gelmek durumu, ustalık, maharet ya da kişinin yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak bir işi başarma ve bir işlemi amaca uygun olarak sonuçlandırma yeteneği, maharet’’ olarak tanımlanabilir (TDK, 2019). Başka bir deyişle: Beceri, herhangi bir şeyi veya verilmiş olan bir görevi en iyi şekilde yerine getirebilmek için deneyim ve çalışma aracılığıyla elde edilen bir kapasitedir (Kaya, 2015: 263).

İçinde bulunduğumuz yüzyılın öğretim programı kazanımları arasında önemli bir yere sahip olan becerilerin, özellikle son yıllarda cereyan eden toplumsal, ekonomik, siyasal ve teknolojik gelişmeler çerçevesinde, eğitimcilerin gündeminde daha çok yer almaya başlamıştır. Eğitim ve öğretim ekinliklerinde becerilerin önemli hale gelmesinin sebepleri olarak şunları gösterebiliriz: Hayatın giderek karmaşıklaşması ve eğitilmiş insanların artması, beceri boyutu gelişmiş kişilere olan gereksinimi arttırmıştır. Bunlara ek olarak, bilgi toplumunda iletişim olanaklarının artması ve bilgi kaynaklarının çeşitli hale gelmesi ile birlikte bilgi okuryazarlığıyla ilgili beceri ve nitelikler daha belirgin hale gelmiştir. Ayrıca demokratik özelliklere sahip olan toplumlar, demokrasiyi idame ettirebilmek için, gerekli hak ve sorumlulukları uygulayabilme, olay ve durumlara eleştirel bir gözle bakabilme ve yaratıcılık gibi beceriler bununla birlikte odak noktası haline gelmiştir. Dolayısıyla

bahsedilen bu nedenler neticesinde beceriler giderek daha fazla önem kazanmış ve birçok ülkenin öğretim programları içinde yerini almıştır (Mutluer, 2013: 356). Ülkemizde de beceriler sosyal bilgiler programlarında, etkinlikler yoluyla uygulamalı biçimde öğrencilere kazandırılmaya çalışılmaktadır (Yazıcı, 2006: 274).

OECD'nin hazırlamış olduğu Evrensel Beceriler Raporu'nda dünyada okullara erişimin büyük boyutta başarıya ulaşmasına rağmen ülkelerin ekonomik ve toplumsal anlamda bekledikleri gelişmelere ulaşamadığını göstermektedir. Dolayısıyla hazırlanan bu rapor, bireylerin eğitim-öğretim sürecinin, temel birtakım becerilerden yoksun bir biçimde terk etmesinden ötürü yalnızca eğitime erişimin gerçekleştirilmesinin gelişmeyi sağlamak için eksik bir amaç olduğunu göstermektedir. Bu sebepten dolayı günümüzde eğitim yönünden öncelik, bireylerin toplum hayatına aktif biçimde katılmalarını gerçekleştirecek temel beceriler ile bütünleştirilmiş olarak mezun olabilecekleri kaliteli bir eğitim fırsatı yaratmak olmalıdır (Öztürk ve Mutlu, 2017: 552,553). Ayrıca günümüzün toplumsal ve ekonomik koşullarında aktif olarak rol oynayabilecek bireylerin yetişmesini sağlayabilmek, ülkelerin uluslararası sahada rekabet edebilme kapasiteleri ile yakından alakalıdır. Bu sebeplerden ötürü; ülkeleri sorumluluk duygusuna sahip, problem çözebilen, yaratıcı düşünebilen, karar verme ve araştırma yapma becerileri gelişmiş, eleştirel düşünen ve yenileşimci düşünebilen ve kendini geliştiren bireyler yetişmesine olanak verecek bir eğitim modeli arayışına yöneltmektedir (MEB, 2017: 3).

2.3. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Beceriler

Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi [NCSS] 1992 yılında sosyal bilgileri kapsamlı bir biçimde tanımlamıştır. 1992'den beri sosyal bilgiler uzmanlarınca üzerinde uzlaşmaya varılmış ve ortak referans olarak kabul görmüş tanım şu şekildedir (Öztürk, 2015: 3,4): “Sosyal bilgiler, sosyal ve beşeri bilimleri vatandaşlık yeterliklerini geliştirmek amacıyla kaynaştıran bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde Sosyal Bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyaset bilimi, psikoloji, din ve sosyolojinin yanı sıra beşeri bilimler, matematik ve doğa bilimlerden kendine mal ettiği içerik üzerinde sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma sağlar. Sosyal Bilgilerin öncelikli amacı, karşılıklı olarak birbirine bağlı bir

dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumda, genç insanlara bilgiye dayalı ve mantıklı karar alabilme yeteneklerini geliştirmede yardımcı olmaktadır.”

Diğer yandan öğretim programını ise şu şekilde tanımlamak mümkündür (TDK, 2019): “Bir okulu bitirmek veya bir alanda uzmanlaşmak için okunması gereken ders ve konuları kapsayan plan, ders programı, müfredat, müfredat programı.” Bu anlamda öğretim programı bireylerde istenen yönde davranış değişikliği oluşturmak amacıyla hazırlanmış olan, hedef, içerik, öğrenme-öğretme durumları ile ölçme-değerlendirme faktörlerinden meydana gelen ve sürekli olarak geliştirilmesi gereken bir araç niteliğindedir (Kaymakçı, 2012: 274). Bu tanımlar neticesinde Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda, içinde bulunduğumuz yüzyılda bilginin değişen koşullara uygun olarak yenilenmesi ve yayılma sürecinin hızlı bir şekilde gerçekleştiği, her şeyi okulda öğretmenin olanaksız olduğu, öğretilenlerin yeni bilgi edinimleri ile değişebileceği göz önünde tutularak bireylerin yaşam kaynağının daima öğrenme üzerinde olması gerektiği fikri benimsenmiştir. Ayrıca geleceğin gereksinimlerini günümüz ve geçmiş tarafından biçimlendirileceği için Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nın meydana getirilmesi sürecinde geçmiş, günümüz ve gelecek sentezi oluşturulmuştur (MEB, 2005b: 2).

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı incelendiğinde bireyi temel alan ve bilginin oluşturulmasında ve oluşturulan bilgilerin hayata aktarılma sürecinde bireyin ön plana çıkarıldığı görülmektedir. Bireylerin toplum içersinde hayatını idame ettirebilmesini, içerisinde yaşadığı toplumun temel değerlerini tarihi süreçlerden başlayıp kavrayabilmesini, içerisinde eşitlik, demokrasi gibi birtakım değerlerin bulunduğu milli bilincin farkında olmasını, yaşamış olduğu doğayı koruma ve geliştirme bakımından çevre bilincine sahip olması, içerisinde yaşadığımız yüzyılın bilgi ve iletişim teknolojilerini etkili, doğru ve bilinçli bir şekilde kullanmasını, milli ekonomi bilinci oluşturmasını amaçlamıştır (Uygun, Arıbaş ve Karalı, 2018: 1900,1901). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı bireyleri sosyalleşme sürecinde karşılaşacakları problemleri fark edebilen ve bu problemlere farklı bakış açılarından bakarak muhakeme edebilen, çözüm yolları üretebilen bireyler ya da etkili vatandaşlar yetiştirmeyi temel amacı olarak kabul etmektedir (Dinç ve Doğan, 2010: 23). Dolayısıyla bireylerin aktif vatandaşlar olarak yetiştirilmesi, günümüz koşullarına uyum sağlayarak geçmiş ve gelecek arasında bağlantı kurabilmesi, içinde bulunduğu toplumun özelliklerini göz önünde bulundurarak yaşamını devam ettirebilmesi gibi

temel amaçların gerçekleştirmesinde beceriler son derece önemlidir ve bahsedilen genel özellikler ve amaçlar beceriler yoluyla kazandırılabilir. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda da bahsedilen amaçların gerçekleştirilmesi yönünde beceriler çok önemli bir yere sahiptir.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelendiğinde aşağıda bulunan temel becerilerin bireylere kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 1. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Temel Beceriler (MEB, 2018).

1. Araştırma	15. Kanıt Kullanma
2. Çevre Okuryazarlığı	16. Karar Verme
3. Konum Analizi	17. Değişim ve Sürekliliği Algılama
4. Dijital Okuryazarlık	18. Medya Okuryazarlığı
5. Eleştirel Düşünme	19. Mekânı Algılama
6. Empati	20. Öz Denetim
7. Finansal Okuryazarlık	21. Politik Okuryazarlık
8. Girişimcilik	22. Problem Çözme
9. Gözlem	23. Sosyal Katılım
10. Harita Okuryazarlığı	24. Tablo, Grafik ve Diyagram Çizme ve Yorumlama
11. Hukuk Okuryazarlığı	25. Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma
12. İletişim	26. Yenilikçi Düşünme
13. İş Birliği	27. Zaman ve Kronolojiyi Algılama
14. Kalıp Yargı ve Önyargıyı Fark Etme	

Yukarıda yer alan Tablo 1.'den hareketle Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı içerisinde toplam yirmi yedi adet beceri yer almaktadır. Bu becerileri incelediğimizde; dijital okuryazarlık, eleştirel düşünme, finansal okuryazarlık, girişimcilik, iletişim, iş birliği, medya okuryazarlığı, yenilikçi düşünme gibi beceriler 21. yüzyıl öğrenen becerileri içerisinde de yer almaktadır.

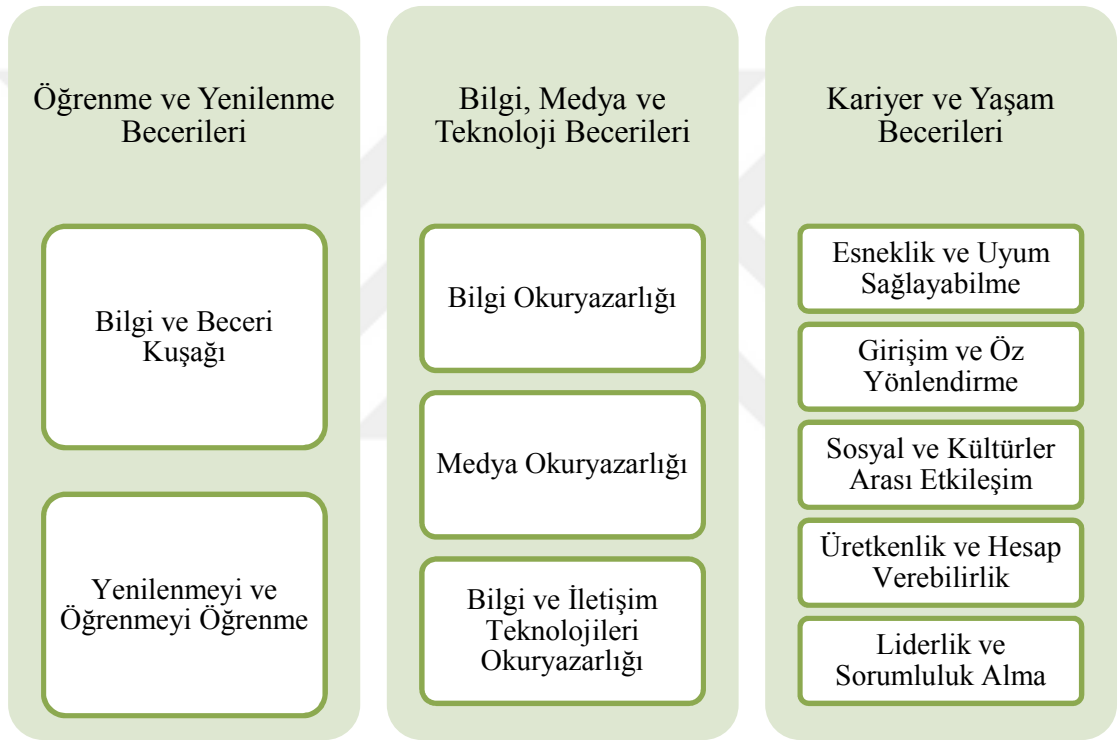
2.4. 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri

Bilimsel gelişmelerin her gün arttığı günümüzde bireyler çok yönlü bir bilgi deryası ile karşı karşıya kalmaktadır. Öğrenilecek bilgilerin giderek artması, çeşitli alanlarda yaşanan gelişmeler ve değişmeler ile bu bilgileri bireylerin özümleyebilme gereksinimi, kişilerin daha çabuk ve verimli yollardan bilgilere ulaşma çabasını beraberinde getirmiştir (Şahinel, 2003: 1). Bilim ve teknoloji alanında meydana gelen bu hızlı değişimlerin, bireyin ve beraberinde içinde bulunduğu toplum yapısının değişmekte olan gereksinimleri, öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımlarındaki yenilikler ve yaşanan gelişmeler bireylerin sahip olması gereken özellikleri de etkilemiştir. Bu değişimler ile birlikte bilgiyi üreten, günlük yaşamında pratik bir biçimde kullanabilen, problem çözme yeteneği gelişmiş, eleştirel ve yaratıcı düşünebilen, girişimcilik özelliklerine sahip, kararlı, iletişim becerileri ile donanmış, empati kurabilen, içinde yaşadığı topluma ve kültüre fayda gösteren gibi özelliklerdeki bir bireyi ifade etmektedir. Bu özellikleri içerisinde barındıran bireylerin yetişmesini sağlayacak olan öğretim programları sadece bilgiyi doğrudan aktaran özelliğinden ziyade bireysel farklılıkları önemseyen, gerekli beceri ve değerleri kazandırmayı amaç edinen basit ve anlaşılır bir özellikte hazırlanmıştır (MEB, 2018: 3). Öğretim programlarını bu özellikler dikkate alınarak yeniden yapılandırılan okullarda 21. yüzyılda bilgiye direkt erişebilen değil, bilgi üreten, üretilen bilgiyi doğru ve etkin bir biçimde kullanabilen ve teknolojiye dönüştürebilen, gelişmiş teknolojilerden faydalanarak toplumun gereksinim duyduğu alanlarda etkin bir şekilde rol oynayabilen, işbirliği ve grup çalışmalarında bulunabilen, öncelik alabilen, yazılı ve sözlü iletişim becerileriyle donanmış, düşünebilen, düşündüğünü uygulamaya döken, yaratıcı, eleştirel düşünceye sahip, esnek, yeniliklere açık, karar verme becerileri gelişmiş ve problem çözebilen bireyler yetiştirmekle sorumludur (Kalyoncu, 2012: 14). Tüm bunlar göz önüne alındığında yaşanan hızlı değişimler, gelişmeler ve bunun akabinde içinde bulunulan yüzyıla uyum sağlayabilmek adına okulların genel yapısı ve hazırlanan öğretim programları ile birlikte bireylerin sahip olması gereken değer, beceri, yeterlilikler bulunmakta ve bunların tümü 21. yüzyıl öğrenen becerileri kapsamında ele alınmaktadır.

21. yüzyıl öğrenen becerileri; öğrenme ve yenilenme becerileri (bilgi ve beceri kuşağı, yenilenmeyi ve öğrenmeyi öğrenme), dijital okuryazarlık becerileri(bilgi

okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı) ile kariyer ve yaşam becerileri(esneklik ve uyum sağlayabilme, girişim ve öz yönlendirme, sosyal ve kültürler arası etkileşimi üretkenlik ve hesap verebilirlik, liderlik ve sorumluluk alma) olmak üzere üç başlıktan meydana gelen ve her bir başlığın altında yer alan becerilerin genel adıdır (Trilling ve Fadel, 2009: 45-86). Trilling ve Fadel (2009: 45-86)'e göre 21. yüzyıl öğrenen becerileri ve bu becerilerin alt boyutlarını içeren görsel Şekil 2'de sunulmuştur.

Şekil 2. 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri

Kaynak: Trilling ve Fadel (2009: 45-86)'in sınıflandırmasına göre hazırlanmıştır.

Yukarıdaki şekilde görüldüğü üzere 21. yüzyıl öğrenen becerileri, bilgi başta olmak üzere çeşitli beceri ve değerlerden oluşmaktadır. 21. yüzyıl öğrenen becerileri kapsamında yapılan çalışmalar incelendiğinde kişilere üst düzey düşünebilme (problem çözebilme yeteneği, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, karar verme vb.), kişisel ve sosyal sorumluluk, yaratıcı düşünme, üretken olma, işbirliğinde bulunabilme ve iletişim becerileri, bilgi, medya ve teknoloji okuryazarlığı ve hayat boyu öğrenme, yenilikçilik gibi becerilerin bireylerin sahip olması gereken beceriler olduğu ön plana çıkmaktadır. Bireylerin gündelik yaşamlarında meydana gelen

rekabet, değişim ve gelişimlere ayak uydurabilmeleri ve bu süreçte başarılı olabilmeleri için 21. yüzyıl öğrenen becerilerine sahip olması gerekir. Gelecekte daha donanımlı, bilinçli bireyler yetiştirebilmek amacıyla temel beceriler olarak nitelendirilen hayatımızın her alanında kıymetli bir yeri olan 21. yüzyıl öğrenen becerilerinin erken yaşlarda bireylere kazandırılması son derece önem taşımaktadır (Gülen, 2013: 20-21).

2.4.1.Öğrenme ve Yenilenme Becerileri

Öğrenme ve yenilenme becerileri; bilgi ve beceri kuşağı, yenilenmeyi ve öğrenmeyi öğrenme olmak üzere iki alt başlıktan oluşmaktadır. Bilgi ve beceri kuşağı içerisinde geleneksel konulara ek olarak küresel farkındalık (çok kültürlü farkındalık ve anlama); çevre okuryazarlığı (ekolojik farkındalık ve enerji ve kaynak sürdürülebilirliği anlayışı); finansal okuryazarlık (ekonomik, işletme ve girişimcilik bilgisi); sağlık okuryazarlığı (sağlık hizmeti, beslenme ve koruyucu hekimlik); ve sivil okuryazarlık (sivil katılım, toplum hizmeti, etik ve sosyal adalet) gibi 21. yüzyıl konuları yer almaktadır. Yenilenmeyi ve öğrenmeyi öğrenme becerileri ise eleştirel düşünme ve problem çözme, iletişim ve işbirliği, yaratıcılık ve yenilikçilik becerilerine odaklanmaktadır (Trilling ve Fadel, 2009: 47-49).

Öğrenme ve yenilenme becerileri, 21. yüzyılda giderek daha da karmaşık hale gelen hayatın birçok alanında bireylerde bulunması gereken becerilerdir. Öğrenme ve yenilenme becerileri kapsamında bilgi elde edilmesini, elde edilen bilgilerin fikir süzgecinden geçirilmesini, eleştirel bir gözle bakılabilmesini ve problem çözme becerilerini daha belirgin hale getirmiştir. Bununla birlikte elde edilen bilgilerden hareketle sonuçların yorumlanması, analiz edilmesi ve bilginin tekrar üretilmesine dayalı olarak yaratıcı düşünme becerisinin kullanılmasını zorunlu kılar (Murat, 2018: 10,11).

İnsanlar, çevreyle olan etkileşimleri sonucunda birtakım bilgi, beceri, tutum ve değer kazanmaktadır. Öğrenmenin temel iskeletini bireyin geçirmiş olduğu bu yaşantılar oluşturmaktadır. Birey çevresi ile etkileşimi sonucunda sürekli olarak kendisine ulaşan bilgileri değerlendirir. Bu değerlendirme neticesinde zihinsel, duyuşsal veya davranışsal tepkilerde bulunur. Bireyin kendi çevresi ile etkileşim içine girmesi, onda zihinsel, duyuşsal ya da davranışsal değişikliklere sebebiyet veriyorsa

öğrenmenin varlığından söz edilebilir. Bu sebepten öğrenme, bireyin kendi çevresi ile girdiği etkileşim neticesinde bireylerde gerçekleşen düşünce, duyuş ve davranışlarda ortaya çıkan kalıcı değişmelerdir (Özden, 2008a: 68).

Yaratıcılık gizil gücü, bireyler bir durum veya olay karşısında heyecanlandığında, merak duyduklarında kendiliğinden ortaya çıkan bir olgudur. Yaratıcılık hayal gücü ile yakından ilişkili ve bir düşünme şeklidir. Yaratıcı düşünme bütün duygusal ve zihinsel süreçlerde, her türlü çalışma ve çabanın kapsamında yer alır. Yaratıcılık insan hayatının ve gelişiminin bütün yönlerinin temel iskeletini oluşturmaktadır. Yaratıcılık kimi zaman “akıcı düşünme yeteneği” olarak da tanımlanmaktadır. Yaratıcı düşünme her düzey içinde var olan ve insan hayatının tüm aşamalarında meydana gelen bir yeti, günlük hayattan bilimsel çalışmalara değin uzanan alanda ürünlerin ortaya çıkmasını sağlayan süreçlerin bütünü ve ayrıca bir tutum ve davranış şeklidir (Özden, 2008b: 174). Dolayısıyla yaratıcı düşünme ve yaratıcılık sürecinde yaratma eylemi sonucunda ortaya yeni bir fikrin ya da bir ürünün ortaya çıkması söz konusudur (Keleşoğlu ve Kalaycı, 2017: 70).

Yaratıcı düşünme; özgürlüğün, değişik düşünceler ortaya koymanın, akıcılığın ve ortaya konan yeni düşüncelerin temel kaynağıdır. İlk başta yeni bir düşünce ortaya atılır, bu yeni düşünceyi açıklamak için gayret sarf edilir. Bu gayret sonucunda ortaya çıkan ürüne en son biçimini verme zamanı geldiğinde yaratıcı eylem bunu tamamlamış olur (Kaya, 2014: 154).

Yaratıcı düşünme özelliklerine sahip olan bireylerin tanınması ve bu kapasitelerini geliştirmek için kendilerine yardım etmek amacıyla birtakım kişilik özelliklerini taşımaları gerekmektedir (Gören Summak ve Aydın, 2011: 364). Yaratıcı düşünme özelliklerine sahip olan bireyler birçok fikir üreterek araştırma yaparlar ve araştırma süreci içerisinde özgün bağlantılar kurabilirler. Yaratıcı düşünme özelliğine sahip olan bireyler bir problem durumu ile karşı karşıya kaldıkları zamanda o problemi çözüme ulaştırabilmek amacıyla değişik çözüm alternatifleri denerler ve bu çözüm yolları içerisinden en doğru ve en uygun olanına karar vererek sonuca ulaşabilirler. Sonuca ulaşmada kendine has fikirleri işin içine katarak özgün bir ürün ortaya koyarlar. Bununla birlikte bu süreçte diğer bireyler ile işbirliği yaparak birlikte çalışabilirler (Scales, Briddon ve Senior, 2015: 263). Yaratıcı düşünme özelliklerine

sahip bireylerde bulunması gerekli yukarıda bahsedilen bu kişilik özellikleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Yaratıcı düşünme özelliklerine sahip bireylerin taşıması gereken kişilik özellikleri

<ol style="list-style-type: none">1. Özgüven duygusu gelişmiş, risk almaktan korkmayan2. Yüksek enerjiye sahip ve maceracı ruhlu3. Merak duygusu fazla4. Oynamayı seven, şakacı ve mizah anlayışı gelişmiş5. İdealist6. Tek başına olmaktan hoşlanan7. Artistlik ve estetik ilgilere sahip olan8. Yeniliklere açık olan, acayip, gizemli ve karmaşık durumları seven9. Düşünerek ya da düşünmeden ani davranan
--

Kaynak: Summak ve Aydın, 2011 :364.

Tablo 2.’de yer alan bilgilerden hareketle kendilerine güvenen, risk almaktan korkmayan, enerjisi yüksek ve maceracı ruhuna sahip, merak eden, oynamayı seven, espri yeteneği gelişmiş ve mizah anlayışına sahip, idealist, kendi kendine olmaktan hoşlanan, artistlik ve estetik duygusu gelişmiş, yeniliklere açık olan, acayip, gizemli ve karmaşık durum ve olaylardan hoşlanan, düşünerek ya da düşünmeden ani davranışlar sergileyen bireyler yaratıcı düşünme özelliklerini de bünyesinde barındırırlar.

Eleştirel düşünme; temelinde kuşkuya dayalı olan sürekli sorgulamacı bir tavır takınarak durum ve olaylara yaklaşma, yorumlar getirebilme ve karar verme becerisi olarak tanımlanabilir. Ayrıca neden-sonuç ilişkilerini ortaya çıkarma, ayrıntılar içerisinden benzerlik ve farklılıkları fark edebilme, çeşitli kriterlerden yararlanarak sıralamalar yapma, bilgilerin onaylanabilirliğini, geçerli olup olmadığını tespit edebilme, çeşitli analizlerde bulunma, değerlendirme, anlamlandırmaya çalışma, çıkarımlar ortaya koyabilme gibi alt becerileri de bünyesinde barındırmaktadır (Narin ve Aybek, 2010: 338). Eleştirel düşünme becerisine sahip olan bireyler, tartışmaları idrak etmenin doğru olan tek bir yolu olmadığı bilincine sahiptir. Gösterilen tüm katkıların her zaman gerektiği ölçüde başarıya ulaşamayacağını bilirler. Eleştirel düşünebilen bireyler kendi düşünce süreçlerinin farkında olarak başka kişilerin düşünce süreçlerini de ortada bulundurarak, öğrenmiş olduklarını uygulamaya koyup

birey olarak kendisini ve çevresinde bulunan kişi, olay ve durumları idrak edebilmeyi temel amaç edinir (Şahinel, 2002: 4,5).

Problem çözme, bireyin yaşamının her bölümünde bulunan ve bireye önemli bir etkisi olan basitten karmaşığa doğru uzayan tüm etkinliklerin içerisinde yer alan bir beceridir. Problem çözme süreci kapsamlı ve detaylı bir özelliğe sahiptir. Bununla birlikte kişinin bilinen ve tanımlanması yapılmış bir zorluğu görmesi, bu zorluk karşısındaki gerçekleri değerlendirmesi, gerekli verileri toplamasıyla birlikte bunlara farklı çözüm yolları üretmesi ve bu çözüm yolları arasından en uygun olanı test edebilmesi, alakası bulunmayan bilgileri eleyerek çözüm yolları içerisinde en uygun olanı seçmesi gibi birtakım temel düşünce sürecini kapsamaktadır (Yenice, 2012: 37). Problem çözme becerisi sayesinde birey edilgen değil etkin bir konumda yer almaktadır. Bireyler düşünen, sorgulayan, bilen, problemleri çözüm yolları üretmek onları çözebilen kişiler olmaktadır. Ayrıca kendi öğrenme ortamları için üstlendikleri sorumluluk ve görevleri yerine getirip problem çözme becerilerini, özgüvenlerini ve karar verme becerilerini artırarak geliştirmiş olurlar (Çiftçi, 2006: 13).

2.4.2. Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri

Değişen dünya koşulları içinde insanlar hayatın her anında ve her alanında toplumsal değişimlere yol açan teknolojik yenilikler ile karşı karşıyadır. Bilişim teknolojilerinin sunduğu fırsatlar ve bilgiye erişim hızındaki artışın sağladığı kolaylıklar kişileri rahatlanır ve aynı zamanda onların toplumsal, kültürel, siyasal, duygusal, maddi ve manevi hayatlarına da yol gösterir. Bilgi patlamasının gerçekleştiği içinde yaşadığımız yüzyıl içinde sadece bilgiye ulaşım değil bilginin eleştirel bir gözle incelenmesi, özümsemesi ve hayata uygulanması da son derece büyük önem arz etmektedir (Önal, 2007: 336). Dolayısıyla bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ile yaşadığımız dönem olan bilgi çağının gerçekleştiği bu yüzyılda bireylerin buna uygun olarak ihtiyaç duydukları becerilerin kazandırılması gerekmektedir (Polat, 2006: 265). Bireylerin gereksinim duydukları bu becerilerin kazandırılması noktasında eğitim-öğretim kurumları çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerlerle kuşatılmış (bilgiye doğru ve etkili bir biçimde ulaşabilen, ulaşılan bilgiyi etkili bir şekilde kullanabilen, iletebilen ve üretebilen), teknolojiyi doğru bir

biçimde aktif olarak kullanabilen ve kendi kendine öğrenmeyi gerçekleştiren (öğrenmeyi öğrenme) bireylerin yetişmesini sağlamalıdır (Akkoyunlu ve Kurbanoğlu, 2003: 1).

Bahsedilen becerilerden ilki bilgi okuryazarlığıdır. Bilgi okuryazarlığı kavramı yaşam kalitesi, iş yaşamında verimlilik, vatandaşlığın temel hakları, demokrasi ve toplum yapısıyla bütünleşme ile toplum içinde kabul görme gibi konular ile bağdaştırılmıştır (Kurbanoglu, 2010: 725). Bilgi okuryazarlığı hayat boyu öğrenme ile öğrenmeyi öğrenmenin en temel yapı taşlarından birini oluşturmakla birlikte bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma becerisidir (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2004: 11). Bilgi okuryazarı olan bireyler ihtiyaç duydukları bilgiye ulaşabilir, ulaştıkları bilgiyi aktif bir biçimde kullanabilir, elde ettikleri bilgiyi analiz edebilir ve yeniden düzenleyebilirler. Ayrıca tüm bunları yaparken teknolojiyi de etkili ve aktif bir şekilde kullanabilirler. Bilgi okuryazarları eleştirel düşünme, analiz etme, başkalarıyla işbirliğinde bulunma ve sentez becerilerini de bu sayede bünyelerinde bulundurabilmektedir (Kurbanoglu ve Akkoyunlu, 2001: 82). Gereksinim duyulan bilginin ortaya çıkarılması, analiz edilmesi ve etkin bir biçimde kullanılması ile alakalı bilgi ve becerileri içeren bilgi okuryazarlığı yelpazesi etrafında teknoloji okuryazarlığı, bilimsel okuryazarlık, elektronik okuryazarlık, medya okuryazarlığı gibi birçok okuryazarlık türü de bulunmaktadır (Baran ve Ata, 2014: 142).

21. yüzyılda sürekli değişen ve gelişen bilim ve teknolojinin ışığı çerçevesinde her geçen gün yeni bilgiler elde edilmektedir. Bu değişimlerden haberdar olmak ve teknolojik gelişimleri yakından takip edebilmek aynı zamanda bilimsel okuryazar olmak ile mümkündür. Bilimsel okuryazarlık bireyin bilim ve teknoloji alanında sorumluluk sahibi olmasını gerektiren birtakım kararlar vermesi ve bilişsel olarak harekete geçmesi için gerekli bilgi ve becerilere sahip olmasını gerektirir (Tunç Şahin ve Say, 2010: 224).

Diğer taraftan bir başka becerilerden olan medya okuryazarlığı, önemli çeşitlilikleri içinde barındıran birtakım iletilere ulaşma, bu iletileri çözümlenmeye çalışma, değerlendirme ve gerekli yerlere iletme yeteneğidir (Hobbs ve Bağlı, 2004: 122). Medya okuryazarlığı en kısa haliyle medyanın diliyle okuyup yazabilme becerisi olarak ifade edilirken (Altun, 2014: 5) aynı zamanda bir bütün olarak değerlendirildiğinde ise medya okuryazarlığının temelinde sorgulamanın yani

eleştirinin ön planda olduğu görülmektedir (Kurt ve Kürüm, 2010: 22). Medya okuryazarı olabilmek için öncelikle iletilerin farkında olup iletilerle bilinçli ve doğru bir şekilde etkileşim içine girme; diğer bir ifadeyle medyayı aktif, etkili ve doğru bir şekilde kullanmak gerekir. Bireylere medya okuryazarlığı becerisinin kazandırılmasının en öncelikli amacı sosyal konuları anlayan, irdeleyen ve sosyal problemler ile ilgili mantıklı fikirler ileri süren ve bu fikirleri geliştirebilen bilgili vatandaşlar yetiştirmektir (Deveci ve Çengelci, 2008: 26).

2.4.3.Kariyer ve Yaşam Becerileri

Kariyer ve yaşam becerileri meslek hayatına adaptasyonu sağlama, hazır olma ve kariyere yönelik olarak yapılan planların meslek hayatının önemli bir ögesi olarak düşünce süzgecinden geçirip kişisel gelişime gerekli önemi gösterme olarak ifade edilebilir (Orhan Göksün ve Kurt, 2017: 110).

Kariyer ve yaşam becerileri kapsamında yer alan becerilerden birisi esneklik ve uyum becerisidir. Esneklik ve uyum 21. yüzyılda vatandaşlık, eğitim ve çalışma hayatı gibi alanlar için gerekli olan temel beceriler içerisinde yer almaktadır. Uyum, işler değiştiğinde esnek olabilmektir. Uyumlu olan bir birey, hür olarak ya da bir grubun üyesi olarak çalışma potansiyeline sahip, farklı düşüncelere ve kavramlara açık olan, birçok görev ve sorumluluğu ya da çeşitli projeleri bir arada yapabilen kişidir. Bir kişi eğer birçok görev ve sorumluluğu, öncelikleri yönetebiliyorsa ve bunlara paralel bir biçimde değişen şartlara, çalışmalara direnç gösteriyorsa uyumlu birisi olarak kabul edilmektedir (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 217).

Kendini yönetme, bireylerin kendi davranışlarını sürdürmek veya değiştirmek üzere verdikleri tepkiler ya da bireylerin kendi davranışlarını kontrol altında tutabilmek adına önemli becerilerden birisidir (Yücesoy-Özkan, Gürsel ve Kırcaali-İftar, 2014: 95). Zamanı, ulaşılmak istenen hedefleri iyi bir biçimde yönetebilmek gibi becerileri de kapsamı ile birlikte hayat boyu öğrenmeyi merkezde bulduran bir değer biçimi içinde mevcut yetenekleri en etkili ve verimli biçimde hayata geçirebilme sürecidir. İçinde bulunduğumuz yüzyılda yediden yetmiş herkesin yapması gereken iş yükü, sorumluluklar ve görevler oldukça fazladır. Bu iş yükü ile birlikte onun getirdiği görev ve sorumlulukların yapılabilmesi amacıyla her bireyin

kendini yönetme becerisini taşıması gerekmektedir. Dolayısıyla kendini yönetme becerisi 21. yüzyıl öğrenen becerileri başlığı altında toplanmış olan bir beceridir (Murat, 2018: 15,16).

Bu sınıflandırmanın önemli bir boyutunu oluşturan, toplumu oluşturan tüm bireylerde bulunması gereken temel bilgi, beceri, değer, tutum, davranış ve alışkanlıkları kazandırmada sorumluluk sahibi olan, okullarda bireylere kazandırılması gereken bir diğer beceri ise sosyal becerilerdir. Trower (1980)'e göre sosyal beceriler, “Sıradan insanların sosyal etkileşimde kullandıkları ve kurallar tarafından yönetilen gerçek normatif öge davranışlar veya eylemler (bakış, sözcükler vb.) tekil öğeler veya (selamlama gibi) öğelerin, eylemlerin veya senaryoların belirlenebilir ardışıklığı”dır (Bacanlı, 2012: 25). Bireyin başka kişiler ile iyi ilişkilerde bulunmasında, kendi haklarını kullanabilmesinde, başkalarına karşı yardımsever olmasında, toplumsal kuralları yerine getirmesinde, sorumluluklarının bilincinde olmasında sosyal becerilerin payı fazladır. Çünkü bireyin içinde bulunduğu toplumun bir parçası haline gelmesinde, bunun bilince varmasında ve sosyal sorumluluklarını yerine getirmesinde sosyal becerileri kazanmış olması gerekmektedir (Çubukçu ve Gültekin, 2006: 156). Dolayısıyla sosyal beceriler bireyin yaşamının her basamağında oldukça önemli bir role sahiptir (Genç, 2005: 43). Bireyin diğerleriyle başarılı bir biçimde etkileşimde bulunmasını sağlayan davranışlar örüntüsü olarak tanımlanan sosyal beceriler kavramı; insanlarla iyi ilişkilerde bulunabilme, diğer kişilere saygı gösterme ve içinde yer aldığı grubun kurallarına uyma gibi bireyin diğer kişilere yönelik olan davranışlarını barındırmaktadır (Tagay, Baydan ve Voltan Acar, 2010: 20). Sosyal beceriler bireyin kişisel yeterliliğini meydana getiren önemli bir yapı taşı olmakla birlikte bu becerilerin olmaması halinde bireylerin duygu yönünden ve toplumsal alanlarda ilişki kurabilmesinde, ilişkilerini sürdürebilmelerinde, bir problem ile karşı karşıya kaldıkları zamanda bununla baş etmede sorunlar yaşamaları muhtemeldir. Bu yüzden sosyal becerilerin, bireyin yaşamı içerisinde evrensel bir konumda olduğu ve bireyin yaşamının ayrılmaz bir parçası olduğu görülmektedir (Kabasakal ve Çelik, 2010: 205).

Bu sınıflandırmaya ait bir diğer önemli beceri ise üretkenlik ve hesap verebilirlik becerisidir. Üretkenlik, bir grubun amaçları etrafında ilk başta gereksinimlerin belirlenerek etik çalışma koşulları içerisinde işbirliği becerilerini işe koşarak bir ürün meydana getirme becerisidir. Hesap verebilirlik ise bir ürünün

yaratılma sürecinde o ürünün performansında rol oynamaktır. Dolayısıyla üretkenlik ve hesap verebilirlik bir halkanın zincirleri gibi birbiri ile sürekli etkileşim içerisinde (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 218). Diğer taraftan üretkenlik ve hesap verebilirlik becerisine gelişmiş olan bireyler; projeleri yönetebilme kabiliyeti, sonuca giden yolda gerekli olan çalışmaya öncelik verme, etik kurallara uygun olarak çalışmayı, zamanı ve ortaya koyduğu projeleri etkili ve doğru bir şekilde yönetme, kendisini profesyonel olarak görme ve kendisini diğerlerine beklenen görgü kurallarıyla sunma, grup üyeleri ile beraber işbirliğinde ve yardımlaşmalarda bulunma, grup çeşitliliğine saygı duyma ve elde edilen sonuçların sorumluluğunu üstlenme gibi özelliklere sahip olmalıdır (Yalçın, 2018: 187).

Bu sınıflandırmanın içerisinde yer alan bir diğer önemli beceri olan liderlik ve sorumluluk becerisi günümüzde aranan bir beceri haline gelmiştir. Bunun asıl nedeni iyi bir liderin fikirleri eylemlere dönüştürmesi, ileri görüşü olması, karşısında çıkan engellere takılmadan devam ederek yenilikçi olması, fikir ayrılıklarına rağmen uzlaşmacı tavırları, risk almaktan korkmayan ve sonuca ulaşmaya gayret gösteren bir yapıya sahip olması gibi özellikleri bünyesinde barındırması dolayısıyla elindeki tüm imkânları sonuna kadar etkili ve doğru kullanıp başarıya ulaşmasıdır (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 219). Lider, bireyleri bir amaca ulaşmak doğrultusunda o amaca sevk eden, etkileyen ve bu yolda rehberlik eden kişidir. Aynı zamanda var olan kaynakları iyi bir şekilde ve etkili kullanmak için grubu belirli bir amaç çerçevesinde ikna edebilen, doğru ve hızlı bir biçimde karar verme potansiyeline sahip olan kişidir (Ünal, 2012: 303). Liderlik ve sorumluluk becerisine sahip olan bireyler; başka kişileri bir amaca yönlendirmek ve onlara kılavuzluk edebilmek amacıyla problem çözme becerileri ve kişilerarası becerilerini işe koşma, herkesçe kabul edilen bir amaç etrafında bunu sağlamak için kendisiyle birlikte diğerlerinin de potansiyellerine katkıda bulunma, etki, güç vb. kullanılmasında samimiyet, doğruluk ve etik kurallara uygun davranışlar sergileme ile diğer kişilere karşı kendisini sorumlu hissetme gibi özellikleri bünyesinde barındırması gerekmektedir (Yalçın, 2018: 187).

2.5. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde alan yazında bulunan 21. yüzyıl becerileri ile ilgili araştırmacı tarafından ulaşılabilen çalışmalara yer verilmiştir. 21. yüzyıl becerilerini kullanım düzeylerinin incelendiği çok sayıda çalışmaya ulaşılmıştır. Sözü edilen bu çalışmalara ilişkin genel bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Yeni (2018) tarafından yazılmış olan “21. yy. Becerileri Eğitiminin Yabancı Dil Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojisi Ve Materyal Geliştirme Yeterliklerine İlişkin Algılarına Etkisi” adlı yüksek lisans tezinde 21. Yüzyıl Becerileri Materyal Tasarımı Öğretmen Eğitimi ve Profesyonel Gelişim Programının, yabancı dil öğretmenlerinin eğitim teknolojisi ve materyal geliştirme yeterliklerine ilişkin algılarını geliştirip geliştirmediğini incelemiştir. Çalışma otuz üç İngilizce öğretmeni ile yürütülmüştür. Araştırmada Uygulamaya Dayalı Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Becerileri Ölçeği ile yapılandırılmış görüşme tekniği öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, bu çeşit strateji eğitiminin 21. yy. becerileri üzerine öğretmenlerinin eğitim teknolojisi ve materyal geliştirme yeterliklerine ilişkin algılarını geliştirmede faydalı olduğunu belirtmiştir.

Çolak (2018) tarafından yazılmış olan “Ortaokul Fen Bilimleri Dersinin 21. Yüzyıl Becerini Kazandırmadaki Etkililiğine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Kayseri İli Örneği)” adlı yüksek lisans tezinde ortaokul Fen Bilimleri dersinin 21. yy. becerilerini kazandırmadaki etkililiğini öğretmen görüşleri doğrultusunda incelemiştir. Araştırmasında fen öğretim programlarının 21. yy. becerileri ile uyumunu sorgulamış ve ders olarak okutulan fen bilimleri dersinin bu becerileri kazandırmasındaki durumunu ortaya koymuştur. Çalışmasını 2015-2016 eğitim-öğretim yılında 740 ve 2016-2017 eğitim-öğretim yılında 706 olmak üzere Kayseri ilinde görev yapan ortaokul fen bilimleri dersine giren fen bilimleri öğretmenleri ile yürütmüştür. Araştırmada veri toplamak amacıyla anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; öğretmenlerin fen öğretim programının 21. yy. becerilerine uyumu noktasında kararsız kaldıkları, öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda manidar farklılaşma en çok görev yaptıkları okul türlerine göre, özel okul öğretmenlerin lehine olduğu sonucuna varmıştır.

Dulun (2018) tarafından yazılmış olan ‘‘Öğrencilerin Bakış Açısından Uluslararası Bakalorya Diploma Programına Hazırlık Süreci: 21. Yüzyıl Becerilerini Geliştirmek Üzerine’’ adlı doktora tezinde Uluslar arası Bakalorya Diploma Programına hazırlanan öğrencilerin bu sürece ne şekilde hazırlandıklarına yönelik algılarını araştırmıştır. 21. yy. becerilerini geliştirmek üzere yaptığı araştırmasını üç farklı vakadan 9. ve 10. sınıftaki öğrenciler ile yürütmüştür. Araştırma kapsamında grup görüşmeleri ile beraber anketler kullanılmıştır. Buna ek olarak eleştirel düşünme becerileri ile ilgili de sorular sorulmakla birlikte daha detaylı bilgi edinmek amacıyla 10. sınıfın bitiminde tamamlamış oldukları proje örnekleri de incelenmiştir. Araştırmanın sonucuna göre; öğrencileri uluslar arası bakalorya diploma programına hazırlama ile birlikte 21. yy. becerilerini geliştirmek, sürdürülebilir bir geleceğe fayda sağlamalarını daha iyi sağlayacağına ulaşmıştır.

Murat (2018) tarafından yazılmış olan ‘‘Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlik Algıları ile STEM’e Yönelik Tutumlarının İncelenmesi’’ adlı yüksek lisans tezinde Fen Bilgisi öğretmen adaylarının hem 21.yüzyıl becerileri yeterlik algıları hem de STEM’e yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmasını 2016-2017 akademik yılında, Fırat, Cumhuriyet, Erciyes, Muş Alparslan, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitelerinin Fen Bilgisi Öğretmenliği son sınıf öğrencileri ile yürütmüştür. Araştırmada iki farklı ölçek ile 21. yüzyıl becerileri yeterlik algılarını belirlemeye çalışmıştır. Ölçeklere ek olarak bilgi formu da kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre fen bilgisi öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları ile STEM’e yönelik tutum alt boyutları arasında düşük ve orta düzeyde pozitif ilişkiler olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Gürültü, Aslan ve Alcı (2018) tarafından yazılmış olan ‘‘İlköğretim Öğretmenlerinin Yeterliliklerinin 21. Yüzyıl Becerileri Işığında İncelenmesi’’ adlı makalelerinde Türkiye’nin farklı illerinde İlköğretim kurumlarında görev yapan farklı branşlardan öğretmenlerin 21. yüzyıl öğreten becerileri kullanımının çeşitli demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemiştir. 2017-2018 eğitim öğretim yılında Türkiye’nin değişik şehirlerinde ilköğretim kurumları bünyesinde görev yapan 364 öğretmen araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmada anket ve kişisel bilgi formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre ilköğretim öğretmenlerinin 21. yüzyıl öğreten becerileri kullanımı; cinsiyet, hizmet yılı, mezun olunan fakülte, çalıştığı kurum gibi

değişkenler yönünden incelenmiş ve bunlara göre farklılıklar olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Yalçın (2018) tarafından yazılan “21. Yüzyıl Becerileri ve Bu Becerilerin Ölçülmesinde Kullanılan Araçlar ve Yaklaşımlar” adlı makalesinde 21. yüzyıl becerilerinin ne olduğunu tanımlamak ve bu becerileri ölçmek amacıyla kullanılan çeşitli yaklaşım ve araçları tanıtmayı amaçlamıştır. Araştırma kapsamında elde edilen verilere göre 21. yy. becerileri, temel becerileri bünyesinde bulundurduğu ve bununla birlikte; i) öğrenme ve yenilik becerileri, ii) bilgi, medya ve teknoloji becerileri ve iii) yaşam ve kariyer becerileri olmak üzere üç ana beceriden meydana geldiğini belirtmiştir. Bununla ilgili alan yazın irdelendiğinde, bahsedilen bu becerilerin ölçülmesi kısmında; derecelendirme ölçekleri, durumsal yargı testleri, performans değerlendirmeler ve simülasyonlar, portfolyolar ve farklı madde türlerini içeren araçlar (çoktan seçmeli, bilgisayar destekli ve açık uçlu maddeler vs.) kullanıldığını ifade etmiştir. Fakat söz edilen ölçme araç ve yaklaşımlarının bir kısmının ülkemizde kullanılmadığı ve birçok ülkede teknolojik gelişmelere eş güdümlü bir şekilde bilgisayar temelli ölçme uygulamalarının kullanıldığını belirtmiştir. Bilgisayar ortamı, sözü edilen bu yaklaşımlar içinden gerçek duruma dayalı bilgisayar simülasyonları vb. uygulamaların kullanılmasına izin vermekte, bu durum da bilişsel ve kişilerarası becerilerin gerçeğe oldukça yakın bir biçimde ölçülmesine olanak sağladığını belirtmiştir.

Orhan Göksün ve Kurt (2017) tarafından yazılmış olan “Öğretmen Adaylarının 21. yy. Öğrenen Becerileri Kullanımları ve 21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımları Arasındaki İlişki” adlı makalelerinde öğretmenler kendi öğrenmelerine paralel şekilde öğretirler denencesini 21. yy. öğrenen becerileri ve 21. yy. öğreten becerileri açısından test etmeyi amaçlamışlardır. Araştırmalarında nicel araştırma yaklaşımları kapsamında tekil tarama, ilişkisel tarama ve nedensel karşılaştırma araştırmasını kullanmışlardır. Araştırmalarını 2506 öğretmen adayı ile birlikte yürütmüşlerdir. Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen ve öğreten becerileri kullanımlarını ölçmeyi hedefleyen iki farklı veri toplama aracı, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yürütülerek geliştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının 21. yy. öğrenen becerileri ve bu becerilerin alt boyutlarını (bilişsel, otonom, işbirliği ve esneklik, yenilikçilik becerileri) kullanımları ve 21. yy. öğreten becerileri ve bu becerilerin alt boyutlarını (yönetsel, teknopedagojik, onamacı,

esnek öğretme, üretimsel beceriler) kullanımları orta düzeyin üzerinde olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca öğretmen adaylarının 21. yy. öğrenen ve öğretmen becerileri kullanımları üniversite, bölüm ve üniversite bölüm değişkenleri arasında farklılıkların olduğunu tespit etmişlerdir. Araştırmada 21. yy. öğrenen becerilerinin tüm at boyutları kullanımının 21. yy. öğretmen becerileri kullanımını yordadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Dağhan, Nuhoglu Kibar, Menzi Çetin, Telli ve Akkoyunlu (2017) tarafından yazılmış olan “Bilişim Teknolojileri Öğretmen Adaylarının Bakış Açısından 21. Yüzyıl Öğrenen ve Öğretmen Özellikleri” adlı makalelerinde Bilişim Teknolojileri öğretmen adaylarının gözünden 21. yüzyıl öğrenenleri ve öğretmenlerinin sahip olduğu özelliklerini incelemeyi ve buna yönelik farkındalıklarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmalarını 63 öğretmen adayı ile birlikte yürütmüşlerdir. Katılımcıların öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında ağ günlüklerine yazdıkları yazıları çözümleyebilmek için doküman analizi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda katılımcıların 21. yüzyıl öğrenen ve öğretmen özellikleri olarak ifade ettikleri niteliklere yönelik öğrenen özellikleri kapsamında sekiz adet tema etrafında 57 farklı koda, öğretmen özellikleri bağlamında ise yedi adet tema etrafında 38 farklı koda ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuca göre bilgi okuryazarlığı, bilişsel beceriler, sosyal özellikler, kişisel özellikler, dijital vatandaş olma, ahlaki özellikler, öğrenme tercihi ve medya okuryazarı olma 21. yüzyıl öğrenen özelliklerine ait temalar kapsamında yer almaktadır. Öğretim yaklaşımı, öğretim tasarımı, bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı, bilgi okuryazarlığı ile kişisel, mesleki ve sosyal özellikler temaları ise öğretmen özellikleri başlığı altında toplanmıştır. Araştırma bulgularına göre yapılan araştırmadan elde edilen verilerin ilgili alan yazınla benzer olduğu, öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen ve öğretmen yeterlikleri bakımından farkındalığa sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Gelen (2017) tarafından yazılmış olan “P21-Program ve Öğretimde 21. Yüzyıl Beceri Çerçevesi (ABD Uygulamaları)” adlı makalesinde ABD ve dünyada çok fazla uygulanmakta olan ve birçok farklı ülkelerde de örnek alınmaya ve eğitim sistemleri içinde uygulama aşamasına geçilen birtakım gelişmelerin farkına varılmasının sağlanmasını amaçlamıştı. Çalışmada tarama araştırma teknikleri içerisinde betimsel araştırma tekniği kapsamında elektronik olarak doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre eğitim sistemimizde gerçekleşen

bütün değişim ve gelişme olarak nitelendirilen çalışmaların; dolu bir alt yapıda olması, pilot uygulamalar neticesinde hayata geçirilmesi, P21 gibi dünyanın geneline örnek olarak gösterilen uygulamalardan faydalanılması, fakat kendimize has çözümler üretilebilmesi için eğitimin güncel politikalardan uzak olması ancak bilimsel temellere bağlı olması, sürekli değişim yerine sürekli gelişim ilkesinin benimsenmesi ve kurumlar arası işbirliği kapsamında “*gelecek nesillerimiz için bin kere düşünüp, bir kez hareket edilmesi*”, yapılacak olan çalışmaların uzmanları, o işin ehli ile birlikte hayata geçirilmesinin gerekliliği sonucuna ulaşmıştır.

Orhan Göksün (2016) tarafından yazılmış olan “Öğretmen Adaylarının 21. yy. Öğrenen Becerileri ve 21. yy. Öğreten Becerileri Arasındaki İlişki” isimli doktora tezinde öğretmen adaylarının 21. yy. öğrenen becerileri kullanım düzeyleri ve 21. yy. öğreten becerileri kullanım düzeylerinin incelenmesini araştırmıştır. Çalışma iki aşamada incelenmiş olup ilk aşamada 2014-2015 eğitim- öğretim yılı bahar döneminde Anadolu ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 1.159 öğretmen adayı ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapmakta olan altı öğretmen ile yürütülmüştür. İkinci aşamada ise çalışma 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Türkiye’nin 11 farklı devlet üniversitesinin eğitim fakültelerinin son sınıfında öğrenim görmekte olan 2.506 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Araştırmanın bulgularının oluşturulabilmesi için veri toplama aracı olarak iki farklı ölçek geliştirilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre; 21. yy. öğrenen becerileri kullanımlarının üniversite, bölüm ve üniversite bölüm değişkenlerine göre anlamlı farklılıkların bulunduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca 21. yy. öğreten becerileri kullanımlarının ise üniversite, cinsiyet ve üniversite bölüm değişkenlerine göre anlamlı farklılıkların olduğu sonucuna varmıştır.

Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016) tarafından yazılmış olan “Öğretmen Adaylarına Yönelik 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması” adlı makalelerinde öğretmen adaylarının 21. yy. becerilerine yönelik algılarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Geliştirilen ölçeğin yapı geçerliliğini tespit etmek amacıyla 330 öğretmen adayından elde edilen verilere açımlayıcı faktör analizi gerçekleştirilirken, diğer 330 öğretmen adayından elde edilen verilere doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. 21. yy. becerileri yeterlilik ölçeğinin 42 maddeden oluştuğu doğrulayıcı faktör analizinin uyum belirteçleri ile belirlenmiştir. Araştırma sonucuna göre öğretmen adaylarına yönelik olarak

geliştirilen 21. yüzyıl becerileri ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması, ölçeğin yeterli düzeyde psikometrik özelliklere sahip olduğu sonucunu göstermiştir.

Atalay, Anagün ve Kumtepe (2016) tarafından yazılmış olan “Fen Öğretiminde Teknoloji Entegrasyonunun 21. Yüzyıl Becerileri Boyutunda Değerlendirilmesi: Yavaş Geçişli Animasyon Uygulaması” adlı makalelerinde sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarının yavaş geçişli animasyon (YGA) oluşturma sürecinde 21. yüzyıl becerilerini kullanma düzeylerini ve belirlenen kriterlere göre animasyon kullanma yeterliklerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Türkiye’de Orta Anadolu’ da yer alan bir yükseköğretim kurumunun üçüncü sınıfında öğrenim görmekte olan 100 öğretmen adayı (16 erkek, 84 kadın) araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırma veri toplama aracı olarak araştırmacıların kendileri tarafından geliştirilen açık uçlu anket formu ve öğrenci ürünleri kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuca göre; katılımcıların planlama kısmında “Yaratıcılık ve Yenilenme” ile “Girişimcilik ve Öz-yönetim” becerileri dışında 21. yüzyıla yönelik diğer bütün becerileri kullandıkları saptanmıştır. Katılımcıların meydana getirdikleri animasyonlar belirlenen kriterlere göre analiz edildiğinde “Fiziksel Olaylar” öğrenme alanında yapılan YGA’ların en yeterli düzeyde olduğuna ulaşılmıştır. Katılımcıların yavaş geçişli animasyon oluşturma sürecinde, 21. yüzyıl becerilerini bütün aşamalarda değişik düzeylerde kullandıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Eryılmaz ve Uluyol (2015) tarafından yazılmış olan “21. Yüzyıl Becerileri Işığında FATİH Projesi Değerlendirmesi” adlı makalelerinde bilişim teknolojileri ile öğrenme ve öğretmenin entegrasyonunu amaçlayan FATİH projesi ile 21. yüzyıl becerilerini tanıtmak ve bu becerilerin önemini vurgulamayı amaçlamışlardır. Bu araştırmaya göre FATİH projesi, alt yapıları ve bileşenleri ile bütün olarak incelendiğinde bu projenin amaçlarının, 21. yüzyıl bireylerinin öğrenim hayatlarında ve devamında meslek sürecinde başarıya ulaşabilmelerindeki anahtarı olan ve 21. yüzyıl becerileri olarak ifade edilen bu becerilerin bireylere kazandırılma amaçlarıyla paralel olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Karakaş (2015) tarafından yazılmış olan “Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilimlerine Yönelik 21. Yüzyıl Beceri Düzeylerinin Ölçülmesi” adlı yüksek lisans tezinde ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin Fen Bilimleri dersine ilişkin 21. yüzyıl becerilerine sahip olma düzeylerinin belirlenmesi ile bilişsel,

duyuşsal ve sosyokültürel boyutlardan ölçülmesini araştırmıştır. Ayrıca yapılan bu çalışmada, öğrencilerin 21. yüzyıl beceri düzeyleri ile kişisel özellikleri bakımından anlamlı bir farklılaşma olup olmadığı araştırılmıştır. Çalışma 2013-2014 eğitim öğretim yılının bahar döneminde Eskişehir ilindeki Tepebaşı ve Odunpazarı ilçelerine bağlı dört ortaokuldaki 1067 sekizinci sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada ölçek ve yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Araştırmada 21. yüzyıl becerilerinin bilişsel, duyuşsal ve sosyokültürel boyutlarına yüksek düzeyde sahip olduğu ve 21. yüzyıl beceri düzeyleri arasında cinsiyete göre anlamlı farklılıkların olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Günüç, Odabaşı ve Kuzu (2013) tarafından yazılmış olan “21. Yüzyıl Öğrenci Özelliklerinin Öğretmen Adayları Tarafından Tanımlanması: Bir Twitter Uygulaması” adlı makalelerinde öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenci özelliklerini ne şekilde tanımladığını belirlemeye çalışmakla birlikte öğretmen adaylarının sosyal ağlar içerisinde yer alan Twitter’ın uygun bir şekilde ve etkili bir biçimde kullanımına yönelik bir örnek uygulama deneyimi yaşamalarını amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma modelleri içerisinde durum çalışması kullanılmıştır. 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümünde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmada Twitter üzerinden yapılan bir uygulama (yarışma) ile katılımcıların 21. yüzyıl öğrenci özelliklerini tanımlamaları gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler neticesinde katılımcıların yapmış oldukları tanımlamalar neticesinde 21. yüzyıl öğrenci özelliklerinin; kişisel beceriler (bilişsel, içsel/öz ve sosyal), araştırma ve bilgi edinme becerileri (araştırma, öğrenme ve bilgiyi edinme), yaratıcılık, yenilik ve kariyer becerileri (kariyer ve yenilik) ve teknoloji becerileri (kullanım ve yaygınlaştırma) olarak 4 ana tema ve 10 alt tema etrafında tanımlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kalyoncu (2012) tarafından yazılmış olan “Yirmi Birinci Yüzyılda Öğrencilerin Sahip Olması Gereken Bazı Temel Becerilere İlişkin Yönetici Ve Öğretmen Görüşleri” adlı yüksek lisans tezinde 21. yüzyıl eğitim anlayışını incelemiştir. Bununla birlikte öğretmenlerin ve yöneticilerin, öğrencilerde bulunması gereken becerilere ilişkin olarak görüşlerini araştırmıştır. Bu çalışma 2010 yılı itibarıyla Kadıköy ilçesi genelinde faaliyet gösteren ve Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı bazı özel okullarda ve devlet okullarında çalışan toplam 307 öğretmen ve

yönetici ile yürütülmüştür. Veriler anket formu kullanılarak elde edilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre; özel okullarda ve devlet okullarında görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, öğrencilerde bulunması gereken becerilere ilişkin görüşlerinin farklı olduğu sonucuna varmıştır. Devlet okulu ve özel okullarda görev yapan öğretmen ve okul yöneticileri bakımından faaliyet süresi, branş, okul mevcudu ve cinsiyet değişkenleri yönünden 21. yüzyılda bireylerde bulunması gereken beceriler ile ilgili görüşlerinin farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, araştırma süreci ve elde edilen verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma var olan bir durumu ortaya çıkarmayı amaçladığı için tarama modeline göre düzenlenmiştir. Tarama modelleri, geçmişte veya hali hazırda devam eden bir durumu var olduğu biçimi ile betimlemeyi hedefleyen araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırma kapsamında yer alan birey, olay veya nesne buldukları koşullar dâhilinde objektif bir biçimde ve olduğu şekliyle tanımlanır. Araştırmadaki bu birey, olay ya da nesneyi hiçbir şekilde değiştiremez veya etkilemeye çalışma çabasına gidilmez. Bilinmesi gereken şey vardır ve oradadır. Asıl amaç, bilinmesi gereken şeyi doğru bir şekilde gözlemlemek ve gözleme sonucunda onu ortaya çıkarabilmektir (Karasar, 2010: 77).

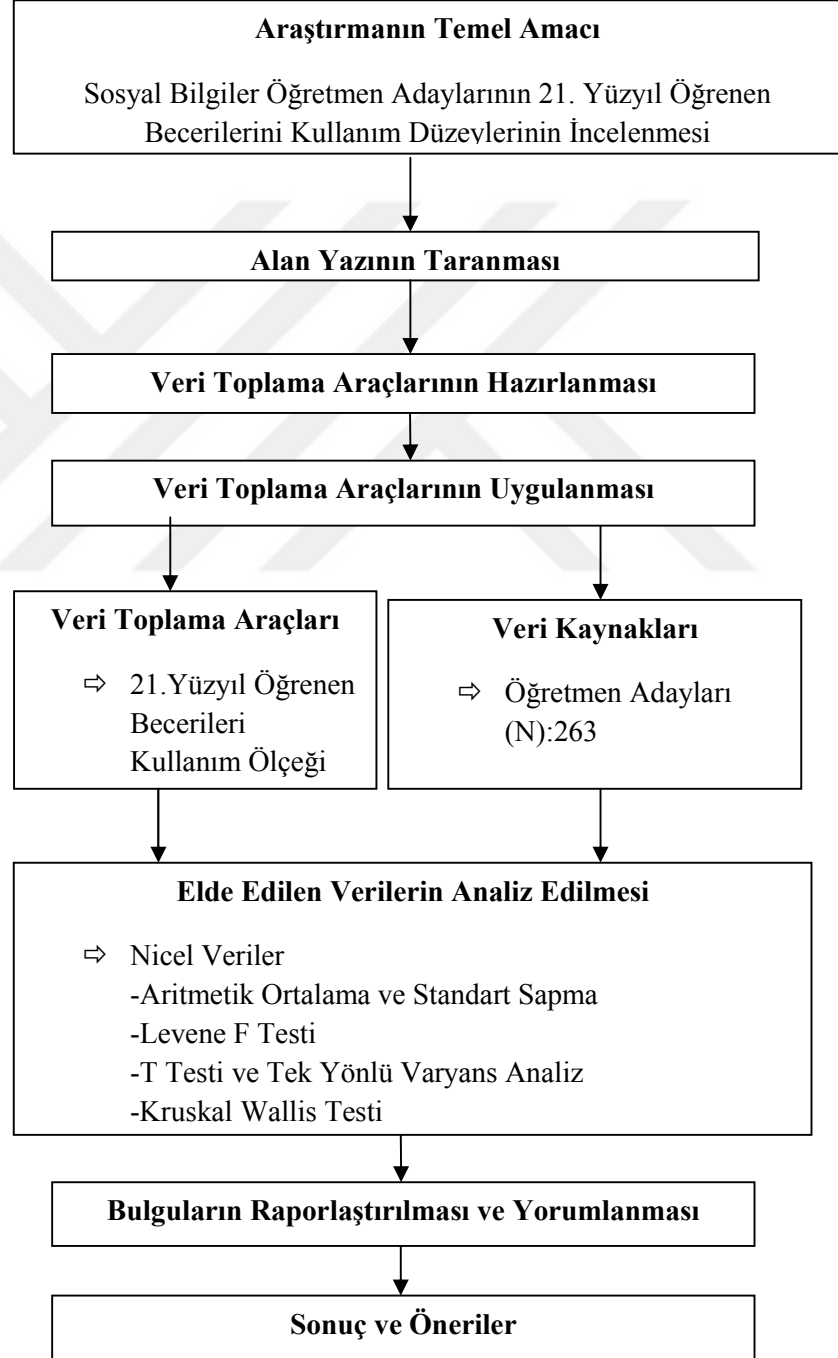
Araştırmada çalışma planı çerçevesinde, genel tarama modelleri içersinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel araştırmalar durum, olay, olgu veya nesnelerin ne olduklarını, hangi özelliklere sahip olduklarını ortaya çıkarmayı hedefler. Değişkenler arasındaki bağlantıyı ortaya çıkarmakla birlikte ele alınan durumu tam olarak ve ayrıntılı bir biçimde tanımlar (Sağlam, 2009: 197). Eğitim-öğretim alanında yapılan betimsel çalışmalara örnek olarak; değişik öğrenci gruplarının başarı düzeylerini tespit etmek, öğretmenlerin, yöneticilerin ya da danışman kişilerin davranışlarını tanımlamak, ebeveynlerin tutumlarını ve okulun fiziki koşullarını tanımlamak olarak gösterilebilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, ve Demirel, 2011: 21).

Bu araştırmada Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerilerini kullanım düzeyleri incelenmiştir. Bu

inceleme yapılırken çalışma grubu içerisinde yer alan sosyal bilgiler öğretmen adaylarına “21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği” uygulanmıştır.

3.2.Araştırmanın Temel Amacı ve Bu Amaca Ulaşmak İçin İzlenen Yol

Şekil 3. Araştırmanın Temel Amacı ve Bu Amaca Ulaşmak İçin İzlenen Yol

3.3. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenimlerine devam etmekte olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Niğde ili merkez ilçede yer alan Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan ve her sınıf düzeyindeki gönüllü toplam 263 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki öğrencilerin özelliklerinin dağılımı Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Özelliklerinin Dağılımları

	Değişkenler	N	%
Sınıf	1. sınıf	53	20,2
	2. sınıf	60	22,8
	3.sınıf	73	27,8
	4.sınıf	77	29,3
Cinsiyet	Kadın	176	66,9
	Erkek	87	33,1
Mezun Oldukları Ortaöğretim Kurumu	Genel Lise	59	22,4
	Anadolu Öğretmen Lisesi	16	6,1
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	23	8,7
	Anadolu Lisesi	116	44,1
	Fen Lisesi	1	,4
	Meslek Lisesi	37	14,1
	Açık Öğretim Lisesi	7	2,7
	Özel Lise (Kolej)	4	1,5

Tablo 3'de belirtildiği üzere çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının 53'ü 1.sınıfta, 60'ı 2.sınıfta, 73'ü 3.sınıfta ve 77'si 4.sınıfta öğrenim görmektedir. Çalışma grubu içerisinde yer alan öğretmen adaylarına bakıldığında 176 kadın ve 87 erkek öğretmen adayının yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte çalışma grubundaki öğretmen adaylarının 59'u genel lise, 16'sı Anadolu Öğretmen Lisesi, 23'ü Anadolu İmam Hatip Lisesi, 116'sı Anadolu Lisesi, 1'i Fen Lisesi, 37'si Meslek Lisesi, 7'si Açık Öğretim Lisesi ve 4'ü Özel Liseden (kolej) mezun olmuşlardır.

3.4. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerini tespit edebilmek amacıyla araştırmacının kendisi tarafından oluşturulan değişkenlerin yer aldığı ‘‘Kişisel Bilgi Formu’’ ve Orhan Gökşün (2016) tarafından geliştirilen ‘‘21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği’’ veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerini tespit edebilmek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan ‘‘Kişisel Bilgi Formu’’ cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, mezun oldukları ortaöğretim kurumu, boş zamanlarda en sık yapılan aktivite, bilgiye erişimde en çok kullanılan kaynak, teknolojik araçlardan en çok yararlanma amacı, yıllık kitap okuma sayısı, ileriye dönük kariyer planı ve bir konuyu en iyi öğrenme şekli değişkenlerinden oluşmaktadır.

3.4.2. 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği

Araştırmada kullanılan Orhan Gökşün (2016) tarafından geliştirilen ‘‘21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği’’ likert tipi bir ölçektir. Beşli likert tipi olan bu ölçek sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerini ölçmek amacıyla kullanılmıştır.

‘‘21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği’’ bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ve yenilikçilik becerileri olmak üzere toplamda 4 alt faktör ve 31 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin cevap seğenekleri ‘‘Hiçbir Zaman, Nadiren, Ara sıra, Genellikle, Her Zaman’’ şeklinindedir. Ölçeğin genelinden ve her bir alt faktörden alınabilecek en düşük puan 1 ve en yüksek puan

5'tir. Ölçekten alınan puanlar, orta nokta 3 olduğu göz önünde bulundurularak 1'den 5'e doğru kullanımın artmaktadır. Veri toplama aracının kapsam geçerliliğini yükseltmek için benimsenen faktör analizi yönteminin en çok olabilirlik olması nedeniyle ölçeğin toplam açıklanan varyansı % 34.75'tir. Bununla birlikte ölçeğin iç tutarlık katsayısı .892 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin, bilişsel alt botunun iç tutarlık katsayısı .877, otonom alt boyutunun iç tutarlık katsayısı .706), işbirliği ve esneklik alt botunun iç tutarlık katsayısı .672ve yenilikçilik alt botunun iç tutarlık katsayısı .818 olarak bulunmuştur. Oluşturulan bu yapı doğrulayıcı faktör analizi ile de doğrulanmıştır (Orhan Göksün, 2016).

3.5. Verilerin Toplanması

Araştırma, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nden gerekli izinler alındıktan sonra (EK-1), araştırmacı tarafından 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan 1., 2., 3., ve 4. sınıf düzeylerinden sosyal bilgiler öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Veriler katılımcılardan "21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin istatistiksel analizleri SPSS 24.0 istatistik paket programları kullanılarak çözümlenmiştir. Çalışma grubu içerisinde yer alan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, mezun olduğu ortaöğretim kurumu, boş zamanlarında en sık yaptığı aktivite, bilgiye erişimde en çok kullandığı kaynak, teknolojik araçlardan en çok yararlanma amacı, yıllık kitap okuma sayısı, ileriye dönük kariyer planı ve bir konuyu en iyi öğrenme şekli değişkenleri ile "21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği" arasındaki ilişki incelenmiştir.

Veriler, SPSS 24.0 istatistik paket programları kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin çözümlenme sürecinde manidarlık düzeyi (p) 0.05 kabul edilmiştir. Verilerin analizine geçilmeden önce normallik ve varyansların homojenliği varsayımları sınanmıştır. Normallik varsayımı için çarpıklık ve basıklık değerleri

incelenmiştir. Çarpıklık ve basıklık katsayıları incelendiğinde ise tüm alt boyutlar ile ölçeğin toplam puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1 ile +1 arasında olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre hem alt boyutlara hem de ölçeğin tamamına ilişkin puanların normal dağılımdan sapma gösterdiği söylenebilir. Varyansların homojenliği varsayımı ise Levene F testi ile sınanmış ve grup varyanslarının homojen olduğu belirlenmiştir. Puan dağılımları normal dağılım gösterdiği için parametrik yöntemlerden Bağımsız Örneklem t testi ve Tek Yönlü ANOVA'dan yararlanılmıştır. Her gruptaki öğrenci sayısı 30'un altında olan değişkenlerde puanlar arasında anlamlı fark olup olmadığı Kruskal Wallis testi ile sınanmıştır.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın alt problemleri için toplanan verilerden hareketle elde edilen bulgular ve yorumlamalar yer almaktadır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi için elde edilen verilerin analizi sonucu aşağıda yer alan bulgulara ulaşılmıştır.

4.1.1. 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistiklerden Elde Edilen Bulgular

Araştırmanın “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanımları ne düzeydedir?” alt problemine ilişkin bulgular 21. yüzyıl öğrenen becerileri; bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ile yenilikçilik becerileri olmak üzere dört alt boyutu etrafında incelenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerine ilişkin olarak bu alt boyutlar çerçevesinde tablolaştırılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı alınan puanlara ilişkin betimsel istatistik sonuçları Tablo 4.'de sunulmuştur.

Tablo 4. Puanlara ilişkin Betimsel İstatistikler

	N	\bar{x}	Kullanma Düzeyi	S_x	En küçük değer	En büyük değer	Çarpıklık	Basıklık
Bilişsel Beceriler	263	70,21	Genellikle	7,99	42,00	85,00	-,311	-,206
Otonom Beceriler	263	21,49	Genellikle	3,78	11,00	30,00	-,239	-,072
İşbirliği ve Esneklik Becerileri	263	20,43	Genellikle	4,00	10,00	30,00	-,094	-,229

Yenilikçilik Becerileri	263	7,67	Genellikle	1,65	2,00	10,00	-,515	,043
Toplam	263	119,80	Genellikle	14,11	78,00	150,00	-,163	-,114

Öğretmen adaylarının bilişsel alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 70.21$, otonom alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 21.49$, işbirliği alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 20.43$, yenilikçi alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 7.67$ ve ölçeğin tamamından aldıkları puanların ortalaması ise $\bar{X} = 119.80$ 'dir. Bu ortalamalar incelendiğinde öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerinin “Genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemi için elde edilen verilerin analizi sonucu aşağıda yer alan bulgulara ulaşılmıştır.

4.2.1 Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular 21. yüzyıl öğrenen becerileri; bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ile yenilikçilik becerileri olmak üzere dört alt boyutu etrafında incelenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri cinsiyet değişkenine ilişkin olarak bu alt boyutlar çerçevesinde tablolandırılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan bağımsız örneklem için t-testi sonuçları Tablo 5.'de sunulmuştur.

Tablo 5.Cinsiyete Göre Bağımsız Örneklem İçin t-Testi Sonuçları

Öğrenen Becerileri	Cinsiyet	N	\bar{X}	Kullanma düzeyi	S _x	Sd	T	P
Bilişsel Beceriler	Kadın	176	70,71	Genellikle	8,00	261	1.422	.156
	Erkek	87	69,22	Genellikle	7,92			
Otonom Beceriler	Kadın	176	21,09	Genellikle	3,79	261	-2.438	.015*
	Erkek	87	22,29	Genellikle	3,66			
İşbirliği ve Esneklik Becerileri	Kadın	176	20,47	Genellikle	4,02	261	.220	.826
	Erkek	87	20,36	Ara sıra	3,97			
Yenilikçilik Becerileri	Kadın	176	7,58	Genellikle	1,71	261	-1.256	.210
	Erkek	87	7,85	Genellikle	1,52			
Toplam	Kadın	176	119,85	Genellikle	14,38	261	.072	.942
	Erkek	87	119,71	Genellikle	13,65			

$p < .05^*$.

Kadın öğretmen adaylarının Bilişsel Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 70.71$, erkek öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması ise $\bar{X} = 69.22$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde kadın ve erkek öğretmen adaylarının bilişsel becerileri kullanım düzeylerinin "Genellikle" düzeyinde olduğu görülmektedir. Bağımsız Örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde, kadın öğretmen adaylarının puanları daha yüksek olmasına rağmen bu farkın anlamlı olmadığı görülmektedir ($t_{(261)} = 1.422$, $p > .05$).

Kadın öğretmen adaylarının Otonom Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 21.09$, erkek öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması ise $\bar{X} = 22.29$ 'dur. Ortalama puanlar incelendiğinde kadın ve erkek öğretmen adaylarının otonom becerileri kullanım düzeylerinin "Genellikle" düzeyinde olduğu görülmektedir. Bağımsız Örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde, kadın öğretmen adaylarıyla erkek öğretmen adaylarının puanları arasında erkek öğretmen adaylarının lehine manidar düzeyde bir farklılığın olduğu görülmektedir ($t_{(261)} = -2.438$, $p < .05$). Buna göre erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre otonom becerilerini (özyönetim, özdenetim ve bireysel veya grupta çalışabilme becerilerini) daha fazla kullandıkları söylenebilir.

Kadın öğretmen adaylarının İşbirliği ve Esneklik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 20.47$, erkek öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması ise $\bar{X} = 20.36$ 'dır. Ortalama puanlar incelendiğinde kadın öğretmen adaylarının işbirliği ve esneklik becerileri kullanım düzeylerinin “Genellikle”, erkek öğretmen adaylarının “ara sıra” düzeyinde olduğu görülmektedir. Bağımsız Örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde, kadın öğretmen adaylarının puanları daha yüksek olmasına rağmen bu farkın anlamlı olmadığı görülmektedir ($t_{(261)} = .220$, $p > .05$).

Kadın öğretmen adaylarının Yenilikçilik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 7.58$, erkek öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması ise $\bar{X} = 7.85$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde kadın ve erkek öğretmen adaylarının yenilikçilik becerileri kullanım düzeylerinin “Genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Bağımsız Örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde, erkek öğretmen adaylarının puanları daha yüksek olmasına rağmen bu farkın anlamlı olmadığı görülmektedir ($t_{(261)} = -1.256$, $p > .05$).

Kadın öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği'nden aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 119.85$, erkek öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması ise $\bar{X} = 119.81$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde kadın ve erkek öğretmen adaylarının öğrenen becerileri kullanım düzeylerinin “Genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Bağımsız Örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde, kadın öğretmen adaylarının puanlarının daha yüksek olmasına rağmen bu farkın anlamlı olmadığı görülmektedir ($t_{(261)} = .072$, $p > .05$).

4.2.2. Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular 21. yüzyıl öğrenen becerileri; bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ile yenilikçilik becerileri olmak üzere dört alt boyutu çerçevesi etrafında incelenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri yaş değişkenine ilişkin olarak bu alt boyutlar çerçevesinde tablolandırılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri yaş değişkenine göre

farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan bağımsız örneklem için t-testi sonuçları Tablo 6.'da sunulmuştur.

Tablo 6. Yaşa Göre Bağımsız Örneklem İçin t-Testi Sonuçları

Öğrenen Becerileri	Yaş	N	\bar{X}	Kullanma düzeyi	S _x	Sd	T	P
Bilişsel Beceriler	21 yaş ve altı	160	70,13	Genellikle	8,00	261	-.222	.824
	22 yaş ve üstü	103	70,35	Genellikle	7,92			
Otonom Beceriler	21 yaş ve altı	160	21,13	Genellikle	3,79	261	-1.944	.053
	22 yaş ve üstü	103	22,05	Genellikle	3,66			
İşbirliği ve Esneklik Becerileri	21 yaş ve altı	160	20,23	Ara sıra	4,02	261	-1.022	.308
	22 yaş ve üstü	103	20,75	Genellikle	3,97			
Yenilikçilik Becerileri	21 yaş ve altı	160	7,64	Genellikle	1,71	261	-.388	.698
	22 yaş ve üstü	103	7,72	Genellikle	1,52			
Toplam	21 yaş ve altı	160	119,12	Genellikle	14,38	261	-.979	.329
	22 yaş ve üstü	103	120,86	Genellikle	13,65			

$p < .05^*$.

Yaşı 21 ve altı olan öğretmen adaylarının Bilişsel Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 70.13$, 22 ve üstü olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması ise $\bar{X} = 70.35$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, farklı yaş aralığındaki bütün öğretmen adaylarının bilişsel becerileri kullanım düzeylerinin "Genellikle" düzeyinde olduğu görülmektedir. Bağımsız Örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde, 22 ve üstü yaşı olan öğretmen adaylarının puanları daha yüksek olmasına rağmen bu farkın anlamlı olmadığı görülmektedir ($t_{(261)} = -.222$, $p > .05$).

Yaşı 21 ve altı olan öğretmen adaylarının Otonom Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 21.13$, 22 ve üstü olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması ise $\bar{X} = 22.05$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, farklı yaş aralığındaki bütün öğretmen adaylarının otonom becerileri kullanım düzeylerinin "Genellikle" düzeyinde olduğu görülmektedir. Bağımsız Örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde, 22 ve üstü yaşı olan öğretmen adaylarının puanları daha

yüksek olmasına rağmen bu farkın anlamlı olmadığı görülmektedir ($t_{(261)}=-1.944$, $p>.05$).

Yaşı 21 ve altı olan öğretmen adaylarının İşbirliği ve Esneklik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=20.23$, 22 ve üstü olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması ise $\bar{X}=20.75$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, 21 yaş ve altındaki öğretmen adaylarının işbirliği ve esneklik becerileri kullanım düzeylerinin "ara sıra", 22 yaş ve üzerindeki öğretmen adaylarının "Genellikle" düzeyinde olduğu görülmektedir. Bağımsız Örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde, 22 ve üstü yaşı olan öğretmen adaylarının puanları daha yüksek olmasına rağmen bu farkın anlamlı olmadığı görülmektedir ($t_{(261)}=-1.022$, $p>.05$).

Yaşı 21 ve altı olan öğretmen adaylarının Yenilikçilik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=7.64$, 22 ve üstü olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması ise $\bar{X}=7.72$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, farklı yaş aralığındaki bütün öğretmen adaylarının yenilikçilik becerileri kullanım düzeylerinin "Genellikle" düzeyinde olduğu görülmektedir. Bağımsız Örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde, 22 ve üstü yaşı olan öğretmen adaylarının puanları daha yüksek olmasına rağmen bu farkın anlamlı olmadığı görülmektedir ($t_{(261)}=-.388$, $p>.05$).

Öğretmen adaylarından yaşı 21 ve altı olanların 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği'nden aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=119.12$, 22 ve üstü olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması ise $\bar{X}=120.86$ 'dır. Ortalama puanlar incelendiğinde, farklı yaş aralığındaki bütün öğretmen adaylarının öğrenen becerileri kullanım düzeylerinin "Genellikle" düzeyinde olduğu görülmektedir. Bağımsız Örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde, 22 ve üstü yaşı olan öğretmen adaylarının puanları daha yüksek olmasına rağmen bu farkın anlamlı olmadığı görülmektedir ($t_{(261)}=-.979$, $p>.05$).

4.2.3. Sınıf Düzeyi Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmanın "Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri sınıf düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık

göstermekte midir?’’ alt problemine ilişkin bulgular 21. yüzyıl öğrenen becerileri; bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ile yenilikçilik becerileri olmak üzere dört alt boyutu çerçevesi etrafında incelenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri sınıf düzeyi değişkenine ilişkin olarak bu alt boyutlar çerçevesinde tablolaştırılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan Tek Yönlü ANOVA testi sonuçları Tablo 7.’de sunulmuştur.

Tablo 7. Sınıf Düzeyine Göre Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

Öğrenen Becerileri	Sınıf Düzeyi	N	\bar{X}	Kullanma düzeyi	S _x	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Bilişsel Beceriler	1. sınıf	53	68,02	Genellikle	9,00	Gruplar arası	675,036	3	225,012	3,629	,014	
	2. sınıf	60	68,85	Genellikle	8,34	Grup içi	16057,040	259	61,996			1-3,4
	3.sınıf	73	70,96	Genellikle	7,09	Toplam	16732,076	262				2-4
	4.sınıf	77	72,08	Her zaman	7,36							
Otonom Beceriler	1. sınıf	53	20,04	Ara sıra	4,08	Gruplar arası	481,874	3	160,625	12,754	,000	
	2. sınıf	60	19,83	Ara sıra	3,36	Grup içi	3261,829	259	12,594			1-3,4
	3.sınıf	73	22,68	Genellikle	3,44	Toplam	3743,703	262				2-3,4
	4.sınıf	77	22,64	Genellikle	3,39							
İşbirliği ve Esneklik Becerileri	1. sınıf	53	19,38	Ara sıra	4,52	Gruplar arası	363,180	3	121,060	8,192	,000	
	2. sınıf	60	18,85	Ara sıra	3,67	Grup içi	3827,406	259	14,778			1-3,4
	3.sınıf	73	21,55	Genellikle	3,80	Toplam	4190,586	262				2-3,4
	4.sınıf	77	21,34	Ara sıra	3,50							
Yenilikçilik Becerileri	1. sınıf	53	7,66	Genellikle	1,86	Gruplar arası	47,935	3	15,978	6,230	,000	
	2. sınıf	60	7,02	Genellikle	1,64	Grup içi	664,285	259	2,565			2-1,3,4
	3.sınıf	73	7,64	Genellikle	1,59	Toplam	712,221	262				3-4
	4.sınıf	77	8,21	Genellikle	1,37							

	1. sınıf	53	115,09	Genellikle	15,60	Gruplar arası	5031,508 3	1677,169 9,210 ,000	
Toplam	2. sınıf	60	114,55	Genellikle	12,97	Grup içi	47162,21 259	182,093	1-3,4
	3.sınıf	73	122,84	Genellikle	12,88	Toplam	52193,71 262		2-3,4
	4.sınıf	77	124,26	Genellikle	12,90				

*p<0.05

1.sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının Bilişsel Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=68.02$, 2. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=68.85$, 3. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=70.96$ ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması ise $\bar{X}=72.08$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, 4. sınıftaki öğretmen adaylarının bilişsel becerileri kullanım düzeylerinin “her zaman” diğer sınıftaki öğrencilerin ise “Genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. ANOVA testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının bilişsel beceriler puanları arasında sınıf düzeyine göre anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir ($F_{(3,259)}=3.629$, $p<.05$). Çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde, bu farklılığın 1. sınıftaki öğretmen adaylarının 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adayları arasında 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Buna göre 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının 1. sınıftaki öğretmen adaylarına göre bilişsel becerilerini daha fazla kullandıkları söylenebilir. Ayrıca 2. sınıftaki öğretmen adaylarıyla 4. sınıftaki öğretmen adayları arasında 4. sınıftaki öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Dolayısıyla 4. sınıftaki öğretmen adaylarının 2. sınıftaki öğretmen adaylarına göre bilişsel becerileri kullanım düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

1.sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının Otonom Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=20.04$, 2. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=19.93$, 3. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=22.68$ ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması ise $\bar{X}=22.64$ 'tür. Ortalama puanlar incelendiğinde, 1. ve 2. sınıftaki öğretmen adaylarının Otonom becerileri kullanım düzeylerinin “ara sıra” 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının ise “Genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. ANOVA testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Otonom beceriler puanları arasında

sınıf düzeyine göre anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir ($F_{(3,259)}=12.754$, $p<.05$). Çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde, bu farklılığın 1. ve 2. sınıftaki öğretmen adaylarıyla 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adayları arasında 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Buna göre 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının 1. ve 2. sınıftaki öğretmen adaylarına göre otonom becerilerinin daha olumlu olduğu söylenebilir.

1. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının İşbirliği ve Esneklik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=19.38$, 2. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=18.85$, 3. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=21.55$ ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması ise $\bar{X}=21.34$ 'tür. Ortalama puanlar incelendiğinde, 1., 2. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının işbirliği ve esneklik becerileri kullanım düzeylerinin “ara sıra” 3. sınıftaki öğretmen adaylarının ise “Genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. ANOVA testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının İşbirliği ve esneklik becerileri puanları arasında sınıf düzeyine göre anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir ($F_{(3,259)}=8.192$, $p<.05$). Çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde, bu farklılığın 1. ve 2. sınıftaki öğretmen adaylarıyla 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adayları arasında 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Buna göre 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının 1. ve 2. sınıftaki öğretmen adaylarının göre işbirliği ve esneklik becerilerinin daha olumlu olduğu söylenebilir.

1. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının Yenilikçilik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=7.66$, 2. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=7.02$, 3. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=7.64$ ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması ise $\bar{X}=8.21$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, tüm sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarının Yenilikçilik becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. ANOVA testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Yenilikçilik becerileri puanları arasında sınıf düzeyine göre anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir ($F_{(3,259)}=6.230$, $p<.05$). Çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde, bu farklılığın 2. sınıftaki öğretmen adaylarıyla 1., 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adayları arasında 2. sınıftaki öğretmen adaylarının aleyhine olduğu

görülmektedir. Buna göre 1., 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının 2. sınıftaki öğretmen adaylarına göre yenilikçilik becerilerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

1. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği'nden aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=115.09$, 2. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=114.55$, 3. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=122.84$ ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması ise $\bar{X}=124.26$ 'dır. Ortalama puanlar incelendiğinde, tüm sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarının öğrenen becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. ANOVA testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğrenen becerileri puanları arasında sınıf düzeyine göre anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir ($F_{(3,259)}=6.230$, $p<.05$). Çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde, bu farklılığın 1. ve 2.sınıftaki öğretmen adaylarıyla 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adayları arasında 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Buna göre 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının 1. ve 2. sınıftaki öğretmen adaylarına göre 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerinin daha olumlu olduğu söylenebilir.

4.2.4. Mezun Olduğu Ortaöğretim Kurumu Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri mezun oldukları ortaöğretim kurumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular 21. yüzyıl öğrenen becerileri; bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ile yenilikçilik becerileri olmak üzere dört alt boyutu çerçevesi etrafında incelenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri mezun oldukları ortaöğretim kurumu değişkenine ilişkin olarak bu alt boyutlar çerçevesinde tablolandırılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri mezun oldukları ortaöğretim kurumu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 8.'de sunulmuştur.

Tablo 8. Mezun Olduğu Ortaöğretim Kurumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Öğrenen Becerileri	Mezun Olduğu Ortaöğretim Kurumu	N	\bar{x}	Kullanma Düzeyi	S _x	Sıra Ortalaması	χ^2	P
Bilişsel Beceriler	Genel Lise	59	70,68	Genellikle	7,58	136,19	6.210	,400
	Anadolu Öğretmen Lisesi	16	68,19	Genellikle	10,10	112,72		
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	23	68,61	Her zaman	8,61	120,17		
	Anadolu Lisesi	116	70,58	Her zaman	7,87	135,16		
	Fen Lisesi	1	63,00	Genellikle	,	49,50		
	Meslek Lisesi	37	71,68	Her zaman	7,34	145,86		
	Açık Öğretim Lisesi	7	66,00	Genellikle	8,52	93,71		
	Özel Lise (Kolej)	4	65,75	Genellikle	9,07	83,12		
Otonom Beceriler	Genel Lise	59	21,73	Genellikle	3,37	139,26	4.167	,654
	Anadolu Öğretmen Lisesi	16	20,69	Genellikle	3,96	110,38		
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	23	20,83	Genellikle	4,91	119,91		
	Anadolu Lisesi	116	21,61	Genellikle	3,88	134,88		
	Fen Lisesi	1	25,00	Genellikle	,	216,50		
	Meslek Lisesi	37	21,81	Genellikle	2,97	134,46		
	Açık Öğretim Lisesi	7	20,71	Genellikle	4,99	115,00		
	Özel Lise (Kolej)	4	18,75	Ara sıra	4,03	83,38		
İşbirliği ve Esneklik Becerileri	Genel Lise	59	21,02	Genellikle	3,99	143,71	5.567	,473
	Anadolu Öğretmen Lisesi	16	21,25	Genellikle	4,09	146,12		
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	23	19,30	Ara sıra	4,52	112,00		
	Anadolu Lisesi	116	20,16	Ara sıra	4,02	125,03		
	Fen Lisesi	1	23,00	Genellikle	,	195,50		
	Meslek Lisesi	37	20,65	Genellikle	3,72	138,09		
	Açık Öğretim Lisesi	7	20,43	Genellikle	4,61	143,64		
	Özel Lise (Kolej)	4	20,25	Ara sıra	1,50	127,25		
Yenilikçilik Becerileri	Genel Lise	59	7,69	Genellikle	1,69	135,22	8.553	,200
	Anadolu Öğretmen Lisesi	16	6,63	Ara sıra	2,03	92,69		
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	23	7,48	Genellikle	1,78	121,26		
	Anadolu Lisesi	116	7,84	Genellikle	1,50	138,33		
	Fen Lisesi	1	6,00	Ara sıra	,	44,00		
	Meslek Lisesi	37	7,89	Genellikle	1,58	141,18		
	Açık Öğretim Lisesi	7	7,14	Genellikle	2,27	108,14		
	Özel Lise (Kolej)	4	7,00	Genellikle	1,41	98,75		
Toplam	Genel Lise	59	121,12	Genellikle	13,94	140,99	5,029	,540
	Anadolu Öğretmen Lisesi	16	116,75	Genellikle	17,16	112,66		
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	23	116,22	Genellikle	16,47	114,46		
	Anadolu Lisesi	116	120,19	Genellikle	13,49	132,49		
	Fen Lisesi	1	117,00	Genellikle	,	111,00		

Meslek Lisesi	37	122,03	Genellikle	12,77	145,84
Açık Öğretim Lisesi	7	114,29	Genellikle	18,96	108,43
Özel Lise (Kolej)	4	111,75	Genellikle	11,00	81,88

Genel liseden mezun olan öğretmen adaylarının Bilişsel Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=70.68$, Anadolu Öğretmen lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=68.14$, Anadolu İmam Hatip lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=68.61$, Anadolu lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=70.58$, Fen lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=63.00$, Meslek lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=71.68$, açık öğretim lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=66.00$, özel liseden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=65.75$ 'tir. Ortalama puanlar incelendiğinde, Anadolu İmam Hatip, Anadolu Lisesi ve Meslek lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının Bilişsel becerileri kullanma düzeylerinin “her zaman”, genel lise, Anadolu Öğretmen Lisesi, Fen Lisesi, Açık öğretim Lisesi ve Özel Liseden mezun olan öğretmen adaylarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Bilişsel beceriler puanları arasında mezun olunan lise türüne göre manidar düzeyde bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($\chi^2=6.210$, $p>.05$).

Genel liseden mezun olan öğretmen adaylarının Otonom Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=21.73$, Anadolu Öğretmen lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=20.69$, Anadolu İmam Hatip lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=20.83$, Anadolu lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=21.61$, Fen lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=25.00$, Meslek lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=21.81$, açık öğretim lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=20.71$, özel liseden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=18.75$ 'tir. Ortalama puanlar incelendiğinde, Özel liseden mezun olan

öğretmen adaylarının Otonom becerileri kullanma düzeylerinin “ara sıra”, diğer lise türlerinden mezun olan öğretmen adaylarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Otonom beceriler puanları arasında mezun olunan lise türüne göre manidar düzeyde bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($\chi^2=4.167$, $p>.05$).

Genel liseden mezun olan öğretmen adaylarının İşbirliği ve Esneklik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=21.02$, Anadolu Öğretmen lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=21.25$, Anadolu İmam Hatip lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=19.30$, Anadolu lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=20.16$, Fen lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=23.00$, Meslek lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=20.65$, açık öğretim lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=20.43$, özel liseden mezun olan öğrencilerin puanlarının ortalaması $\bar{X}=20.25$ 'tir. Ortalama puanlar incelendiğinde, Anadolu İmam Hatip, Anadolu Lisesi ve Meslek lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının İşbirliği ve esneklik becerileri kullanma düzeylerinin “ara sıra”, Genel Lise, Anadolu Öğretmen Lisesi, Fen Lisesi, Açık Öğretim Lisesi ve Özel Liseden mezun olan öğretmen adaylarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının İşbirliği ve esneklik becerileri puanları arasında mezun olunan lise türüne göre manidar düzeyde bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($\chi^2=5.567$, $p>.05$).

Genel liseden mezun olan öğretmen adaylarının Yenilikçilik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=7.69$, Anadolu Öğretmen lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=6.63$, Anadolu İmam Hatip lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=7.48$, Anadolu lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=7.84$, Fen lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=6.00$, Meslek lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=7.89$, açık öğretim lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=7.14$, özel liseden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması \bar{X}

=7.00'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, Anadolu Lisesi ve Fen lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının Yenilikçilik becerileri kullanma düzeylerinin “ara sıra”, diğer liselerden mezun olan öğretmen adaylarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Yenilikçilik becerileri puanları arasında mezun olunan lise türüne göre manidar düzeyde bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($\chi^2=8.553$, $p>.05$).

Genel liseden mezun olan öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği'nden aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=121.12$, Anadolu Öğretmen lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=116.75$, Anadolu İmam Hatip lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=116.22$, Anadolu lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=120.19$, Fen lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=117.00$, Meslek lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=122.03$, açık öğretim lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=114.29$, özel liseden mezun olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=115.75$ 'tir. Ortalama puanlar incelendiğinde, farklı liselerden mezun olan tüm öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğrenen becerileri puanları arasında mezun olunan lise türüne göre manidar düzeyde bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($\chi^2=5.029$, $p>.05$).

4.2.5. Boş Zamanlarda En Sık Yapılan Aktivite Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri boş zamanlarda en sık yapılan aktivite değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular 21. yüzyıl öğrenen becerileri; bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ile yenilikçilik becerileri olmak üzere dört alt boyutu çerçevesi etrafında incelenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri boş zamanlarda en sık yapılan aktivite değişkenine ilişkin olarak bu alt boyutlar çerçevesinde tablolandırılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl

öğrenen becerileri bilgiye boş zamanlarda en sık yapılan aktivite değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 9.'da sunulmuştur.

Tablo 9. Boş Zamanlarında En Sık Yapılan Aktiviteye Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Öğrenen Becerileri	Boş Zamanlarında Yapılan Aktivite	N	\bar{X}	Kullanma Düzeyi	S_x	Sıra Ortalaması	χ^2	P	Anlamlı fark
Bilişsel Beceriler	1.Kitap okumak	40	73,98	Her zaman	7,58	162,85	20,342	,005*	1-2, 4 2-8
	2.İnternette vakit geçirmek	123	68,21	Genellikle	8,08	111,53			
	3.Sinema/Tiyatroya gitmek	9	72,00	Her zaman	7,21	145,39			
	4.Müzik dinlemek	53	69,60	Genellikle	7,13	123,65			
	5.Spor yapmak	8	73,00	Her zaman	4,38	157,56			
	6.Televizyon izlemek	5	70,20	Genellikle	11,50	134,00			
	7.Gezi-seyahat etmek	11	72,91	Her zaman	7,80	154,68			
	8.Araştırma yapmak	7	74,43	Her zaman	8,12	167,14			
Otonom Beceriler	1.Kitap okumak	40	21,80	Genellikle	3,63	131,96	7,344	,344	
	2.İnternette vakit geçirmek	123	20,80	Genellikle	3,86	118,48			
	3.Sinema/Tiyatroya gitmek	9	23,22	Genellikle	2,28	165,94			
	4.Müzik dinlemek	53	21,81	Genellikle	3,73	131,16			
	5.Spor yapmak	8	22,75	Genellikle	3,45	149,63			
	6.Televizyon izlemek	5	22,80	Genellikle	2,59	156,10			
	7.Gezi-seyahat etmek	11	21,91	Genellikle	5,11	138,41			
	8.Araştırma yapmak	7	23,00	Genellikle	3,37	157,07			
İşbirliği ve Esneklik Becerileri	1.Kitap okumak	40	21,13	Genellikle	3,99	138,36	11,639	,113	
	2.İnternette vakit geçirmek	123	19,94	Ara sıra	3,96	120,76			
	3.Sinema/Tiyatroya gitmek	9	22,00	Genellikle	1,94	164,06			
	4.Müzik dinlemek	53	19,85	Ara sıra	4,26	117,25			

	5.Spor yapmak	8	22,25	Genellikle	3,01	164,50		
	6.Televizyon izlemek	5	19,80	Ara sıra	5,36	118,30		
	7.Gezi-seyahat etmek	11	21,45	Genellikle	3,91	150,82		
	8.Araştırma yapmak	7	23,29	Genellikle	3,68	178,79		
Yenilikçilik Becerileri	1.Kitap okumak	40	8,35	Genellikle	1,33	157,88		
	2.İnternette vakit geçirmek	123	7,59	Genellikle	1,58	124,35		
	3.Sinema/Tiyatroya gitmek	9	7,22	Genellikle	1,56	101,72		
	4.Müzik dinlemek	53	7,15	Genellikle	1,68	105,28		
	5.Spor yapmak	8	8,63	Her zaman	1,77	172,94	8.553	,200
	6.Televizyon izlemek	5	6,40	Nadiren	2,30	76,20		
	7.Gezi-seyahat etmek	11	8,73	Her zaman	1,19	174,77		
	8.Araştırma yapmak	7	8,43	Her zaman	1,72	157,57		
Toplam	1.Kitap okumak	40	125,25	Genellikle	13,79	155,06		
	2.İnternette vakit geçirmek	123	116,53	Genellikle	14,08	113,05		
	3.Sinema/Tiyatroya gitmek	9	124,44	Genellikle	9,28	156,67		
	4.Müzik dinlemek	53	118,42	Genellikle	13,64	120,88		
	5.Spor yapmak	8	126,63	Genellikle	6,89	171,44	25,097	.001* 1-2,4 2-5,8
	6.Televizyon izlemek	5	119,20	Genellikle	17,02	127,40		
	7.Gezi-seyahat etmek	11	125,00	Genellikle	15,38	156,77		
	8.Araştırma yapmak	7	129,14	Genellikle	13,22	177,00		

*p<0.05

Boş zamanlarında kitap okuyan öğretmen adaylarının Bilişsel Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması \bar{X} =79.98, internette vakit geçiren öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması \bar{X} =68.21, sinema-tiyatroya giden öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması \bar{X} =72.00, müzik dinleyen öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması \bar{X} =69.60, spor yapan öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması \bar{X} =73.00, televizyon izleyen öğretmen adaylarının

aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 70.20$, gezi-seyahat eden öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 72.91$ ve araştırma yapan öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 74.43$ 'tür. Ortalama puanlar incelendiğinde, boş zamanlarında kitap okuyan, sinema tiyatroya giden, spor yapan, araştırma yapan ve gezi-seyahat eden öğretmen adaylarının Bilişsel becerileri kullanma düzeylerinin “her zaman” internette vakit geçiren, müzik dinleyen ve televizyon izleyen öğretmen adaylarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Bilişsel beceriler puanları arasında boş zamanlarında yapılan aktiviteye göre anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir ($\chi^2=20.342$, $p<.05$). Sıra ortalamaları ve ikili karşılaştırma sonuçları incelendiğinde bu farklılıkların kitap okuyan öğretmen adaylarıyla internette vakit geçiren ve müzik dinleyen öğretmen adayları arasında kitap okuyan öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Buna göre kitap okuyan öğretmen adaylarının internette vakit geçiren ve müzik dinleyen öğretmen adaylarına göre bilişsel becerilerinin daha olumlu olduğu söylenebilir. Ayrıca internette vakit geçiren öğretmen adaylarıyla araştırma yapan öğretmen adayları arasında araştırma yapan öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Buna göre araştırma yapan öğretmen adaylarının internette vakit geçiren öğretmen adaylarına göre bilişsel becerilerinin daha olumlu olduğu söylenebilir.

Boş zamanlarında kitap okuyan öğretmen adaylarının Otonom Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 21.80$, internette vakit geçiren öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 20.80$, sinema-tiyatroya giden öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 23.22$, müzik dinleyen öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 21.81$, spor yapan öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 22.75$, televizyon izleyen öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 22.80$, gezi-seyahat eden öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 21.91$ ve araştırma yapan öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 23.00$ 'tür. Ortalama puanlar incelendiğinde, tüm öğretmen adaylarının Otonom becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Otonom beceriler puanları arasında boş zamanlarında yapılan aktiviteye göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=7.344$, $p>.05$).

Boş zamanlarında kitap okuyan öğretmen adaylarının İşbirliği ve Esneklik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 21.13$, internette vakit geçiren öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 19.94$, sinema-tiyatroya giden öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 22.00$, müzik dinleyen öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 19.85$, spor yapan öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 22.25$, televizyon izleyen öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 19.80$, gezi-seyahat eden öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 21.45$ ve araştırma yapan öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 23.29$ 'dır. Ortalama puanlar incelendiğinde, boş zamanlarında kitap okuyan, sinema tiyatroya giden, spor yapan, araştırma yapan ve gezi-seyahat eden öğretmen adaylarının İşbirliği ve Esneklik becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle”; internette vakit geçiren, müzik dinleyen ve televizyon izleyen öğretmen adaylarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının İşbirliği ve Esneklik becerileri puanları arasında boş zamanlarında yapılan aktiviteye göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2 = 11.639$, $p > .05$).

Boş zamanlarında kitap okuyan öğretmen adaylarının Yenilikçilik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 8.35$, internette vakit geçiren öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 7.59$, sinema-tiyatroya giden öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 7.22$, müzik dinleyen öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 7.15$, spor yapan öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 8.63$, televizyon izleyen öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 6.40$, gezi-seyahat eden öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 8.73$ ve araştırma yapan öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 8.43$ 'tür. Ortalama puanlar incelendiğinde, boş zamanlarında spor yapan, araştırma yapan ve gezi-seyahat eden öğretmen adaylarının Yenilikçilik becerileri kullanma düzeylerinin “her zaman”; kitap okuyan, sinema tiyatroya giden, internette vakit geçiren, müzik dinleyen ve öğretmen adaylarının “genellikle”; televizyon izleyen öğretmen adaylarının “nadiren” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Yenilikçilik becerileri puanları arasında boş zamanlarında yapılan aktiviteye göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2 = 8.553$, $p > .05$).

Boş zamanlarında kitap okuyan öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği'nden aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=125.25$, internette vakit geçiren öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=116.53$, sinema-tiyatroya giden öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=124.44$, müzik dinleyen öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=118.42$, spor yapan öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=126.63$, televizyon izleyen öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=119.20$, gezi-seyahat eden öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=125.00$ ve araştırma yapan öğretmen adaylarının aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=129.14$ 'tür. Ortalama puanlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğrenen becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri puanları arasında boş zamanlarında yapılan aktiviteye göre anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir ($\chi^2=28.097, p<.05$). Sıra ortalamaları ve ikili karşılaştırma sonuçları incelendiğinde bu farklılıkların kitap okuyan öğretmen adaylarıyla internette vakit geçiren ve müzik dinleyen öğretmen adayları arasında kitap okuyan öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Buna göre kitap okuyan öğretmen adaylarının internette vakit geçiren ve müzik dinleyen öğretmen adaylarına göre 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri daha olumlu olduğu söylenebilir. Ayrıca internette vakit geçiren öğretmen adaylarıyla spor yapan ve araştırma yapan öğretmen adayları arasında internette vakit geçiren öğretmen adaylarının aleyhine olduğu görülmektedir. Buna göre spor yapan ve araştırma yapan öğretmen adaylarının internette vakit geçiren öğretmen adaylarına göre 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerinin daha olumlu olduğu söylenebilir.

4.2.6. Bilgiye Erişimde En Çok Kullandıkları Kaynak Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri bilgiye erişimde en çok kullandıkları kaynak değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular 21. yüzyıl öğrenen becerileri; bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik

becerileri ile yenilikçilik becerileri olmak üzere dört alt boyutu çerçevesi etrafında incelenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri bilgiye erişimde en çok kullandıkları kaynak değişkenine ilişkin olarak bu alt boyutlar çerçevesinde tablolştırılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri bilgiye erişimde en çok kullandıkları kaynak değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 10.'da sunulmuştur.

Tablo 10. Bilgiye Erişimde En Çok Kullanılan Kaynağa Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Öğrenen Becerileri	Bilgiye en çok kullanılan kaynak	Erişimde kullanılan	N	\bar{X}	Kullanma düzeyi	S_x	Sıra Ortalaması	χ^2	P	Anlamlı fark
Bilişsel Beceriler	Basılı eserler (Kitap, dergi, ansiklopedi vb.)		26	72,08	Her zaman	7,63	147,83	1.774	,412	
	Elektronik Araçları (Arama motorları vb.)	Erişim (Arama)	233	69,95	Genellikle	7,98	129,80			
	Kaynak kişiler (Akademisyen, uzman, arkadaş vb.)	kişiler	4	73,50	Her zaman	11,00	157,50			
Otonom Beceriler	Basılı eserler (Kitap, dergi, ansiklopedi vb.)		26	22,08	Genellikle	2,97	140,29	2.365	,307	
	Elektronik Araçları (Arama motorları vb.)	Erişim (Arama)	233	21,38	Genellikle	3,86	130,17			
	Kaynak kişiler (Akademisyen, uzman, arkadaş vb.)	kişiler	4	24,00	Genellikle	2,94	184,50			
İşbirliği ve Esneklik Becerileri	Basılı eserler (Kitap, dergi, ansiklopedi vb.)		26	21,89	Genellikle	3,29	164,63	6.710	,035*	1-2
	Elektronik Araçları (Arama motorları vb.)	Erişim (Arama)	233	20,23	Ara sıra	4,04	127,67			
	Kaynak kişiler (Akademisyen, uzman, arkadaş vb.)	kişiler	4	22,75	Genellikle	3,77	172,38			

	(Akademisyen, uzman, arkadaş vb.)								
Yenilikçilik	Basılı eserler (Kitap, dergi, ansiklopedi vb.)	26	7,69	Genellikle	1,69	132,13			
Becerileri	Elektronik Erişim Araçları (Arama motorları vb.)	233	7,67	Genellikle	1,65	132,48	.627	.731	
	Kaynak kişiler (Akademisyen, uzman, arkadaş vb.)	4	7,25	Genellikle	1,89	102,88			
Toplam	Basılı eserler (Kitap, dergi, ansiklopedi vb.)	26	123,73	Genellikle	11,65	154,60			
	Elektronik Erişim Araçları (Arama motorları vb.)	233	119,23	Genellikle	14,29	128,87	3.569	.168	
	Kaynak kişiler (Akademisyen, uzman, arkadaş vb.)	4	127,50	Genellikle	15,59	167,62			

Bilgiye erişimde en çok basılı kaynakları kullanan öğretmen adaylarının Bilişsel Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 72.08$, elektronik erişim araçlarını kullanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 69.95$, kaynak kişileri kullanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 73.50$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, bilgiye erişimde basılı eserleri ve kaynak kişileri kullanan öğretmen adaylarının Bilişsel becerileri kullanma düzeylerinin “her zaman”, elektronik erişim araçlarını kullanan öğretmen adaylarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Bilişsel beceriler puanları arasında bilgiye erişimde en çok kullanılan kaynağa göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=1.774$, $p>.05$).

Bilgiye erişimde en çok basılı kaynakları kullanan öğretmen adaylarının Otonom Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 22.08$, elektronik erişim araçlarını kullanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 21.38$, kaynak kişileri kullanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 24$ 'tür. Ortalama puanlar incelendiğinde, bilgiye erişimde basılı eserleri, elektronik erişim araçları ve kaynak kişileri kullanan öğretmen adaylarının Otonom becerileri kullanma

düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Otonom beceriler puanları arasında bilgiye erişmede en çok kullanılan kaynağa göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=2.365$, $p>.05$).

Bilgiye erişmede en çok basılı kaynakları kullanan öğretmen adaylarının İşbirliği ve Esneklik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} =21.89$, elektronik erişim araçlarını kullanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} =20.23$, kaynak kişileri kullanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} =22.75$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, bilgiye erişmede basılı eserleri ve kaynak kişileri kullanan öğretmen adaylarının İşbirliği ve esneklik becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle”, elektronik erişim araçlarını kullanan öğretmen adaylarının “ara sıra” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının işbirliği ve esneklik becerileri puanları arasında bilgiye erişmede en çok kullanılan kaynağa göre anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir ($\chi^2=6.710$, $p<.05$). Sıra ortalamaları ve ikili karşılaştırma sonuçları incelendiğinde bu farklılığın basılı kaynaklardan ulaşan öğretmen adaylarıyla elektronik erişim araçlarından ulaşan öğretmen adayları arasında basılı kaynaklardan ulaşan lehine olduğu görülmektedir. Buna göre basılı kaynaklardan ulaşan öğretmen adaylarının elektronik erişim araçlarından ulaşan öğretmen adaylarına göre işbirliği ve esneklik becerilerinin daha olumlu olduğu söylenebilir.

Bilgiye erişmede en çok basılı kaynakları kullanan öğretmen adaylarının Yenilikçilik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} =7.69$, elektronik erişim araçlarını kullanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} =7.67$, kaynak kişileri kullanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} =7.25$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, bilgiye erişmede basılı eserleri, elektronik erişim araçları ve kaynak kişileri kullanan öğretmen adaylarının Yenilikçilik becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Yenilikçilik becerileri puanları arasında bilgiye erişmede en çok kullanılan kaynağa göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=627$, $p>.05$).

Bilgiye erişmede en çok basılı kaynakları kullanan öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği'nden aldıkları puanların ortalaması \bar{X}

=123.73, elektronik erişim araçlarını kullanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 119.23$, kaynak kişileri kullanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 127.50$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, bilgiye erişimde basılı eserleri, elektronik erişim araçları ve kaynak kişileri kullanan öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğrenen beceri puanları arasında bilgiye erişimde en çok kullanılan kaynağa göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=3.569$, $p>.05$).

4.2.7. Teknolojik Araçlardan En Çok Yararlanma Amacı Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri teknolojik araçlardan en çok yararlanma amacı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular 21. yüzyıl öğrenen becerileri; bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ile yenilikçilik becerileri olmak üzere dört alt boyutu çerçevesi etrafında incelenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri teknolojik araçlardan en çok yararlanma amacı değişkenine ilişkin olarak bu alt boyutlar çerçevesinde tablolaştırılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri teknolojik araçlardan en çok yararlanma amacı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 11.'de sunulmuştur.

Tablo 11. Teknolojik Araçlardan En Çok Yararlanma Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Öğrenen Becerileri	Teknolojik araçlardan yararlanma durumu	N	\bar{X}	Kullanma Düzeyi	S_x	Sıra Ortalaması	χ^2	P
Bilişsel Beceriler	Akademik (Ödev, araştırma, öğrenme vb.)	38	70,16	Genellikle	8,00	127,20	4,606	,330
	Sosyal Medya (Facebook, instagram, twitter, youtube vb.)	162	69,75	Genellikle	8,32	126,94		
	İletişim (E-posta, mesajlaşma vb.)	42	70,83	Genellikle	7,48	136,52		
	Gündemi takip etme (Gazete okuma, haber	17	73,88	Her	5,99	166,35		

	programları izleme vb.)			zaman				
	Bilgi paylaşma (Blog yazma, forum üyeliği vb.)	2	69,00	Genellikle	,00	116,00		
Otonom Beceriler	Akademik (Ödev, araştırma, öğrenme vb.)	38	21,82	Genellikle	3,45	138,42		
	Sosyal Medya (Facebook, instagram, twitter, youtube vb.)	162	21,40	Genellikle	3,77	129,26		
	İletişim (E-posta, mesajlaşma vb.)	42	21,17	Genellikle	4,46	126,56	3,792	.435
	Gündemi takip etme (Gazete okuma, haber programları izleme vb.)	17	21,47	Genellikle	2,70	130,82		
	Bilgi paylaşma (Blog yazma, forum üyeliği vb.)	2	26,50	Her zaman	3,54	226,00		
İşbirliği ve Esneklik Becerileri	Akademik (Ödev, araştırma, öğrenme vb.)	38	20,66	Genellikle	4,02	133,63		
	Sosyal Medya (Facebook, instagram, twitter, youtube vb.)	162	20,33	Ara sıra	3,86	127,98		
	İletişim (E-posta, mesajlaşma vb.)	42	20,50	Genellikle	4,44	132,46	1,846	,764
	Gündemi takip etme (Gazete okuma, haber programları izleme vb.)	17	21,18	Genellikle	3,81	143,94		
	Bilgi paylaşma (Blog yazma, forum üyeliği vb.)	2	23,00	Genellikle	2,83	184,75		
Yenilikçilik Becerileri	Akademik (Ödev, araştırma, öğrenme vb.)	38	7,68	Genellikle	1,49	128,92		
	Sosyal Medya (Facebook, instagram, twitter, youtube vb.)	162	7,62	Genellikle	1,69	129,38		
	İletişim (E-posta, mesajlaşma vb.)	42	7,64	Genellikle	1,61	128,39	2.407	,661
	Gündemi takip etme (Gazete okuma, haber programları izleme vb.)	17	8,18	Genellikle	1,70	157,74		
	Bilgi paylaşma (Blog yazma, forum üyeliği vb.)	2	7,50	Genellikle	3,54	129,25		
Toplam	Akademik (Ödev, araştırma, öğrenme vb.)	38	120,32	Genellikle	13,63	131,97		
	Sosyal Medya (Facebook, instagram, twitter, youtube vb.)	162	119,11	Genellikle	14,53	126,78		
	İletişim (E-posta, mesajlaşma vb.)	42	120,14	Genellikle	14,79	133,51	3.287	.511
	Gündemi takip etme (Gazete okuma, haber programları izleme vb.)	17	124,71	Genellikle	9,49	158,44		
	Bilgi paylaşma (Blog yazma, forum üyeliği vb.)	2	126,00	Genellikle	9,89	168,00		

Teknolojik araçlardan akademik açıdan yararlanan öğretmen adaylarının Bilişsel Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 70.16$, sosyal medya açısından yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 69.75$, iletişim açısından yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 70.83$, gündemi takip etmek için yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 73.88$, bilgi paylaşmak için yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 69.00$ 'dur. Ortalama puanlar incelendiğinde, gündemi takip etmek için teknolojik araçlardan yararlanan öğretmen adaylarının Bilişsel becerileri kullanma düzeylerinin “her zaman” diğer amaçlarla kullanan öğretmen adaylarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Bilişsel beceriler puanları arasında teknolojik araçlardan en çok yararlanma durumuna göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=4.606$, $p>.05$).

Teknolojik araçlardan akademik açıdan yararlanan öğretmen adaylarının Otonom Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 21.82$, sosyal medya açısından yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 21.40$, iletişim açısından yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 21.17$, gündemi takip etmek için yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 21.47$, bilgi paylaşmak için yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 26.50$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, bilgi paylaşmak için teknolojik araçlardan yararlanan öğretmen adaylarının Otonom becerileri kullanma düzeylerinin “her zaman” diğer amaçlarla kullanan öğretmen adaylarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Otonom beceriler puanları arasında teknolojik araçlardan en çok yararlanma durumuna göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=3.792$, $p>.05$).

Teknolojik araçlardan akademik açıdan yararlanan öğretmen adaylarının İşbirliği ve Esneklik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 20.66$, sosyal medya açısından yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 20.33$, iletişim açısından yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının

ortalaması $\bar{X} = 20.50$, gündemi takip etmek için yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 21.18$, bilgi paylaşmak için yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 23.00$ 'tür. Ortalama puanlar incelendiğinde, sosyal medyayı kullanmak teknolojik araçlardan yararlanan öğretmen adaylarının İşbirliği ve esneklik becerileri kullanma düzeylerinin “ara sıra” diğer amaçlarla kullanan öğretmen adaylarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının İşbirliği puanları arasında teknolojik araçlardan en çok yararlanma durumuna göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2 = 1.846$, $p > .05$).

Teknolojik araçlardan akademik açıdan yararlanan öğretmen adaylarının Yenilikçilik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 7.68$, sosyal medya açısından yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 7.62$, iletişim açısından yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 7.64$, gündemi takip etmek için yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 8.18$, bilgi paylaşmak için yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 7.50$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, farklı amaçlarla kullanan tüm öğretmen adaylarının Yenilikçilik becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Yenilikçilik becerileri puanları arasında teknolojik araçlardan en çok yararlanma durumuna göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2 = 2.407$, $p > .05$).

Teknolojik araçlardan akademik açıdan yararlanan öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği'nden aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 120.32$, sosyal medya açısından yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 119.11$, iletişim açısından yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 120.14$, gündemi takip etmek için yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 124.71$, bilgi paylaşmak için yararlanan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 126.00$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, farklı amaçlarla kullanan tüm öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğrenen becerileri puanları

arasında teknolojik araçlardan en çok yararlanma durumuna göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=3.287$, $p>.05$).

4.2.8. Yıllık Kitap Okuma Sayısı Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ‘‘Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri yıllık kitap okuma sayısı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?’’ alt problemine ilişkin bulgular 21. yüzyıl öğrenen becerileri; bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ile yenilikçilik becerileri olmak üzere dört alt boyutu çerçevesi etrafında incelenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri yıllık kitap okuma sayısı değişkenine ilişkin olarak bu alt boyutlar çerçevesinde tablolaştırılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri yıllık kitap okuma sayısı değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 12.’de sunulmuştur.

Tablo 12. Yıllık Kitap Okuma Sayısına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Öğrenen Becerileri	Yıllık Kitap Okuma Sayısı	N	\bar{X}	Kullanma Düzeyi	S _x	Sıra Ortalaması	χ^2	P	Anlamlı Fark
Bilişsel Beceriler	Hiç okumuyorum	18	67,44	Genellikle	7,85	105,17	14.017	,003*	1-3,4 2-3,4
	1-6 arası okuyorum	143	69,01	Genellikle	7,91	120,17			
	7-12 arası okuyorum	56	72,02	Her zaman	7,33	149,64			
	13 ve üzeri okuyorum	46	72,83	Her zaman	8,18	157,78			
Otonom Beceriler	Hiç okumuyorum	18	22,61	Genellikle	4,12	152,86	8.044	,045*	2-3
	1-6 arası okuyorum	143	20,83	Genellikle	3,89	121,40			
	7-12 arası okuyorum	56	22,55	Genellikle	3,19	151,96			
	13 ve üzeri okuyorum	46	21,78	Genellikle	3,62	132,48			
İşbirliği ve Esneklik Becerileri	Hiç okumuyorum	18	19,78	Ara sıra	4,77	124,22	2.472	,480	
	1-6 arası okuyorum	143	20,16	Ara sıra	4,02	127,57			
	7-12 arası okuyorum	56	20,55	Genellikle	3,93	133,58			
	13 ve üzeri okuyorum	46	21,39	Genellikle	3,64	146,88			

		okuyorum					
Yenilikçilik	Hiç okumuyorum	18	7,50	Genellikle	1,34	121,33	
	1-6 arası okuyorum	143	7,56	Genellikle	1,55	126,09	3.331 ,343
	7-12 arası okuyorum	56	7,98	Genellikle	1,48	144,55	
	13 ve üzeri okuyorum	46	7,70	Genellikle	2,16	139,27	
Toplam	Hiç okumuyorum	18	117,33	Genellikle	15,15	120,92	
	1-6 arası okuyorum	143	117,57	Genellikle	14,17	119,34	11.191 0.11* 2-3,4
	7-12 arası okuyorum	56	123,11	Genellikle	12,44	151,79	
	13 ve üzeri okuyorum	46	123,70	Genellikle	14,24	151,59	

*p<0.05

Hiç kitap okumayan öğretmen adaylarının Bilişsel Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=67.44$, 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=69.01$, 7-12 arası kitap okuyan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=72.02$ ve 13 ve üstü kitap okuyan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=72.83$ 'tür. Ortalama puanlar incelendiğinde, hiç kitap okumayan ve yılda 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarının bilişsel becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle”, yılda 7-12 arası ve 13 ve üzeri kitap okuyan öğretmen adaylarının ise “her zaman” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Bilişsel beceriler puanları arasında kitap okuma sayısına göre anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir ($\chi^2=14.017$, $p<.05$). Sıra ortalamaları ve ikili karşılaştırma sonuçları incelendiğinde bu farklılıkların hiç kitap okumayan ve 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarıyla yedi ve üzeri kitap okuyan öğretmen adayları arasında daha fazla kitap okuyan öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Buna göre yedi ve üzeri kitap okuyan öğretmen adaylarının hiç kitap okumayan ve 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarına göre bilişsel becerilerinin daha olumlu olduğu söylenebilir.

Hiç kitap okumayan öğretmen adaylarının Otonom Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=22.61$, 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=20.83$, 7-12 arası kitap okuyan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=22.55$ ve 13 ve üstü kitap okuyan -öğretmen adaylarının

puanlarının ortalaması $\bar{X} = 21.78$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, hiç kitap okumayan ve farklı sayıda kitap okuyan tüm öğretmen adaylarının Otonom becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Otonom beceriler puanları arasında kitap okuma sayısına göre anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir ($\chi^2=8.044$, $p<.05$). Sıra ortalamaları ve ikili karşılaştırma sonuçları incelendiğinde 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarıyla 7-12 arası kitap okuyan öğretmen adayları arasında daha fazla kitap okuyan öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Buna göre 7-12 arası kitap okuyan öğretmen adaylarının 1-6 arası kitap okuyan öğrencilere göre otonom becerilerinin daha olumlu olduğu söylenebilir.

Hiç kitap okumayan öğretmen adaylarının İşbirliği ve Esneklik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 19.78$, 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 20.16$, 7-12 arası kitap okuyan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 20.55$ ve 13 ve üstü kitap okuyan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 21.39$ 'dur. Ortalama puanlar incelendiğinde, hiç kitap okumayan ve yılda 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarının işbirliği ve esneklik becerileri kullanma düzeylerinin “ara sıra”, yılda 7-12 arası ve 13 ve üzeri kitap okuyan öğretmen adaylarının ise “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının işbirliği ve esneklik becerileri puanları arasında kitap okuma sayısına göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=2.472$, $p>.05$).

Hiç kitap okumayan öğretmen adaylarının yenilikçilik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 7.50$, 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 7.56$, 7-12 arası kitap okuyan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 7.98$ ve 13 ve üstü kitap okuyan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} = 7.70$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, hiç kitap okumayan ve farklı sayıda kitap okuyan tüm öğretmen adaylarının yenilikçilik becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının yenilikçilik becerileri puanları arasında kitap okuma sayısına göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=3.331$, $p>.05$).

Hiç kitap okumayan öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği'nden ölçөгinden aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=117.33$, 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=117.57$, 7-12 arası kitap okuyan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=123.11$ ve 13 ve üstü kitap okuyan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=123.70$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, hiç kitap okumayan ve farklı sayıda kitap okuyan tüm öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görölmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğrenen becerileri puanları arasında kitap okuma sayısına göre anlamlı farklılıkların olduğu görölmektedir ($\chi^2=11.191$, $p<.05$). Sıra ortalamaları ve ikili karşılaştırma sonuçları incelendiğinde bu farklılıkların 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarıyla yedi ve üzeri kitap okuyan öğretmen adayları arasında daha fazla kitap okuyan öğretmen adaylarının lehine olduğu görölmektedir. Buna göre yedi ve üzeri kitap okuyan öğretmen adaylarının 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarına göre 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanımının daha olumlu olduğu söylenebilir.

4.2.9. İleriye Dönük Kariyer Planı Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri ileriye dönük kariyer planı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular 21. yüzyıl öğrenen becerileri; bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ile yenilikçilik becerileri olmak üzere dört alt boyutu çerçevesi etrafında incelenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri ileriye dönük kariyer planı değişkenine ilişkin olarak bu alt boyutlar çerçevesinde tablolandırılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri ileriye dönük kariyer planı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 13.'de sunulmuştur.

Tablo 13. Kariyer Planına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Öğrenen Becerileri	Kariyer Planı	N	\bar{X}	Kullanma Düzeyi	S _x	Sıra Ortalaması	χ^2	P	Anlamlı Fark
Bilişsel Beceriler	Öğretmenlik	188	69,99	Genellikle	7,89	125,80	4.191	,241	
	Akademisyenlik	33	72,12	Her zaman	8,84	149,71			
	Özel sektör	20	71,20	Genellikle	6,66	134,05			
	Polis memurluğu/Askerlik	15	68,00	Genellikle	8,61	108,33			
Otonom Beceriler	Öğretmenlik	188	21,04	Genellikle	3,90	121,29	6.775	,079	
	Akademisyenlik	33	22,61	Genellikle	3,56	148,24			
	Özel sektör	20	22,60	Genellikle	2,76	150,05			
	Polis memurluğu/Askerlik	15	22,47	Genellikle	3,07	146,70			
İşbirliği ve Esneklik Becerileri	Öğretmenlik	188	20,23	Ara sıra	3,91	123,53	6.972	,073	
	Akademisyenlik	33	21,79	Genellikle	4,08	153,86			
	Özel sektör	20	21,50	Genellikle	3,05	147,20			
	Polis memurluğu/Askerlik	15	19,33	Ara sıra	4,78	110,00			
Yenilikçilik Becerileri	Öğretmenlik	188	7,58	Genellikle	1,63	124,72	7.288	,063	
	Akademisyenlik	33	8,36	Genellikle	1,60	159,64			
	Özel sektör	20	7,50	Genellikle	1,93	122,35			
	Polis memurluğu/Askerlik	15	7,53	Genellikle	1,19	115,60			
Toplam	Öğretmenlik	188	118,84	Genellikle	14,16	122,68	7.992	0.046*	Öğretmenlik-akademisyenlik,
	Akademisyenlik	33	124,88	Genellikle	14,16	158,74			
	Özel sektör	20	122,80	Genellikle	10,08	143,48			
	Polis memurluğu/Askerlik	15	117,33	Genellikle	15,13	114,97			

*p<0.05

Kariyer planı öğretmenlik olan öğretmen adaylarının Bilişsel Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması \bar{X} =69.99, akademisyenlik olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması \bar{X} =72.12, özel sektör olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması \bar{X} =71.20 ve polis memurluğu/askerlik/özel güvenlik olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması \bar{X} =68.00'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, kariyer planı akademisyenlik olan öğretmen adaylarının Bilişsel becerileri kullanma düzeylerinin “her zaman” diğerlerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen

adaylarının Bilişsel beceriler puanları arasında kariyer planına göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=4.191$, $p>.05$).

Kariyer planı öğretmenlik olan öğretmen adaylarının Otonom Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=21.04$, akademisyenlik olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=22.61$, özel sektör olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=22.60$ ve polis memurluğu/askerlik/özel güvenlik olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=22.47$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, farklı kariyer planına sahip öğretmen adaylarının otonom becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının otonom beceriler puanları arasında kariyer planına göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=6.775$, $p>.05$).

Kariyer planı öğretmenlik olan öğretmen adaylarının İşbirliği ve Esneklik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=20.23$, akademisyenlik olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=21.79$, özel sektör olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=21.50$ ve polis memurluğu/askerlik olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=19.33$ 'tür. Ortalama puanlar incelendiğinde, kariyer planı akademisyenlik ve özel sektör olan öğretmen adaylarının işbirliği ve esneklik becerileri kullanma düzeylerinin “ara sıra” öğretmenlik ve polis memurluğu/askerlik olan öğretmen adaylarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının işbirliği ve esneklik becerileri puanları arasında kariyer planına göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=6.972$, $p>.05$).

Kariyer planı öğretmenlik olan öğretmen adaylarının yenilikçilik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=7.58$, akademisyenlik olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=8.36$, özel sektör olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=7.50$ ve polis memurluğu/askerlik olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X}=7.53$ 'tür. Ortalama puanlar incelendiğinde, farklı kariyer planına sahip öğretmen adaylarının yenilikçilik becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının yenilikçilik becerileri puanları

arasında kariyer planına göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=7.288$, $p>.05$).

Kariyer planı öğretmenlik olan öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği'nden aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} =118.84$, akademisyenlik olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} =124.88$, özel sektör olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} =122.80$ ve polis memurluğu/askerlik olan öğretmen adaylarının puanlarının ortalaması $\bar{X} =117.33$ 'tür. Ortalama puanlar incelendiğinde, farklı kariyer planına sahip öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanma düzeylerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğrenen becerileri puanları arasında kariyer planına göre anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir ($\chi^2=7.992$, $p<.05$). Sıra ortalamaları ve ikili karşılaştırma sonuçları incelendiğinde bu farklılıkların kariyer planı öğretmenlik olan öğretmen adaylarının kariyer planı akademisyenlik olan öğrenciler arasında kariyer planı akademisyenlik olan öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Buna göre kariyer planı akademisyenlik olan öğretmen adaylarının kariyer planı öğretmenlik olan öğretmen adaylarına göre 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerinin daha olumlu olduğu söylenebilir.

4.2.10. Bir Konuyu En İyi Öğrenme Şekli Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri bir konuyu en iyi öğrenme şekli değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular 21. yüzyıl öğrenen becerileri; bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ile yenilikçilik becerileri olmak üzere dört alt boyutu çerçevesi etrafında incelenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri bir konuyu en iyi öğrenme şekli değişkenine ilişkin olarak bu alt boyutlar çerçevesinde tablolandırılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri bir konuyu en iyi öğrenme şekli değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 14.'de sunulmuştur.

Tablo 14. Öğrenme Şekline Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Öğrenen Becerileri	Öğrenme Şekli	N	\bar{X}	Kullanma Düzeyi	S_x	Sıra Ortalaması	χ^2	P
Bilişsel Beceriler	Okumak	33	72,06	Her zaman	6,89	148,65	6.528	,367
	Dinlemek	17	66,35	Genellikle	7,77	97,41		
	Özet ve notlar çıkarmak	162	69,95	Genellikle	7,97	129,01		
	Anlatmak	21	71,62	Her zaman	8,10	143,31		
	Elektronik erişim araçlarından (ders videoları vb.) izlemek	10	69,10	Genellikle	12,17	135,40		
	Denemek/Deneyimlemek	19	71,53	Her zaman	7,11	143,08		
	Soru-Cevap yöntemi	1	74,00	Her zaman	,	172,50		
Otonom Beceriler	Okumak	33	22,48	Genellikle	3,89	150,98	3.292	,771
	Dinlemek	17	20,82	Genellikle	4,49	114,44		
	Özet ve notlar çıkarmak	162	21,33	Genellikle	3,66	129,39		
	Anlatmak	21	21,67	Genellikle	4,13	135,17		
	Elektronik erişim araçlarından (ders videoları vb.) izlemek	10	21,50	Genellikle	4,79	129,85		
	Denemek/Deneyimlemek	19	21,53	Genellikle	3,27	135,37		
	Soru-Cevap yöntemi	1	21,00	Genellikle	,	117,50		
İşbirliği ve Esneklik Becerileri	Okumak	33	20,36	Ara sıra	3,54	127,39	4.441	,617
	Dinlemek	17	18,94	Ara sıra	4,28	104,82		
	Özet ve notlar çıkarmak	162	20,47	Genellikle	4,04	133,75		
	Anlatmak	21	21,24	Genellikle	4,18	141,62		
	Elektronik erişim araçlarından (ders videoları vb.) izlemek	10	20,40	Genellikle	4,81	126,90		
	Denemek/Deneyimlemek	19	20,47	Genellikle	3,64	136,42		
	Soru-Cevap yöntemi	1	25,00	Genellikle	,	228,00		
Yenilikçilik Becerileri	Okumak	33	8,15	Genellikle	1,28	151,45	8.278	,218
	Dinlemek	17	7,35	Genellikle	1,62	118,12		

	Özet ve notlar çıkarmak	162	7,57	Genellikle	1,66	127,09		
	Anlatmak	21	7,86	Genellikle	1,82	143,64		
	Elektronik erişim araçlarından (ders videoları vb.) izlemek	10	8,30	Genellikle	1,49	160,15		
	Denemek/Deneyimlemek	19	7,32	Genellikle	1,86	119,08		
	Soru-Cevap yöntemi	1	10,00	Her zaman	,	241,00		
Toplam	Okumak	33	123,06	Genellikle	12,33	147,39		
	Dinlemek	17	113,47	Genellikle	15,73	101,15		
	Özet ve notlar çıkarmak	162	119,31	Genellikle	13,89	129,52		
	Anlatmak	21	122,38	Genellikle	15,33	142,43	5.588	.471
	Elektronik erişim araçlarından (ders videoları vb.) izlemek	10	119,30	Genellikle	19,97	138,65		
	Denemek/Deneyimlemek	19	120,84	Genellikle	12,22	135,50		
	Soru-Cevap yöntemi	1	130,00	Genellikle	,	198,00		

Okuyarak öğrenen öğretmen adaylarının Bilişsel Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X} = 72.06$, dinleyerek öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X} = 66.35$, özet ve notlar çıkararak öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X} = 69.95$, anlatarak öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X} = 71.62$, elektronik erişim araçlarından izleyerek öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X} = 69.10$, deneyerek öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X} = 71.53$, soru-cevap yöntemiyle öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X} = 74.00$ 'tür. Ortalama puanlar incelendiğinde, okuyarak, anlatarak, deneyimleyerek ve soru cevap yöntemiyle öğrenen öğretmen adaylarının Bilişsel becerileri kullanma düzeylerinin “her zaman” dinleyerek, özet ve notlar çıkararak ve elektronik erişim araçlarından izleyerek öğrenen öğretmen adaylarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi

sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Bilişsel beceriler puanları arasında öğrenme şekline göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=6.528$, $p>.05$).

Okuyarak öğrenen öğretmen adaylarının Otonom Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=22.48$, dinleyerek öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=20.82$, özet ve notlar çıkararak öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=21.33$, anlatarak öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=21.67$, elektronik erişim araçlarından izleyerek öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=21.50$, deneyerek öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=21.53$, soru-cevap yöntemiyle öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=21.00$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, farklı şekillerde öğrenen öğretmen adaylarının Otonom becerileri kullanma düzeylerinin öğrencilerin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Otonom beceriler puanları arasında öğrenme şekline göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=3.292$, $p>.05$).

Okuyarak öğrenen öğretmen adaylarının İşbirliği ve Esneklik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=20.36$, dinleyerek öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=18.94$, özet ve notlar çıkararak öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=20.47$, anlatarak öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=21.24$, elektronik erişim araçlarından izleyerek öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=21.24$, deneyerek öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=20.47$, soru-cevap yöntemiyle öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=25.00$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, okuyarak ve dinleyerek öğrenen öğretmen adaylarının işbirliği ve esneklik becerileri kullanma düzeylerinin “ara sıra” diğer şekillerde öğrenen öğretmen adaylarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının işbirliği ve esneklik becerileri puanları arasında öğrenme şekline göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=4.441$, $p>.05$).

Okuyarak öğrenen öğretmen adaylarının yenilikçilik Becerileri alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=8.15$, dinleyerek öğrenen öğretmen adaylarının

puanların ortalaması $\bar{X}=7.35$, özet ve notlar çıkararak öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=7.57$, anlatarak öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=7.86$, elektronik erişim araçlarından izleyerek öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=8.30$, deneyerek öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=7.32$, soru-cevap yöntemiyle öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=10.00$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, soru cevap yöntemiyle öğrenen öğretmen adaylarının yenilikçilik becerileri kullanma düzeylerinin “her zaman” diğer şekillerde öğrenen öğretmen adaylarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının yenilikçilik becerileri puanları arasında öğrenme şekline göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=8.278$, $p>.05$).

Okuyarak öğrenen öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği'nden ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=123.06$, dinleyerek öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=113.47$, özet ve notlar çıkararak öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=119.31$, anlatarak öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=122.38$, elektronik erişim araçlarından izleyerek öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=119.30$, deneyerek öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=120.84$, soru-cevap yöntemiyle öğrenen öğretmen adaylarının puanların ortalaması $\bar{X}=130.00$ 'dur. Ortalama puanlar incelendiğinde, farklı şekillerde öğrenen öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanma düzeylerinin öğretmen adaylarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğrenen becerileri puanları arasında öğrenme şekline göre anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir ($\chi^2=5.588$, $p>.05$).

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde gerek alan yazında gerekse araştırmanın amaçları ve alt amaçları doğrultusunda elde edilen bulgular neticesinde varılan sonuçlar ve bu sonuçlar üzerinden daha önceden yapılmış çalışmaların benzer ve farklı yönlerine yönelik gerçekleştirilen tartışmalar yer almaktadır. Bu bölümde bunlara ek olarak elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak daha sonraki süreçte yapılacak olan araştırma ve uygulamalara yönelik öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

Araştırmanın alt problemlerine ilişkin elde edilen sonuçlar mevcut alan yazında yer alan çalışmalar ile karşılaştırılıp tartışılarak sunulmuştur.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerini belirlemek amacıyla Orhan Göksün (2016) tarafından geliştirilen ‘‘21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Ölçeği’’ kullanılmıştır. Literatür incelendiğinde 21. yüzyıl becerileri ve 21. yüzyıl öğrenen becerilerinin araştırıldığı çalışmalarda aynı ve benzer ölçme araçlarının kullanıldığı görülmüştür. Dolayısıyla bu çalışmada kullanılan ölçme aracının çalışmanın genel yapısına uygun olduğu söylenebilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde; ölçeğin bilişsel beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ve yenilikçilik becerileri alt boyutlarında ve öğrenen becerileri toplam puanlarında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Ancak ölçeğin otonom beceriler alt boyutunda erkek öğretmen adaylarının lehine manidar düzeyde bir farklılığın olduğu görülmektedir. Buna göre erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre otonom becerilerini (özyönetim, özdenetim ve bireysel veya grupta çalışabilme becerilerini) daha fazla kullandıkları söylenebilir. Alan yazın incelendiğinde benzer bir şekilde, Eryılmaz (2018) tarafından turizm fakültesi öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojileri yeterliliklerinin belirlenmesini amaçlayan çalışmada da erkekler ile kadınlar arasında istatistiksel olarak erkeklerin lehine

anlamalı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Aynı doğrultuda Doğanay, Akbulut Taş ve Erden (2007) tarafından üniversite öğrencilerinin bir güncel tartışmalı konu kapsamında eleştirel düşünme becerilerini değerlendirdikleri çalışmada erkek öğrenciler ile kadın öğrenciler arasındaki fark incelendiğinde bu farkın erkek öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir. Buna göre erkek öğrencilerin kız öğrencilerden güncel tartışmalı konularda ilgili görüş ve düşüncelerini ifade ederken eleştirel düşünme becerilerini daha fazla kullandıkları görülmektedir. Fakat alan yazındaki diğer araştırmalarda farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Murat (2018) tarafından fen bilgisi öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerileri yeterlik algıları ile STEM'e yönelik tutumlarının incelenmesini amaçlayan araştırmasında kadın öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerini kendilerinde taşıma ve kullanmaya ilişkin algılarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşmıştır. Başar (2018) tarafından yapılan araştırmada da fen bilimleri öğretmen adaylarının 21. yüzyıl beceri kullanımının cinsiyete göre değiştiği ve bu değişikliğin kadın öğrencilerin lehine anlamalı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Benzer bir şekilde, Gülen (2013) tarafından ortaokul öğrencilerinin 21.yüzyıl öğrenme becerileri ve bilişim teknolojileri ile destekleme düzeylerinin incelediği araştırmada da kız öğrencilerin aktif öğrenme, problem çözme, öğrenmeyi öğrenme, işbirliği ve iletişim becerilerine yönelik olarak etkinlikleri iyi derecede yapmakta oldukları görülmektedir. Aynı doğrultuda, Karakaş (2015) tarafından yapılan çalışmada da ortaokul sekizinci sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve sosyokültürel becerilerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre Karakaş (2015)'in araştırmasında, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre bilişsel beceriler olarak bilgi yönetimi ve bilgi yapılandırma becerilerinin, bilgi kullanımı ve problem çözme yeteneklerinin daha olumlu olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca duyuşsal beceriler olarak kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla öz kimlik, öz değer, kendi kendini yönetme ve öz sorumluluk becerilerine ve sosyokültürel beceriler olarak sosyal üyelik, sosyal hassasiyet, sosyalleşme yeteneği ve sosyal ifade becerilerinin daha olumlu olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Karakaş, 2015). Tepeköylü, Soytürk ve Çamlıyer (2009) tarafından beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerisi algılarını inceledikleri çalışmada da kız ve erkek öğrencilerin ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamalı bir farkın olduğu görülmektedir. Bu farkın kız öğrencilerin lehine olduğu ve kız öğrencilerin iletişim becerilerini algılama düzeylerinin erkek öğrencilerinkine göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Nacar ve

Tümkiye (2011) tarafından sınıf öğretmenlerinin iletişim ve kişilerarası problem çözme becerilerini inceledikleri çalışmada öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının cinsiyetlerine göre farklılaştığını belirtmişlerdir. Buna göre iletişim becerilerinin empati, eşitlik, etkililik, yeterlilik alt boyutlarında kadın öğretmenlerin puan ortalaması erkek öğretmenlerden anlamlı olarak yüksek olduğu belirtilmiştir. Fakat saydamlık alt boyutunda ise puanlar öğretmenlerin cinsiyetlerine göre farklılaşmamaktadır.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği'nin bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ve yenilikçilik becerileri alt boyutlarında ve öğrenen becerileri toplam puanları arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Benzer bir şekilde, Tepeköylü, Soytürk ve Çamlıyer (2009) tarafından beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerisi algılarını inceledikleri çalışmada öğrencilerin yaş değişkenine göre iletişim becerisi algıları ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Çevik (2011) tarafından müzik öğretmeni adaylarının çeşitli değişkenlere göre problem çözme becerilerini incelediği çalışmasında öğretmen adaylarının problem çözme beceri puanları yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Fakat alan yazındaki diğer araştırmalarda farklı sonuçlara da ulaşılmıştır. Nacar ve Tümkiye (2011) tarafından sınıf öğretmenlerinin iletişim ve kişilerarası problem çözme becerilerini inceledikleri çalışmada öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının yaşlarına göre empati, saydamlık, eşitlik, etkililik ve yeterlilik alt boyutlarının tamamında anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Empati, saydamlık ve yeterlilik alt boyutlarında bu farklılığın 51 ve üstü; eşitlik ve etkililik alt boyutlarında ise 41-50 yaş grubu lehine olduğu görülmektedir. Doğanay, Akbulut Taş ve Erden (2007) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünme düzeyleri arasında yaşa bağlı anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ve bu farkın 27 yaş ve üzeri öğrencilerle göre 18-20 yaş arasındaki öğrenciler arasında 18-20 yaş arasındaki öğrencilerin güncel tartışmalı konularla ilgili daha eleştirel düşünmeye sahip olduklarını belirtmişlerdir. Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu (2009) tarafından öğretmen adaylarının iletişim ve problem çözme becerileri ile okuma ilgi ve alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada öğrencilerin problem çözme becerilerinin yaşa göre farklılaşmadığı fakat öğrencilerin iletişim

becerileri puan ortalamasının yaş açısından saydamlık ve yeterlik dışındaki tüm alt boyutlarda istatistiksel olarak farklılaştığı görülmektedir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerinde anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin bilişsel beceriler alt boyutunda bu farklılığın 1.sınıftaki öğretmen adaylarıyla 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adayları arasında 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Ayrıca 2. sınıftaki öğretmen adaylarıyla 4. sınıftaki öğretmen adaylarının arasında 4. sınıftaki öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Ölçeğin otonom beceriler alt boyutunda bu farklılığın 1. ve 2. sınıftaki öğretmen adaylarıyla 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adayları arasında 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Ölçeğin işbirliği ve esneklik becerileri alt boyutunda bu farklılığın 1. ve 2. sınıftaki öğretmen adaylarıyla 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adayları arasında 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Buna göre 3. ve 4. sınıflarda bulunan öğretmen adaylarının grupla birlikte hareket etme, grup halinde çalışmaya elverişli olma, işbirliğine dayalı etkinliklere ağırlık verme gibi özelliklerinin daha olumlu olduğu söylenebilir. Ölçeğin yenilikçilik alt boyutunda bu farklılığın 2. sınıftaki öğretmen adaylarıyla 1., 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adayları arasında 2. sınıftaki öğretmen adaylarının aleyhine olduğu görülmektedir. Buna göre 1., 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının farklılıklara ayak uydurma, yeniliklere açık olma ve onları yakından takip etme, yeni teknolojileri etkin bir şekilde kullanma gibi özelliklerinin daha olumlu olduğu söylenebilir. Ölçeğin tamamından alınan puanlarda bu farklılığın 1. ve 2. sınıftaki öğretmen adaylarıyla 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adayları arasında 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Buna göre 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adayları 1. ve 2. sınıftaki öğretmen adaylarına göre 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerinin daha olumlu olduğu söylenebilir. Fakat alan yazındaki diğer araştırmalarda farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Eryılmaz (2018) tarafından turizm fakültesi öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojileri yeterliliklerinin belirlenmesini amaçlayan araştırmada, sınıf düzeyleri arasında bilgi ve iletişim teknolojileri yeterlik düzeylerinin büyük farklılıklar ortaya çıkarmadığı görülmekle birlikte tüm öğrencilerin asgari belirli bir düzeyde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabildikleri tespit edilmiştir. Benzer bir şekilde, Başar (2018) tarafından fen bilimleri öğretmen adaylarının fende matematiğin kullanımına yönelik özyeterlik inançları, 21.yy becerileri ve aralarındaki ilişkinin

incelenmesini amaçlayan çalışmada, sınıf düzeyi değişkeni açısından bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olmadığı tespit edilmiştir. Aynı doğrultuda Tepeköylü, Soytürk ve Çamlıyer (2009) tarafından beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerisi algılarını inceledikleri çalışmada sınıf düzeylerine göre iletişim becerisi algılarındaki puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Bir diğer çalışma olan Gülen (2013)'in yaptığı araştırmada ortaokul öğrencilerinin sınıf düzeyinin artması ile birlikte 21. yüzyıl becerilerini kullanma düzeylerinin düştüğü tespit edilmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre, ölçeğin bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ve yenilikçilik becerileri alt boyutlarına ait puanlar ile ölçeğin tamamına ilişkin puanlar arasında manidar düzeyde anlamlı bir farklılığın olmadığı bulunmuştur. Alan yazın incelendiğinde benzer bir şekilde, Eryılmaz (2018) tarafından turizm fakültesi öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojileri yeterliliklerinin belirlenmesini amaçlayan araştırmada mezun oldukları lise türü açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı söylenebilir. Başar (2018) tarafından yapılan fen bilimleri öğretmen adaylarının fende matematiğin kullanımına yönelik özyeterlik inançları, 21.yy becerileri ve aralarındaki ilişkinin incelenmesini amaçladığı çalışmasında öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türüne göre 21.yy becerileri öz-yeterlik algılarının farklılık göstermemektedir. Çevik (2011) tarafından müzik öğretmeni adaylarının çeşitli değişkenlere göre problem çözme becerilerini incelediği çalışmasında öğretmen adaylarının problem çözme becerileri ile mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Fakat alan yazındaki diğer araştırmalarda farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Doğanay, Akbulut Taş ve Erden (2007) tarafından yapılan çalışmada mezun olunan ortaöğretim kurumuna göre öğrencilerin eleştirel düşünme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre, meslek liseleri ve imam hatip liselerinden mezun olan öğrencilerin özel liselerden mezun olan öğrencilerin puanlarından daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Yine imam hatip liselerinden mezun olan öğrencilerin genel liselerden mezun olan öğrencilere göre eleştirel düşünme düzeylerinin daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının boş zamanlarında en sık yaptıkları aktiviteye göre 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri arasında anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir. Ölçeğin otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ve yenilikçilik becerileri alt boyutunda anlamlı bir farklılığın olmadığı ancak bilişsel beceriler alt boyutunda anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Bu farklılıklar incelendiğinde kitap okuyan öğrenciler ile internette vakit geçiren ve müzik dinleyen öğrenciler arasında kitap okuyan öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir. Bununla birlikte farklılıklara bakıldığında internette vakit geçiren öğrenciler ile spor yapan ve araştırma yapan öğrenciler arasında ise internette vakit geçiren öğrencilerin aleyhine olduğu görülmektedir. Alan yazın incelendiğinde 21. yüzyıl becerilerine yönelik bu sonucu destekleyen bir sonuca ise rastlanılmamıştır.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bilgiye erişimde en çok kullandıkları kaynağa göre 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerinde anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin bilişsel beceriler, otonom beceriler ve yenilikçilik becerileri alt boyutları ve ölçeğin tamamından alınan puanlara göre anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Ancak işbirliği ve esneklik becerileri alt boyutunda bu farklılığın basılı kaynaklardan ulaşan öğretmen adayları ile elektronik erişim araçlarından ulaşan öğretmen adayları arasında basılı kaynaklardan ulaşan öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda bilgiye erişimde basılı kaynaklardan ulaşan öğretmen adaylarının bilgiye erişimde işbirliğine dayalı etkinlikleri, grup içi faaliyetlere ağırlık vermeleri, takım çalışması çerçevesinde hareket etmeleri gibi özelliklerinin daha olumlu olduğu söylenebilir. Atalay, Anagün ve Kumtepe (2016) tarafından fen öğretiminde teknoloji entegrasyonunun 21.yüzyıl becerileri boyutunda değerlendirildiği çalışmada, öğretmen adaylarının, bilginin farklı kaynaklardan araştırılarak yapılandırıldığı planlama aşamasında yaratıcılık ve yenilenme becerisini kullanmadıkları ancak diğer aşamalarda sınırlı olsa bu beceriyi kullandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Dolayısıyla bilginin yapılandırılması için yaratıcılıklarını kullanmadıkları ancak yapılandırılmış bilginin dönüştürülmesinde yaratıcılıklarını kullandıkları ve bununla birlikte araştırmanın tüm aşamalarında öğretmen adaylarının eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini kullandıklarını belirtmişlerdir. Doğanay, Akbulut Taş ve Erden (2007) tarafından üniversite öğrencilerinin bir güncel tartışmalı konu bağlamında eleştirel düşünme becerilerini değerlendirdikleri çalışmada öğrencilerin bilgi edinme kaynaklı ile ilgili ortalama

değerleri incelendiğinde en çok gazetelerden, televizyondaki haber programlarından, tartışma programlarından ve okuldan yararlandıklarını belirtmişlerdir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının teknolojik araçlardan en çok yararlanma alanına göre ölçeğin bilişsel becerileri, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ve yenilikçilik becerileri alt boyutları ile 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Dağlan, Kibar, Çetin, Telli ve Akkoyunlu (2017) tarafından yapılan araştırmada 21. yüzyıl öğrenenin, teknolojiyi etkin kullanabilmesinin zorunlu olduğunu, öğretmen adaylarına göre öğrenciler özgür ve özgün düşünme, amaçlarını kendi istek ve becerilerine göre belirleyebilme, bilgiyi sorgulama, öğrenmeyi sevme, üretme ve teknolojiyi etkin kullanma gibi niteliklere sahip olması gerektiğini vurgulamışlardır. Günüş, Odabaşı ve Kuzu (2013) tarafından yapılan 21. yüzyıl öğrenci özelliklerinin incelendiği çalışmaya göre, öğretmen adaylarının sahip olması gereken özelliklerinin teknoloji kullanımı ile belli ölçüde farklılaştığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin, günlük hayatlarında teknoloji ile iç içe oldukları, teknolojiyi etkin bir biçimde kullandıkları, internette ve sosyal ağlarda var olan, teknoloji konusunda bilgi ve becerilere sahip oldukları söylenebilir. Bununla birlikte gelecekte öğrencilerin teknolojinin zaman içerisinde daha yaygın hale gelmesi ve teknolojiye erişimdeki kolaylıkların artması ile birlikte öğrencilerin de teknoloji kullanım becerilerinin daha çok gelişeceği, teknolojiye ilişkin yeni sorumluluklar alabileceği ve davranışlarının da teknolojiden daha çok etkileneceğini belirtmişlerdir (Günüş, Odabaşı ve Kuzu, 2013). Eryılmaz ve Uluyol (2015) tarafından yapılan 21.yüzyıl becerileri ışığında FATİH projesini değerlendirdikleri çalışmaya göre bir teknoloji hamlesi ve bir teknoloji politikası haline gelen FATİH projesinin 21.yy becerilerinden bilgi, medya ve teknoloji becerileri ile ilişkili olduğunu belirtmekle birlikte 21.yy becerileri olarak adlandırılan becerilerin bireylere kazandırılma amaçlarıyla örtüştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Kotluk ve Kocakaya (2015) tarafından yapılan ortaöğretim öğrencilerinin 21.yüzyıl becerilerinin gelişiminde dijital öykülemeleri inceledikleri çalışmaya göre, öğrencilerin görüşleri doğrultusunda 21. yüzyıl becerileri açısından öğrencilerin medya ve teknolojiyi etkili bir biçimde kullandıkları tespit edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yıllık kitap okuma sayılarına göre 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerinde anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı görülmektedir. Bu farklılıkların 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarıyla 7 ve üzeri kitap okuyan öğretmen adayları arasında daha fazla kitap okuyan öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Ölçeğin bilişsel beceriler ve otonom beceriler alt boyutlarında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Bu farklılığın 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adayları ile 7 ve üzeri kitap okuyan öğretmen adayları arasında daha fazla kitap okuyan öğretmen adaylarının lehinedir. Buna göre 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarıyla 7 ve üzeri kitap okuyan öğretmen adayları arasında daha fazla kitap okuyan öğretmen adaylarının bilişsel ve otonom becerilerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Ölçeğin tamamından elde edilen puanlara göre kitap okuma sayısına göre farklılıkların 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarıyla 7 ve üzeri kitap okuyan öğretmen adayları arasında 7 ve üzeri kitap okuyan öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Buna göre 7 ve üzeri kitap okuyan öğretmen adaylarının 1-6 arası kitap okuyan öğretmen adaylarına göre 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerinin daha olumlu olduğu söylenebilir. Ancak ölçeğin işbirliği ve esneklik ile yenilikçilik becerileri alt boyutunda anlamlı bir farklılığın ortaya çıkmadığı görülmektedir. Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu (2009) tarafından yapılan öğretmen adaylarının iletişim ve problem çözme becerileri ile okuma ilgi ve alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında kitap okuma sıklığının yaş büyüdükçe arttığı, iletişim ve problem çözme becerileri arasında ve okuma ilgileri ile problem çözme becerisinin değerlendirici alt boyutu arasında anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte okuma ilgileri ile iletişim becerilerinin yeterlik alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu saptamıştır.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ileriye dönük kariyer planına göre 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerinde anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Ölçeğin bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ve yenilikçilik becerileri alt boyutlarında anlamlı bir farklılığın olmadığı ancak ölçekten elde edilen toplam puana göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Buna göre bu farkın kariyer planı öğretmenlik olan öğretmen adayları ile kariyer planı akademisyenlik olan öğretmen adayları arasında kariyer planı akademisyenlik olan öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Buna göre kariyer planı

akademisyenlik olan öğretmen adaylarının kariyer planı öğretmenlik olan öğretmen adaylarına göre 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerinin daha olumlu olduğu söylenebilir. Alan yazın incelendiğinde 21. yüzyıl becerilerine yönelik bu sonucu destekleyen bir sonuca ise rastlanılmamıştır.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bir konuyu en iyi öğrenme şekline göre bilişsel beceriler, otonom beceriler, işbirliği ve esneklik becerileri ve yenilikçilik becerileri alt boyutları ile 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Can (2011) tarafından sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stillerini bazı değişkenler açısından incelediği araştırmasında öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin öğrenme şekline bağlı olmadığı; grup veya bireysel olarak öğrenenlerin, en fazla özümseyen öğrenme stiline; en az, yerleştiren öğrenme stiline özelliklerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Arı ve Bayram (2011) tarafından yapılandırmacı yaklaşım ve öğrenme stillerinin laboratuvar uygulamalarında başarı ve bilimsel süreç becerilerine üzerine etkisinin incelediği çalışmada öğrencilerin bilimsel süreç becerileri, kullanılan öğretim yaklaşımları ve öğrenme stillerinin ortak etkisine bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. Bu bulguya göre; yaklaşım ve öğrenme stili faktörleri ayrı ayrı ele alındığında bilimsel süreç becerileri arasında anlamlı bir fark meydana gelirken, iki değişkenin ortak etkisinin anlamlı bir fark yaratmadığı tespit edilmiştir.

5.2.Öneriler

Bu bölümde araştırma kapsamında elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak daha sonraki süreçlerde yapılacak olan araştırma ve uygulamalara yönelik öneriler yer almaktadır.

1. Üniversitelerde öğretmen adaylarına yönelik 21. yüzyıl öğrenen becerileri kapsamında çeşitli çalışmalar (seminer, panel, konferans vb.) ve etkinlikler yapılabilir ve öğretmen adaylarının içinde bulunduğumuz yüzyılın gereklerine göre adaptasyonları sağlanabilir.

2. Üniversiteler kendi programlarını içinde bulunduğumuz yüzyıla uygun olarak geliştirmeli ve öğretmen adaylarına öncelikle öğrenmeyi öğrenme alışkanlığını kazandırılabilir.
3. Alan yazında 21. yüzyıl öğrenen becerileri ilgili yapılan çalışmalar istenen sayıda olmadığından 21. yüzyıl öğrenen becerileri alanında geniş kapsamlı ve katılımlı çalışmalar yapılabilir.
4. 21. yüzyıl öğrenen becerilerinin öğrencilere kazandırılması ve bu becerilerin geliştirilmesi amacıyla eğitim-öğretim programlarının yapılandırılmasında idareci, öğretmen ve öğrencilerin rolünü inceleyen çalışmalar yapılabilir.
5. Bu araştırma sadece Niğde Ömer Halisdemir üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile sınırlı tutulmuştur. Bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda daha büyük örneklem grubu ile çalışılması araştırmanın güvenilirliği ve elde edilecek olan bulguların genellenebilirliği açısından daha iyi sonuçlar verebilir.
6. Bu araştırmadan farklı olarak kapsam geçerliliğinin artmasını sağlayabilmek için 21. yüzyıl becerileri ile ilgili Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ve öğretmenlere yönelik çalışmalar yapılabilir.
7. Bu araştırmada 21. Yüzyıl becerileri kapsamında 21. yüzyıl öğrenen becerileri ele alınmıştır. Bu araştırmadan farklı olarak daha sonra yapılacak olan araştırmalarda 21. yüzyıl öğrenen becerilerinin yanı sıra 21. yüzyıl öğrenen becerilerini de ele alan çalışmalar yapılabilir.
8. Bu araştırmadan farklı olarak 21. yüzyıl becerilerini etkileyen değişkenlerin ve değişkenlere ilişkin öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşlerini almak için nitel çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, H. (2014). Sosyal bilgilerin tanım, amacı, önemi ve Türkiye'deki yeri. R. Turan, A. M. Sünbül. ve H. Akdağ (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar-1* (s.1-23). Ankara: Pegem Akademi.
- Akgündüz, D. ve Akpınar, B. C. (2018). Okul öncesi eğitiminde fen eğitimi temelinde gerçekleştirilen STEM uygulamalarının öğrenci, öğretmen ve veli açısından değerlendirilmesi. *Yaşadıkça Eğitim*. 32(1), s.1-26.
- Akkoyunlu, B. ve Kurbanoglu, S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar öz-yeterlik algıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 24, s.1-10.
- Akkoyunlu, B. ve Kurbanoglu, S. (2004). Öğretmenlerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik inancı üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 27, s.11-20
- Altun, A. (2014). Medya okuryazarlığı eğitimine yönelik türkçe yayınlar: bir bibliyografya denemesi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (OÜSBAD)*. ISSN:1309-9302, s.5-15.
- Anagün, Ş. S., Atalay, N., Kılıç, Z. ve Yaşar, S. (2016). Öğretmen adaylarına yönelik 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 40, s.160-175.
- Arı, E. ve Bayram, H. (2011). Yapılandırmacı yaklaşım ve öğrenme stillerinin laboratuvar uygulamalarında başarı ve bilimsel süreç becerileri üzerine etkisi. *Elementary Education Online*. 10(1), s.311-324.
- Atalay, N., Anagün, Ş. S. ve Genç Kumtepe, E. (2016). Fen öğretiminde teknoloji entegrasyonunun 21. yüzyıl becerileri boyutunda değerlendirilmesi: Yavaş geçişli animasyon uygulaması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), s.405-424.
- Bacanlı, H. (2012). *Sosyal Beceri Eğitimi* (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Baran, B. ve Ata, F. (2014). Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlık öz-yeterlik algısının karar ağacı analizi ile incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 47(2), s.137-160.
- Başar, S. (2018). *Fen bilimleri öğretmen adaylarının fende matematiğin kullanımına yönelik özyeterlik inançları, 21. yy. becerileri ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Baykal, M. (2017). Türkiye yeterlilikler çerçevesi(TYÇ)'nin öğrenci değerlendirme programı (PISA) açısından değerlendirilmesi. *EDU7 Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(8), <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/455700>, s.69-79.
- Bilici, A., Akdur, T. E., Yıldızbaşı, A., Günday, Ö. ve Çiçek, H. (2011). Eğitimde Fatih Projesinin sağlaması öngörülen fayda ve sosyal etkileri. *In International computer and Technologies Symposium Elazığ*.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (10. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Can, Ş. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stilleri ile bazı değişkenler arasındaki ilişkinin araştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, s.70-82.
- Çelik, H. ve Katılmış, A. (2010). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerindeki öğrenci başarısını etkileyen unsurlara ilişkin görüşleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22, s.128-153.
- Çengelci, T. (2013). Sosyal bilgiler dersinde yararlanılan toplumsal ve kültürel kaynakların belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(43), s.219-236.
- Çevik, D.B. (2011). Müzik öğretmeni adaylarının çeşitli değişkenlere göre problem çözme becerileri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), s.1003-1012.
- Çiftçi, S. (2006). *Sosyal bilgiler öğretiminde proje tabanlı öğrenmenin öğrencilerin akademik risk alma düzeylerine, problem çözme becerilerine, erişimlerine kalıcılığa ve tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Çolak, M. (2018). *Ortaokul fen bilimleri dersinin 21. yüzyıl becerilerini kazandırmadaki etkililiğine ilişkin öğretmen görüşleri* (Kayseri ili örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Çubukçu, Z. ve Gültekin, M. (2006). İlköğretimde öğrencilere kazandırılması gereken sosyal beceriler. *Bilig*, 37, s.155-174.
- Dağhan, G., Nuhoglu Kibar, P., Menzi Çetin, N., Telli, E. ve Akkoyunlu, B. (2017). Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının bakış açısından 21. yüzyıl öğrenen ve öğretmen özellikleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7(2), s.215-235.
- Demirkaya Gedik, H. (2008). Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel konular. *TSA*, 12(1), s.117-134.
- Deveci, H. ve Çengelci, T. (2008). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarından medya okuryazarlığına bir bakış. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), s.25-43.

- Dinç, E. ve Doğan, Y. (2010). İlköğretim ikinci kademe sosyal bilgiler öğretim programı ve uygulanması hakkında öğretmen görüşleri. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), s.17-49.
- Doğanay, A., Akbulut Taş, M. ve Erden, Ş. (2007). Üniversite öğrencilerinin bir güncel tartışmalı konu bağlamında eleştirel düşünme becerilerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52, s.511-546.
- Dulun, Ö. (2018). *Öğrencilerin bakış açısından uluslar arası bakalorya diploma programına hazırlık süreci: 21. yüzyıl becerilerini geliştirmek üzerine*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bilkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Durukan, A. Y. (2015). Dijital dünyada okul kütüphaneciliği ve 21. yüzyıl becerileri. *Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 208, s.106-120.
- Eryılmaz, S. (2018). Öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojileri yeterliliklerinin belirlenmesi: Gazi üniversitesi, turizm fakültesi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(65), S.37-49.
- Eryılmaz, S. ve Uluyol, Ç. (2015). 21. yüzyıl becerileri ışığında Fatih projesi değerlendirmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi GEFAD / GUJGEF*, 35(2), s.209-229.
- Geçit, Y. ve Kartal, A. (2010). Türkiye'deki sosyal bilgiler eğitimi araştırma konuları üzerine bir inceleme. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, s.101-107.
- Gelen, İ. (2017). P21-program ve öğretimde 21. yüzyıl beceri çerçeveleri (ABD uygulamaları). *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), s.15-29.
- Genç, S. Z. (2005). İlköğretimde sosyal becerilerin gerçekleşme düzeyinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Katamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), s.41-54.
- Gören Summak, A. E. ve Aydın, Z. (2011). Yaratıcılık ve ulusal eğitim programlarında yaratıcılığa ilişkin araştırmalar. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), s.362-385.
- Gülen, Ş. B. (2013). *Ortaokul öğrencilerinin 21. yüzyıl öğrenme becerileri ve bilişim teknolojileri ile destekleme düzeylerinin cinsiyet ve sınıf seviyesine göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gülhan, F. ve Şahin, F. (2016). Fen-teknoloji-mühendislik-matematik entegrasyonunun (STEM) 5. sınıf öğrencilerinin bu alanlarla ilgili algı ve tutumlarına etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), s.602-620.

- Günüç, S., Odabaşı, H.F. ve Kuzu, A. (2013). 21. yüzyıl öğrenci özelliklerinin öğretmen adayları tarafından tanımlanması: bir twitter uygulaması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(4), s.436-455.
- Gürdoğan Bayır, Ö. (2016). Nitelikli topluları oluşturmada sosyal bilgiler dersinin rolü: sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry (TOJQI)*, 7(4), s.493-520.
- Gürültü, E., Aslan, M. ve Alcı, B. (2018). İlköğretim öğretmenlerinin yeterliliklerinin 21. yüzyıl becerileri ışığında incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(71), s.543-560.
- Hayırsever, F. ve Kısakürek, M. A. (2014). Sosyal bilgiler ders kitabının, ilköğretim programında kazandırılması hedeflenen beceriler açısından değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 4(8), s.23-42.
- Hobbs, R. ve Bağlı, M. T. (2004). Medya okuryazarlığı hareketinde yedi büyük tartışma. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), s.122-140.
- Kabasakal, Z. ve Çelik, N. (2010). Sosyal beceri eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin sosyal uyum düzeylerine etkisi. *Elementary Education Online*, 9(1), s.203-212.
- Kalyoncu, A. T. (2012). *Yirmibirinci yüzyılda öğrencilerin sahip olması gereken bazı temel becerilere ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karakaş, M. M. (2015). *Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin fen bilimlerine yönelik 21. yüzyıl beceri düzeylerinin ölçülmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Karakuş, F. (2009). Sosyal bilgiler öğretiminde oluşturmacı öğrenme ve otantik değerlendirme yaklaşımlarının öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına ve kalıcılığına etkisi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(36), s.124-141.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (21. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaya, B. (2014). Sosyal bilgiler ve düşünme becerileri. R. Turan, A. M. Sünbül ve H. Akdağ (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar-1*(s.147-163). Ankara: Pegem Akademi.
- Kaya, B. (2015). Sosyal bilgilerde beceri öğretimi. K. Yazıcı ve C. Dönmez (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s.263-301). Ankara: Pegem Akademi.
- Kaymakçı, S. (2012). Sosyal bilgiler öğretim programında ilişkilendirmeler. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, s.273-304.

- Keleşoğlu, S. ve Kalaycı, N. (2017). dördüncü sanayi devriminin eşiğinde yaratıcılık, inovasyon ve eğitim ilişkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(1), s.69-86.
- Kotluk, N. ve Kocakaya, S. (2015). 21.yüzyıl becerilerinin gelişiminde dijital öykülemeler: ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), s.354-363.
- Kurbanoglu, S. S. (2010). Bilgi okuryazarlığı: kavramsal bir analiz. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(4), s.723-747.
- Kurbanoglu, S. ve Akkoyunlu, B. (2001). öğrencilere bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, s.81-88.
- Kurt, A. A. ve Kürüm, D. (2010). Medya okuryazarlığı ve eleştirel düşünme arasındaki ilişki: Kavramsal bir bakış. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), s.20-34.
- MEB, M. (1998). Öğretmen adaylarının milli eğitim bakanlığına bağlı eğitim öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönerge. *Tebliğler Dergisi*, Ekim 1998/2493.
- MEB. (2005a). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi (4.-5. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB. (2005b). *Sosyal Bilgiler Dersi 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar Öğretim Programı*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- MEB. (2017). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- MEB. (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- Murat, A. (2018). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerileri yeterlik algıları ile stem'e yönelik tutumlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Mutluer, C. (2013). Sosyal bilgiler programlarında yer alan beceriler hakkında sosyal bilgiler öğretmen görüşleri (İzmir Menemen örneği). *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(7), s.355-362.
- Nacar, F. S. ve Tümkaya, S. (2011). Sınıf öğretmenlerinin iletişim ve kişilerarası problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Elementary Education Online*, 10(2), s.493-511.

- Narin, N. ve Aybek, B. (2010). İlköğretim ikinci kademe sosyal bilgiler öğretmenlerinin eleştirel düşünme becerilerinin incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(1), s.336-350.
- Orhan Göksün, D. (2016). *Öğretmen adaylarının 21. yy. öğrenen becerileri ve 21. yy. öğreten becerileri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Orhan Göksün, D. ve Kurt, A. A. (2017). Öğretmen adaylarının 21. yy. öğrenen becerileri kullanımları ve 21. yy. öğreten becerileri kullanımları arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 42(190), s.107-130.
- Önal, H. İ. (2007). Medya okuryazarlığı: Kütüphanelerde yeni çalışma alanı. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(3), s.335-359.
- Özden, Y. (2008a). *Eğitimde yeni değerler* (7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Özden, Y. (2008b). *Öğrenme ve öğretme* (8. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, C. (2015). Sosyal bilgiler: Toplumsal yaşama disiplinlerarası bir bakış. C. Öztürk (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s.1-31), (4. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, M. ve Mutlu, N. (2017). Sosyal bilgiler ve tarih derslerinde beceri ve değerleri ne kadar öğretiyoruz? *Sakarya University Journal of Education*, 7(3), s.552-563.
- Partnership for 21st Century Learning. (2015). *P21 Framework Definitions*. Mayıs 2019 tarihinde http://www.p21.org/storage/documents/docs/P21_Framework_Definitions_New_Logo_2015.pdf. adresinden alındı
- Polat, C. (2006). Bilgi çağında üniversite eğitimi için bir açılım: Bilgi okuryazarlığı öğretimi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 29, s.249-266.
- Sağlam, A. Ç. (2009). Eğitimin bilimsel temelleri. M. Cinoğlu (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* (2. Baskı). Ankara: Maya Akademi.
- Saracaloğlu, A. S., Yenice, N. ve Karasakaloğlu, N. (2009). öğretmen adaylarının iletişim ve problem çözme becerileri ile okuma ilgi ve alışkanlıkları arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), s.187-206.
- Scales, P., Briddon, K. ve Senior, L. (2015). *Yaşam boyu öğrenme ve öğretim*. (çev. Ülkü Köymen). Ankara: Palme Yayıncılık.
- Şahinel, M. G. (2003). *Etkin öğrenme* (1. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şahinel, S. (2002). *Eleştirel düşünme* (1. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Tagay, Ö., Baydan, Y. ve Voltan Acar, N. (2010). Sosyal beceri programının (BLOCKS) ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri üzerindeki etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(3), s.19-28.
- Taşkıran, C., Baş, K. ve Bulut, B. (2016). Sosyal bilgiler dersinin kendine özgü becerilerinin kazandırılma düzeyi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), s.1-19.
- Tepeköylü, Ö., Soy Türk, M. ve Çamlıyer, H. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu (BESYO) öğrencilerinin iletişim becerisi algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(3), s.115-124.
- Trilling, B. ve Fadel, C. (2009). *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times: Learning for Life in Our Times*. John Wiley & Sons.
- Tunç Şahin, C. ve Say, Ö. (2010). İlköğretim öğrencilerinin bilimsel okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), s.223-240.
- Türk Dil Kurumu (2019). <http://www.tdk.org.tr> adresinden 01. 01. 2019 tarihinde alındı.
- Türk Dil Kurumu (2019). <http://www.tdk.org.tr> adresinden 01. 04. 2019 tarihinde alındı.
- Uygun, K., Arıbaş, B. B. ve Karalı, M. A. (2018). Yeni (2017) sosyal bilgiler öğretim programında meslek bilincinin incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(15), s.1897-1916.
- Ünal, M. (2012). Bilgi çağında değişim ve liderlik. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 32(1), s.297-310.
- Yalçın, S. (2018). 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan araçlar ve yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 51(1), s.183-201.
- Yazıcı, K. (2006). Sosyal bilgiler ve okuma becerileri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), s.273-283.
- Yeni, G. (2018). *21. yy. becerileri eğitiminin yabancı dil öğretmenlerinin eğitim teknolojisi ve materyal geliştirme yeterliklerine ilişkin algılarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yenice, N. (2012). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), s.36-58.
- Yücesoy-Özkan, Ş., Gürsel, O. ve Kırcaali-İftar, G. (2014). Zihin yetersizliği olan öğrencilere yönelik hazırlanan kendini yönetme stratejileri öğretim paketinin etkililiği. *İlköğretim Online*, 13(1), <http://ilkogretim-online.org.tr>, s.94-108.

EKLER

Ek 1:Araştırma İzni

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

E-İmzalıdır

Sayı : 46810852-302.08.01-E.564
Konu : Araştırma İzni
(Büşra PEKER)

14/03/2019

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 11.03.2019 tarih ve 69972237-302.08.01-E.385 sayılı yazınız.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Büşra PEKER'in Dr. Öğr. Üyesi Ebru AY danışmanlığında yürütmüş olduğu "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerilerini Kullanım Düzeylerinin İncelenmesi" konulu yüksek lisans tezi kapsamında "Kişisel Bilgi Formu" ile "21. Yüzyıl Öğrenme Becerileri Kullanım Düzeyi Ölçeği"ni Fakültemiz Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören öğrencilere uygulama isteği Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Gereğine arz ederim.

Prof. Dr. Bekir ÇINAR
Dekan V.

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre Prof. Dr. Bekir ÇINAR tarafından 14/03/2019 tarihinde elektronik imzalanmıştır. Evrağınızı <http://cimza.ohu.edu.tr/cimza/default.aspx> linkinden **A5809E7BXB** kodu ile doğrulayabilirsiniz.

Adres:Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özlük Bürosu Merkez Yerleşke Bor Yolu Üzeri 51240 -NİĞDE
Tel: (0 388) 225 43 28 Fax: (0 388) 225 43 16 e-posta: egitimozluk@ohu.edu.tr

ETİK KURUL İZİN BELGESİ
T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ ETİK KURUL KARARLARI

Toplantı Tarihi :27/02/2019
Toplantı Sayısı :02

KARAR-2019/02-01: Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Büşra PEKER'in, Dr.Öğr.Üyesi Ebru AY danışmanlığında hazırlamakta olduğu "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerilerini Kullanım Düzeylerinin İncelenmesi" konulu yüksek lisans tezi kapsamında ölçek uygulama talebinin, etik açıdan **uygunluğuna**, oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Mehmet ŞENER
Başkan

Prof. Dr. Ayhan CEYHAN
(Üye)

Prof. Dr. Ayten ÖZTÜRK
(Üye)

Prof. Dr. Çiğdem ULUBAŞ SERÇE
(Üye)

Prof. Dr. Esen GÜRBÜZ
(Üye)

Prof. Dr. Zeliha YILDIRIM
(Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Nalan GÖRDELES BEŞER
(Üye)

Mustafa ÇOLAK
(Üye)

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre Prof.Dr. Mustafa ÇOLAK tarafından dijital olarak imzalanmıştır. Evrağımızı <http://eimza.ohu.edu.tr/eimza/default.aspx> linkinden **ASLI GİBİDİR** ibaresi ile doğrulayabilirsiniz.

Ek 2: Kişisel Bilgi Formu ve 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanım Ölçeği

BÖLÜM-1: KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1.Cinsiyetiniz: 1.() Kadın 2.() Erkek

2.Yaşınız: 1.() 21 yaş ve altı 2.() 22 yaş ve üstü

3.Sınıf Düzeyiniz:1.()1.sınıf 2.()2.sınıf 3.()3.sınıf 4.()4.sınıf

4.Mezun olduğunuz Ortaöğretim Kurumu: 1.()Genel Lise 2.()Anadolu Öğretmen Lisesi 3.()Anadolu İmam Hatip Lisesi 4.()Anadolu Lisesi5.()Fen Lisesi 6.()Meslek Lisesi 7.() Açık Öğretim Lisesi 8.() Özel Lise (Kolej) 9.() Diğer (Lütfen belirtiniz.)...

5. Boş zamanlarınızda en sık yaptığınız aktivite (Lütfen bir tane işaretleyiniz):

1.()Kitap okumak 2.()İnternette vakit geçirmek 3.() Sinemaya /Tiyatroya gitmek
4.()Müzik dinlemek 5.() Spor yapmak 6.() Televizyon izlemek 7.()Gezi-seyahat etmek 8.()Araştırma yapmak 9.()Diğer (Lütfen belirtiniz.)....

6. Bilgiye erişimde en çok kullandığınız kaynak (Lütfen bir tane işaretleyiniz):

1.()Basılı eserler (Kitap, dergi, ansiklopedi vb.) 2.()Elektronik Erişim Araçları (Arama motorları vb.) 3.()Kaynak kişiler (Akademisyen, uzman, arkadaş vb.) 4.()Diğer (Lütfen belirtiniz.).....

7. Teknolojik araçlardan en çok yararlanma amacınız(Lütfen bir tane işaretleyiniz):

1.()Akademik (ödev, araştırma, öğrenme vb.) 2.()Sosyal Medya (facebook, instagram, twitter, youtube vb.) 3.()İletişim (e-posta, mesajlaşma vb.) 4.() Gündemi takip etme (gazete okuma, haber programları izleme vb.) 5.()Bilgi paylaşma (blog yazma, forum üyeliği vb.) 6.()Diğer (Lütfen belirtiniz.).....

8. Yıllık kitap okuma sayınız: 1.()Hiç okumuyorum 2.()1-6 arası okuyorum

3.()7-12 arası okuyorum4.()13 ve üzeri okuyorum

9. İleriye dönük kariyer planınız: 1.()Öğretmenlik 2.()Akademisyenlik 3.()Özel sektör 4.() Polis Memurluğu/Askerlik 5.() Diğer (Lütfen belirtiniz.).....

10.Bir konuyu en iyi öğrenme şekliniz(Lütfen bir tane işaretleyiniz):

1.()Okumak 2.()Dinlemek 3.()Özet ve notlar çıkarmak 4.()Anlatmak
5.()Elektronik erişim araçlarından (ders videoları vb.) izlemek 6.()Denemek/Deneyimlemek
7.() Soru-cevap yöntemi 8.() Diğer (Lütfen belirtiniz.).....

BÖLÜM-2: 21. YÜZYIL ÖĞRENEN BECERİLERİ KULLANIM ÖLÇEĞİ

Maddeler	Hiçbir	Nadiren	Arasıra	Genellikle	Her zaman
1. Toplumsal konulara duyarlı davranırım.	1	2	3	4	5
2. Dikkatimi çeken konularda araştırma yaparım.	1	2	3	4	5
3. Yeni araştırma fikirleri geliştiririm.	1	2	3	4	5
4. Öğrenme topluluklarında gerçekleşen fikir alışverişlerine katkıda bulunurum.	1	2	3	4	5
5. Kişisel ilgi ve ihtiyaçlarıma en uygun olan kaynakları seçerim.	1	2	3	4	5
6. İlgi alanlarıma uygun bilgiler arasında bağlantı kurarım.	1	2	3	4	5
7. Sorularıma yanıt buluncaya kadar araştırma yapmaya devam ederim.	1	2	3	4	5
8. İlgi alanlarımla neler olduğunun farkındayım.	1	2	3	4	5
9. Edindiğim bilgilerin günlük yaşantımda işe yaraması için çaba sarf ederim.	1	2	3	4	5
10. Bir yargıya varmak için eleştirel düşünme becerilerimi işe koşarım.	1	2	3	4	5
11. Arkadaşlarımla fikirlerini sonuna kadar dinlerim.	1	2	3	4	5
12. Bir konuyla ilgili bilgi düzeyimin sınırlarını bilirim.	1	2	3	4	5
13. Fakülte'deki laboratuvarları/atölyeleri ders dışında da kullanırım.	1	2	3	4	5
14. Derslerde yapılan etkinliklerin çeşitlendirilmesini isterim.	1	2	3	4	5
15. Derslerde işbirliğine dayalı etkinliklere katılırım.	1	2	3	4	5
16. Öğrenci topluluklarında (bilgisayar, tiyatro, halk dansları kulüpleri gibi) aktif olarak çalışırım.	1	2	3	4	5
17. Herhangi bir konuda diğerlerinin düşündüğünden daha farklı düşünürüm.	1	2	3	4	5
18. Karşılaştığım sorunları tek başıma çözerim.	1	2	3	4	5
19. Günlük yaşantımda yeni teknolojiler kullanırım.	1	2	3	4	5
20. Öğrenme süreçlerimde yeni teknolojilerden yararlanırım.	1	2	3	4	5
21. Öğrendiğim bir konuda neden-sonuç ilişkilerini keşfederim.	1	2	3	4	5
22. Aradığım bilgiye nasıl erişeceğimi bilirim.	1	2	3	4	5
23. Eriştığım bilgilerin başka bir bakış açısıyla oluşturulduğunu bilirim.	1	2	3	4	5
24. Farklı biçimlerde ödev hazırlarım.	1	2	3	4	5
25. Çalışmalarımı aldığım dönütlere göre yeniden düzenlerim.	1	2	3	4	5
26. Grup çalışmalarında bana düşen görevi gruptan bağımsız olarak yapmayı tercih ederim.	1	2	3	4	5
27. Grup çalışmalarında grup liderliği yaparım.	1	2	3	4	5
28. İlgi alanlarıma uygun fırsatları değerlendiririm.	1	2	3	4	5
29. Öğrendiklerimi karşılaştığım başka problemlerin çözümünde kullanırım.	1	2	3	4	5
30. Önemli kararları tek başıma alırım.	1	2	3	4	5
31. Öğrendiklerimi uygulamaya gerek kalmadan zihnimde canlandırırım.	1	2	3	4	5

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Büşra PEKER
Doğum Yeri ve Tarihi : Ayvalık, 1995
Medeni Hali : Bekar
İletişim Bilgiler : busra_peker@outlook.com
0541 476 80 78 (GSM)

EĞİTİM

2009-2013 Akşehir Selçuklu Şehit Yunus Ertürk Anadolu Lisesi
2013-2016 Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
2017-2019 Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Programı (Tezli)

İŞ DENEYİMİ

2016-2017 Akşehir Atatürk İlköğretim Okulu – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

